

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFA

bi dünya...

KASIM 2021 Sayı: 86
Fiyat: 15 TL - KKTC: 18 TL

Açtığın
yolda,
gösterdiğin
hedefe...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ARAS'IN TARZI VODAFONE

HEMEN İNDİR

Kendi tarzını yaratmak için
ihtiyaç duyduğun her şey
Vodafone Her Şey Yanımda'da.

Ceket

Parfüm

Çanta

Vodafone
Yanımda

Birlikte mümkün

vodafone

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

01.12.2017 tarihinden itibaren geçerlidir. İndirimli ürünler ve indirim oranları değişiklik gösterebilir. Vodafone Her Şey Yanımda kampanyası 30 bin adet stokla sınırlıdır. Ürünler temseldir. A.Ş.'nin bir hizmetidir. Detaylar vodafone.com.tr'dedir.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Aylin Balboa

oturduğum geçmesini bekliyorum osman

Onca yılı bir arada geçirmeyi başardığımız için ikimizin de naçizane birer onur plaketine hak ettiğine inanıyorum. Sana şahsi sorunlarınla başarılar diliyorum, güç seninle olsun Osman.

Daha önce işe yarayan bütün yolları denesen de yaşamaya dair bir lokma heves bulamadığın zamanlar vardır ya, işte öyle çukurlarda debelenip duruyorum bu aralar. Düşmesi de çıkması da bitmiyor. Bunu söylemek hoşuma gitmese de bazen hiçbir şey avutmuyor Osman.

Bir gün gerçekleşirse üstesinden nasıl geleceğini öngöremediğin, yıllarca düşünsen de bulamadığın, bulamadığın için olmasındandeler gibi korktuğun bir şey olunca bildiğin her şey hem yerinden oynamış hem de yerine yerleşmiş gibi oluyor. İnsanın üstüne, dünyadaki bütün sesler kesilmişçesine ürpertici bir sessizlik çöküyor, Garp cephesinde hayat, tenhalara çekip adam dövmeye devam ediyor Osman.

İçimde, şu koşullarda benden beklenmeyecek garip bir şekilde, aşırıya kaçan hiçbir duygu yok. Olanlar ve bitenleri, ölenler ve gidenleri, yani hiçbir şeyi, henüz hiç anlayamadığım için herhangi birinde odaklanamıyorum. Anlatamıyorum da dolayısıyla. **Kafam dünyadan o kadar uzağa gitti ki nereye gitti hiç bilmiyorum. Kara delikte kaybolmuş bile olabilir, koordinatlarına ulaşmaya çalışıyorum.** Bulursam da sana bir mesaj bırakacak olursa, derhâl ileteceğimden hiç kuşkun olmasın Osman.

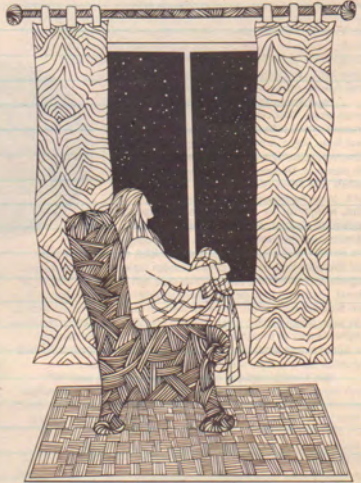
Bir arkadaşşıma dedim ki, "Kendini yapayalnız hissettiğinde, hiç kimse seni duymuyormuş gibi geldiğinde ne yapıyorsun?" "Oturup geçmesini bekliyorum," dedi. O anda bu bana gerçek bir cevap gibi gelmemişti ama düştükçe anlıyor gibi oluyorum. Denemekten zarar geleceğini zannetmiyorum. Oturdum her şeyin geçmesini bekliyorum Osman.

Böyle hiçbir şey yapmadan beklemiyorum tabii, sistem böyle çalışmıyor. Sen uğraşmazsan hiçbir şey değişmiyor. Çoğu zaman uğraşsan da değişmiyor ama şimdiki bir kısmı görmezden gelelim. Hep söylerim, dayanabilmek için bazı şeyleri görmezden gelmek zorundayız.

Düştüğünde kalkıp oynamaya devam edenlerle oynamaya devam eder bu dünya. Bunu bana bir çocuk öğretti, akıldımndan hiç çıkarmıyorum, Hayatım tamamen çığırından çıkmışken ve İstanbul, tarihinin en cadaloz dönemini yaşarken şehre döndüm, yeniden ev kuruyorum. Aklın bende kalmısın, kaktım, oynuyorum Osman.

Sevgili ablam hep şöyle der, "Dünyanın sonundan başka hiçbir şey, dünyanın sonu değildir." Bu bilginin kesin olmasına bayılıyorum. Geçmişe dönüp şöyle bir bakınca bir sürü kıyamet atlattığımızı ancak hiçbirinde kıyametin kopmadığını görüyorum. Ya birilerimizimle fena hâlde dalga geçiyor ya da her şey gerçekten de kadersaça, bir türlü kestiremiyorum. Her ihtimale karşı arka sıralara geçtim, şimdiki saklanıyorum Osman.

Geceleri kafayı yastığa koyduğunda kalbin vicdanın rahatsa, işte geceler dünyanın en kutlu geceleriymiş. Dinlerken boş boş konuşuyordum gibi geliyordu ama ihtiyarlar haklıymış buna inanabiliyor musun? Bir de şunlar varmış: Büyük bir savaş görmüş gibi kimsa, artık görmemiş gibi yapamazmış. Bir savaştan çıkmış gibi kimsa, artık aynı kıyı olamazmış. Kazanmak kaybetmek gibi olaylar komple yalanmış. En önemlisi, "Ben elimden geleni yaptım" kadar güzel cümle yokmuş, tam buradan devam edeceğim Osman.

Hiçbir şeye isyan etmiyor, hiçbir şeyle savaşıyorum. Korktuğumdan değil, çok sıkıldım, bir tatsızlık çıkmasını istemiyorum.

Böyle zamanlarda iyi ki ayrılmışsıyordum. İnsan ömrü sadece kendi dertleri için bile yeterli kadar sıkışık bir programa sahip, yanına bir de başkasının kilesi eklemenin uzun vadeli çığına olduğunu düşünüyorum. Onca yılı bir arada geçirmeyi başardığımız için ikimizin de naçizane birer onur plaketine hak ettiğine inanıyorum. Sana şahsi sorunlarınla başarılar diliyorum, güç seninle olsun Osman.

Bütün bu anlattıklarımın nasıl olduğumla ilgili karmaşık bir sonuca vardırıyan aydınlatayım, ben iyiyim, sessiz sessiz duruyorum. Hiçbir şeye isyan etmiyor, hiçbir şeyle savaşıyorum, Korktuğumdan değil, çok sıkıldım, bir tatsızlık çıkmasını istemiyorum. Hayatın bu evresinin hızla geçmesini umuyorum. Süttün ağzım yandı, yağurdu yemeye teşebbüs bile etmiyorum Osman.

Şimdiye kadersana söylemeyi ihmal ettiğim bir gerçek var, bu satırları seninle birlikte yaklaşık 50 bin kişi

daha okuyor. Sanıyorum hepsibizim hikâyemizden artık mutlusun şükürler olsun. Herhangi bir sorunu sorabiliriz mi?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raney.org>

Mehmet Ali & Aksamsesefası

Kemal Sayar

ölüm ülkesi

Bizi hayatlarımızın sonunda bekleyen bir şey değildir ölüm, başından beri oradadır. Gözümüzü çevirdiğimiz her yerde ölümlükte bekler ve ardımızdan yürür uysalca. O, bizim evcil, şahsi ölümümüzdür.

"Tanrı varsa, ölüm ne hoş: Tanrı yoksa, ne acıdır yaşamak." - Marcus Aurelius
 "Ölüm kapanan bir kapı değildir, açılan bir kapıdır." - Nikos Kazancakis

Bilinç, insanın şansı, insanın trajedis ve bilincimizin karanlık maddesini oluşturan cevher, ışı ış karanlığıyla ölümdür. Dil içinde vuku bulan bilinç-ölüm süzünsü insanı çepeçevre kuşar. İnsanın hem bilinci hem de bilinç ötesi, iki ayağıylaölümün gölgesi patikalarında yol alır. Bizi hayatlarımızın sonundabekleyen bir şey değildir ölüm, başından beri oradadır. Gözümüzü çevirdiğimiz her yerde ölümlükte bekler ve ardımızdan yürür uysalca. O, bizim evcil, şahsi ölümümüzdür. Dünya üzerindeki varlığımız ölümlü öylesine dolışıktır ki onun varlığını unuttururuz.

Edgar Morin, *Yitik Paradigma: İnsan Doğası* isimli eserinde insanı, "Güven verici ve rahatlatıcı sapiens kavramının ardına saklanan insanın gerçek yüzü ortaya çıkıyor. İnsan, yoğun ve kararsız bir duygusalığa sahip, gülümseyen, gülen, ağlayan, endişeli, kaygılı, oyuncu bir canlı; mest olan, kendinden geçen ve seven bir varlık; hayallerle dolu, ölümlü bilen ama ölüme inanmayan bir yaratık" olarak tanımlıyordu: Homo demens, akıl dışı insan. **Ölüm, milyarlar ve milyarlarca kez ispatlanmış kendimize dair en sarsılmaz bilgidir belki. Buna rağmen ona inanmayız.** İnança, bilginin otoritesini hor gören bir bakış vardır. Zygumnt Bauman, *Ölümlük, Ölümsüzlük ve Diğer Hayat Stratejileri* kitabında, "Ne zaman ölümden söz açılrsa, yalan söylemeye (bildiğimiz ama insanın istemediği şeyle ilgili konuşmaya hazır ya da yetkinsek, umutsuzca içine gömüldüğümüz sessizliği gizlemeye) kalksınız; ölüm olayını öteki dünyaya göçmek, ölen kişiyi merhum sözleriyle anan. Ama bu tür bir yalan bilinci değildir; çünkü Freud'un belirttiğine göre, kimse kendisinin öleceğine inanmaz ve bilincimiz sanki bileceğ ölümsüzmüş gibi davranır" diyor. Günün birinde kendisinin de öleceğine inanmaz insan, içimizde ölümsüz olduğumuzu bizi ikna eden, nüfuz edemediğimiz bir yargı yatar.

"Ben ölümsüz değilsem, Tanrı varmış ya da yokmuş bana ne?" demişti Miguel de Unamuno. Kendindeki cevherin ölümsüz olması gerekliliğini duymayan her insan, hiçbir kılavuz bunu ona söylememiş olsa da bir tanrının var olması gerektiğini bilmeye muktedirdir. Bu sebeple, ölüm sonrası yaşam inancı, dini mensubiyetlerden, kültürlerden ve zamandan bağımsız olarak her toplum içerisinde kendisine yer bulmuştur. Elimizde insanlığı aştık ilk kalınlardan ilk yazılı metinlere kadartım kaynaklar, metafizik halta dinibir ölüm sonrasıhayata inancı kanıtlar niteliktedir; Göbeklitepe'ninkalıntılarından, Mısır Piramitlerine ve Hint Vedalar'ına kadar. Ruhun sonsuzluğu bazen eski Mısır ve İbrahimi dinlerdeki gibi ölüm sonrası başkibir âleme (hesap günü, cennet-cehennem inancı) geçiş öngörürken, bazen de Budizm gibi Hint-Uzak Doğu inançlarında, ruhun Nirvana'ya erişene kadar tekrar ve tekrar başka bedenlerde doğmak zorunluluğunu ifade eder. Ancak temelde birleşiklik nokta, bir insan ömrünün, insandaki ruhun, koptuğu ana kaynağa yaraşacak safiyete erişmesi için yetersizliğine dayanır. Bazı inançlarda ruh, tekâmülünü bedenler boyunca yaşayıp olgunlaşarak elde eder, diğerlerinde ise hesap verdikten sonra cennette iyileştirilerek veya cehennemde kefarete ödeyip arınarak elde eder.

"Bizim gücümüzün üstünde güç sahibi değildirlüm, badağın kenarındaki ölçüm çizgisidir yalnızca. Bu çizgiye ulaştık mı, olmuşuz demektir. Dolmak ise bizler için ağırlığımızın artmasıdır, o kadar" diyor du Rilke. Tagore da *Gitanjali-lâhiler* eserinde ölümlü, "Annesini emen çocuk huysuzlanmaya ve bağırma başluyunca anne onu teselli etmek üzere sağ göğsünden alarak sol göğsüne yerleştirmiş" diyerek, artık bu dünyanın doyuramayacağı insan için yeni bir dünyaya benzebordu.

Kapattığımız son yüzyılda ölüme karşı bu hinc ve tiksintinin ruhlari ele geçirmesinin bir başka sebebi insanların karşılaştığı genç ölümlerin sayısının ve beyhudeğinin yarattığı yıkım.İrili ufaklı birçok bölgesel savaşın ardından, peş peşe iki dünya savaşında 100 milyonlara yakın ölümlü. Çoğu, her eserin ölüme karşı savaşmanın bir insanın en onurlu davranış olduğunu

haykırdı canhıraş şekilde. Filozofların yalnızca kendi ölümlerini soylu ve vakarlı gösteripöbür insanların ölümlerini rastgele bir tecrübe olarak dışarıda bırakmalarının da bir tenakuz olduğunu düşünüyordu. "Önde koşan ve razı olan kimse, başkalarınınkini de kabullenmeye çoktan hazırdır" diyor du. Âdeta, "ölme zorunda olduğunu çok dert etme, senden önce çok kimseninöldüğünü göreceksin" dergibirdi filozoflar. İnsan, başkalarının ölümlünün vebalini üstlenmek istemiyorsa, her siperde hayat için savaşmabencilicini kazanmış olmalıydı ona göre.

Eski pastoral toplumların "iyi ölüm"ü; beklenen, öngörülen, tüm sosyal çevreyle beraber uzlaşılan munis ve evcil bir ölümdü. Kişi bu ölümün kalavuzluğunda yaşamını olduğu kadar benliğini de sahip bir şekilde inşa edebiliyordu.

Ölüm süreci, son birkaç yüzyılda yeni bir kimlik kazandı. "Yönetilmiş ölüm" diye adlandırılıyor bu durum. Anatomi bilgisi ve dolayım sisteminin keşfinden sonratıpta gerçekleşen dönüşüm devrimsel bir nitelikte oldu. Ancak bu ilerleme özellikle yirminci yüzyıl ortasından itibaren Batı dünyasında ölmekte olan kişinin iradesini felç edecek şekilde bakımına ve ömrünü uzatmaya (yatıştırıcılar, bakım üniteleri vs.) yönelik amansız yöntemlere yol açtı. Bugünlerde, bir pandeminin pençesindeki yaşlı insanların solumun cihazlarında zorla ayrılarak, sevdiklerine veda dahi edemeden hastane köşelerinde ölüme terk edildikleri günlere de bizler şahit oluyoruz. Ölümün hiçbir hususi ve müşfik tarafının olmadığı, ne ucuz ne de pahalı diyebileceğimiz bir ölüm şekli bu. Yası tutulamayan, istatistik verileri bile eksik girilen savaş harabesi kentlerde, mülkleri botlarında, kamplardaki yaşa yaşamların hemen ardı sıra geldi bu ölümlerüstelik. Ölümle idaitabilir yapılamadan, hayata da yapılamıyor.

Pablo Neruda "Ölür bitti, gömülür yeniden / toprağa döner insanın ayakları, / yalnızca kanatlar kaçır ölümden" diyor du bir şiirinde. Yalnızca ruha bir çift kanat verebilen şeyler ölümün ağırlığından kurtarılabilir. Sinelerinde, ruhu ritmik bir sessizlik içinde taşıyan insanların arı duruluğuyla yaklaşmak "gerekiyor hayata. Hayat bize, ötelere taşıyabileceğimiz azamı yükü ancak bu şekilde lütfedecektir. Başka türlüölüm mümkün değil, aslında keştiirdiğimiz, bir uçundan yapıştığımız her şeyin sadece kaderini ve şansmanlığını taşıyabiliriz.

Yalnızca ruha bir çift kanat verebilen şeyler ölümün ağırlığından kurtarılabilir.

Murat Özyaşar

koyu

Tereddüt korkuya, korku sevince, sevinç endişeye, endişe o güne kadar adı konulmamış bir duyguya evrildi. İçinde çoklukla şaşkınlığın, fazlasıyla merakın, hasretle özlemin birbirine karıştığı o duyguya.

Annem hatırlamaya çalışıyordu, babamsa unutmaya, ben ne yapacağımı bilemedim.

"Ölümlerimize yakın olmalıyız," diyordu annem. Bu sebeple kırk iki yıldır kayıbolan değil, tipi bu sözcüğün başına geldiği gibi "kaybolan" abime evimizin bahçesinde, başında oturup sohbet edebileceği, bir nebze de olsa hasret giderebileceği, göstermelik de olsa bir mezar yapmak istiyordu. Babamsa buna şiddetle karşı çıkıyor "Belki de ölmemiştir oğlumuz, bir gün öncecek, bir gün öncecek, döndüğünde bu mezarı görürse ne diyeceğiz?" diyordu ısrarla. "Kaç yıl oldu, haberin var mı senin?" dedi annem. Babam yetim bir çocuk gibi boynunubüktü, bu ezeli soru karşısında bir soru işareti gibi eğri bögür kalakaldı. Cevabın da bir işareti olsaydı şayet, dimdik bir şey olurdu herhalde. Bahçenin ortasında, incir ağacının gölgesinin düştüğü yerde, annem elinde kazma, babam elinde kürek, dikildiler karşı karşıya.

"Vur hal Vur hal Vur!" dedikçe annem, babam küreğine sarılıp boz mezarı doldurmaya çalıştı. Ben ne kazmaya ne de küreğe sap olabildim, öylece kalakaldım ortada. Yerden küçük bir taş alıp içeni geçtim, pencerenin önünde ne yapacağımı bilemez durumda, avucumdaki taşı evire çevire onları izlemeye başladım.

Kırk iki yıl önce "Geldiler!" diye herkesi korkutan bir cümle varmış. Artık kimsin söylediği bile belli olmayan o "Geldiler!" nidası firar etmeye çalışan bir şey gibi, evimizin salonundan odalarına, odalardan mutfağa, mutfaktan kilere çarpıp durmuş. Derken pencereleri kırmadan ama zangır zangır titreterek gelip, bir tit tıtreyen annemin ve babamın dizlerine ve diline durmuş. Yumruklanan kapımızın sesine irkilip, kikiş de aynı anda birbirlerinin büyümüş gözlerine bakıp daha bir korkuyla "Geldiler!" demişler.

Her zaman on sekiz yaşında olan devlet, on sekiz yaşındaki abimi ifadeye çağırırmış. Mesai saatinin bitimine kadar karakola gelmesi gerekiyormuş. Çok da önemli değilmiş. Annem "Devlettir bu! Git, ifadeni ver ve gel, zaten bir suçun yok senin, n'olacak ki," demiş. Babamsa "Ama devlettir bu! Kaç, git buralardan. N'olur n'olmaz!" demiş. Benimse devlete küçük bir taş attığını, sonra da ellerimi arkama alıp sakladığımı anlatıp durdular yıllarca. Kararsız kalan abim, sonunda annemin sözüne uymuş, ifade vermeye gitmiş. Evden çıkarken de bahçemizdeki incir ağacında bir çift inciri koparıp karın tokluğu olsun diye yemiş.

Kırk iki yıldır,

Gidiş o gidiş,

Kalış o kalış.

O günden beridir babam vicdan azabı gibi,

annemşer bir suçlu gibi dolanıyordu evde. Ben avucumdaki taş, pencerenin önünde bunları düşündüp dururken, tüm bu olanları hatırlıyor muydum yoksa bana anlatıla anlatıla unutmamış mıydım, bilmiyordum. Ama bildiğim şu ki, abimin evden çıkarken o iki inciri dalından nasıl kopardığını, peş peşe ağzına nasıl attığını, hiç mi hiç unutmadım.

İncir Ülkesi'nde savaş çıkınca, her iki taraf da baktı ki,

için de unutmak için de zaman gerekiyordu. Ve zaman denen o fena kamçı, gücünden ve şiddetinden hiçbir şey kaybetmemişti. Sonunda hemen hemen herkesin beklediği o haber, televizyon kanallarında son dakika olarak, gazete manşetlerinde büyük puntolarla, internet sitelerinde rengârenk yanıp sönen ışıklar içinde görünürken, radyoda cızırtılı bir sesle bütün kulaklara duyuldu:

Gelin hep beraber bulalım!

Aylardır bir rivayet gibi söylengenel, kulaktan kulağa yayılan, kimilerini aşırı rahatlatan kimilerini de korkutan rahatsız eden o haber, nihayetinde gerçekliğe kavuşmuştu. Aynı zamanda bir ada olan İncir Ülkesi'nin iki yakasında, vaktiyle birbirine düşman olan bu iki yakada, çarşaf çarşaf yayılan haberler özletti şunu söylüyordu:

Gelin hep beraber bulalım!

Kemiklerinizi bulalım!

Kayıplarınızı bulalım.

Sonrasında daha küçük harfler ve seslerle şunlar duyuldu adanın iki yakasında:

Kaybettiklerinizin son

nerede görüldü?

Üzerlerinde ne vardı?

DNA'larınıza bakalım. İnceleyelim.

Araştıralım. Hem güney yakasından hem de kuzey yakasından uzman ekiplerimiz birlikte çalışacaklar. Bize ulaşmanız yeterli. İletişim için adres, telefon ve e-posta adreslerimiz. Lütfen bize ulaşın.

Evde, sokakta, meyhanede bir ürperti sarı herkesi. Tereddüt korkuya, korku sevince, sevinç endişeye, endişe o güne kadar adı konulmamış bir duyguya evrildi. İçinde çoklukla şaşkınlığın, fazlasıyla merakın, hasretle özlemin birbirine karıştığı o duyguya. Herkesin televizyonhabercilerine kitlendiği o meydan kahvehanesinde çaylara, kahvelere, oyun kâğıtlarına, saltranç taşlarına uzmanması gereken eller, çenelere kaymış, yanaklar avuç içinde, işaret parmakları yüzlerdeki sivilceleri oynuyordu. "Tamam, şimdi oldu," dedi biri. Homurdanarak "Olmaz," dedi bir başkası. İşaret parmağında irin, o irinli parmağını aşağı yukarı sallayan başka biri "Kemikler bulunursa savaş yeniden çıkar, iki yaka tekrar birbirine düşman olur," dedi. "Kemiklerin bulunursa annem kardemimin öldüğüne gerçekten ikna olacağa," dedi başka biri. "Kemikler bulunursa akl o zaman gerçek yasamızı tutulabiliriz," dedi koltuğunun altında gazete tutan biri. "Ateşe körükle gitmenin kimseye faydası yok," diyenler de vardı. "Öl an oldu, ne diye karıştıryorlar şimdi ortaları," diyenler de de...

Babamın her gün üzüntüsüyle döndüğü evde, annem ilk defa sevinçle açtı kapıyı. "Gördüm mü haberleri?" dedi annem. "Olmaz öyle şey," dedi babam. Televizyonun "Evet sayın seyirciler, haber akışımızın tekrarı..." sesi, annemi oturduğu yerden kaldırdı. Kazmayı kaplığı gibi indirdi. "Vur hal Vur hal Vur!" Babam kürekle koştu yanına. "Dök babam dök! Ha babam dök!"

Ben salonun penceresinde, avucumda bir taş, bazı hikâyeler bitmiyor, diye söylenip durdum. Unutmak ya da hatırlamak dediği benim meselem. Savaşın on sekiz yaşındaki bir çocuğa neler yapabileceğini düşündükçe korkunc geldi her şey, inanmadım, bana

Hatırlamak için de unutmak için de zaman gerekiyordu.

ARADAN ÇEKİLDİKLERİNDE

ÖNCE Bİ MEDCEZİR
YAŞANACAK...

...KIYIDAN SULAR
ÇEKİLECEK...

...SONRA ZAMAN
ARADAN ÇEKİLECEK...

...BİZ HEP YAPTIĞIMIZ
GİBİ ONDAN KALANLARLA
OYALANACAĞIZ...

TÜM BİLDİKLERİMİZ
ARADAN ÇEKİLECEK...

...ZATEN HİÇBİR ŞEY
BİLMEĞİĞİMİZİ YENİDEN
HATIRLAYACAĞIZ...

...KOLAY HER ŞEY
ARADAN ÇEKİLECEK...

...VE BİR ŞEYİ SEVEBİLMEYİ
NE KADAR ZORLAŞTIRDIĞIMIZI
FARK EDECEĞİZ...

...BELİRSİZLİK SAHİLİNDE
DENİZ SULARI ÇEKİLECEK...

...BEKLENTİLER GEMİSİ
KARAYA OTURUP
BEKLEYECEK...

...ETRAFINDAKİ HERKES
ARADAN ÇEKİLECEK...

BU TEHLİKELİ TEK BAŞINALIK
SANA BİÇOK ŞEY ÖĞRETECEK...

...YÜKSEK SESLİ DÜŞÜNCELER
ARADAN ÇEKİLECEK...

...GERİYE SESSİZ VE DEV Bİ
FARKINDALIK BIRAKTAYAN...

AY YAKLAŞACAK...

...GÜNEŞ YENİDEN
YAKLAŞACAK...

...VE SULAR ÇEKİLDİĞİNDE...

...BELKİ ORADA UYANICAZ,
FARKINDALIK ORADA
OLMAMIS OLURUZ...

çaresiz dünya kriterleri

Hep aynı filmde gülmek isteyen çocuk konforunda, sırf zaman geçtiği için büyüdüm zannedersin. Vakit harcamak ile emek harcamak arasındaki o geniştir farkta azalırısın.

Kendi sesimden yorulduk. Cümlesinde hapis bir meram. Aynı yoldan başka evlere çıkılmaz ki. Şarkılar eski, uyanan duygular tanıdık, kalp daima bildiği yerden kılmıdaktadır. Kederin, babadan miras; kaderin tasavvurun kadardır. Oysa değişimin aşinalıktan doğduğunu kim söyleyebilir ya da kim çoktan dillenenmiş bir sırın ketumunu olabilir? Gözlerin bir şey saklamıyorsa bakışların boşa düştü demektir. İtiraf edilmiş bir aşk, artık aşk değildir. Çaresiz dünya kriterleriyle değerlendirilecektir. Havayla temas ettiğinde paslanan duygular, daha içimden çıkarken atmosferde yanar. Zekâ kırılcımları hiçbir yeri tutuşturmadan söner. Tanrılardan çalınmış ateş elimizde küle döndüyse yazıyışhaybeden küstürdükümüzün resmidir. Artık ne vebadan kırılan tebâa iyileşir ne kelimemiz bir derde iyi gelir. Boşuna lanetlendik desene.

Kırıntılarla yetinen bir dünya anlatıyorum. Sanat diye ruha uzak, hakikat diye yalana tutsak, kendine ben diye bir tuzak kurdu. Hep aynı filmde gülmek isteyen çocuk konforunda, sırf zaman geçtiği için büyüdüm zannedersin. Vakit harcamak ile emek harcamak arasındaki o geniştir farkta azalırısın. Ne diyor du metroda: Dikkat et boşluğa! İçine düştüğün anda duyduğun, geç kalırsın. Zamanayapacak bir şey yokmuş da hayallerintecrübeye zincirlendiğini yeni öğrenmiş. Kelimeninkuvveti isana, yumruğun tesiri inanca, sözün ağırlığı insana bağlanmış. Bir anınkendindenönce gelen den kurtulmasımümkün değildir. Budala bir iyimserlikle saçlar dökülür, dişler çürür, ten kararır. Tadı kaçır sığarın, sohbetin demi geçer, kiş herse ne daha çabuk gelir. Düz yollar yokmuş, sıradan anlar kaygıyla, kuşluk vakitler buhrana kesilmiş. Aynı şiiri yirmi sene arıyala okuduğunda ne değişiyorsa, işte hayat ona denir. Bir buz lavaboya düştüğünde çaresizce erimektedir. Ne hava ne su, sadece gider olur.

Zaten nereden çıkardık ki fiziken insanı bağlamadığını, bu serbest düşme herkes içini. Yüz gecesi çıkmış bir balkondan aşağıya ya da artık el olan bir boyundan avucuna ne fark eder?

Kato olan her şey buharlaşır, yeteri kadar uzayan hikâyeye ölümle bitirmiş. Zamanla yenilmeyi anladık da bu bildiğini unutmak ezaymış. Kavanozduydum yalamak, okuduğumu anlamamak, rüyaisiz uykulardan yorgun uyanmak. Döne döne aynı hataları yapmaktan, bir anı petek örerek gibikendini zindanını inşa etmekten geçtim, üşen geç bir Sisifos'a dönmek de varmış. Vurulup çıkılmamış kapılar, cayılmamış sözler, zamanında kesilmemiş selamlar, gelip ayağına dolanmış. Gözlerini kaçırdığın bir ay gökte sallanadur. Kırık bir dünya, kırık bir insan.

bulamaz, bulutları bir şeye benzetemez olmuşsun. Ne diledin, söylemez. Söylense de duyulmaz. Beylik laflar kalırsana sonunda. Kendin söyler kendin inanmazsın. **Özenilmiş aşklar, kestirme yollar, kampanyalar, dâmpingler, üç almalar iki ödemeler, bekleme sırasında isimler. Herkesleşmekle hızlandı günler.** Menzil kısalınca tadı kaçır yolun. Durur bir duvar üstünde bir eve bakarsın. Yatsınlar da öyle gireyim dersin. Ne yatan uyur ne sen uyuursun.

Oysa beklediğin güneş, düşmanın değildi hatırla. Çıplak üstüne kollarını iki yana açıp altında durdurdun. Bir dalga çağırır yakamozda, sen kendini kâşif sanırdın. Uzun söğütler dışkırdan altında hayal kurardın. Kafanın içinde onlarca ada, bir orada bir burada, korsanlar, yerliler, rengârenk papagânlar ve maymunlar ortasında cömert bir dünyanın parçasıydın. Sanki bir cimbriz aldı seni, koydu beyaz bir camın üstüne. Işıklarladı, her şey haddinden fazla aydınlandı, gözlerin kamaştı, kendini göremez oldun.

Peki neden her şey antitezine gebe o vakit? Bu oyun sürsün diye mi bu aldatmaca? Yalnızca ümit, kâbus varsa rüya, şeytan çoksa niye Allah var? Bunca yıldız dururken tepende bu tek başlılık ne akla hizmet bu âlemde?

Aynılık varsa vuslat, gece varsa türkü, niye yağın varsa yağmur var? Caddelerde bir boy yürümek efkârla, içinde bir eski bina buldurur sana. Kokusu tanıdık, işi bildik, rüzgârda bir perde havalanır. Denizin kıyısında bir sandalye, uzun oturulmuş bir günün serininde, bir uyku bastırır bir her sıkıntı anlamını yitirir. Bir kek pişerken iştenden erken dönsen eve, ortasından başlayarak bir kitaba, uzansan divana, bir kış ılgıtısu omzundan yükü alır. Küçük harfli bir dertleşme tek yastıkta yan yana, iki kişilik bir kahkaha kalabalık bir masada, içinde yalnızlıkyokmuş sanırsın.

Neden böyle firarlarını gizlemiş gardiyan koğuşa, iyilik midir bu? Hapiste görüşmecisi gelen anlar, sonradan koğuşa dönmek zorlaşır, günler uzar, akşamlar mideye damlamış. İnsan bise ki dışarıyı yoktur mahpusluk daha kolay gelirmiş. O vakit umut veren iyilikler de içinde kötülük saklar yahut kötülük de iyilik. Saplandı bir hançer sırtına Sezar'ın, nelerden kurtardı onu bir düşünsene. Bir iftira bazen hayat hediye eder insana. Bir yalan, gerçek olandan güzel kılar yaşamayı. İnanmak meselesidir belki de her şey. İnanmak, inandığından kuvvetlidir o vakit. Ne vakit? Kendi sesinden yorgun, susman gerektiği vakit. Bir karanlık ormana girer gibi kaybolup içinde sükünetin,

Aynı şiiri
yirmi sene arıyala
okuduğunda ne
değişiyorsa, işte
hayat ona denir.

BİR NETFLIX DİZİSİ

ARCANE

LEAGUE OF LEGENDS

NETFLIX | TRASIM

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mahir Ünsal Eriş

durmak bahsi

Evrende öyle kesintisiz bir hareket vardır ki bu sonsuz akışın içinde hiçbir şey ama hiçbir şey yerini muhafaza edemez. Dolayısıyla da durmak diye bir şey, fizik kuralları itibarıyla yoktur, söz konusu bile olamaz.

Durmak insan icadıdır. Çünkü kainattaki her şey, en küçük zerrecikten en büyük galaktik süper kümelere dahi uygulanabilecek bir kesinlikle hareket hâlinindedir. Varlığın en küçük yapı taşı olan atomun çekirdeğinde proton ve nötronlar nasıl durmaksızın deviniyorsa, aklımızın dahi alamayacağı büyüklükteki galaksiler de öyle, mutlak bir devinin içindedirler. Daha yakına, hayatımızın içine bakalım: Her gün yerinde görmeye alıştığımız ağaçlar, apartmanlar, köprüler ve kayalar her daim hareket hâlinindedir. Evrende öyle kesintisiz bir hareket vardır ki bu sonsuz akışın içinde hiçbir şey ama hiç bir şey yerini muhafaza edemez. Dolayısıyla da durmak diye bir şey, fizik kuralları itibarıyla yoktur, söz konusu bile olamaz. Ancak biz insanlar, bazı şeylerin hareket ettiğine bazılarınsın durduğuna inanırız. Dünya ve hayatla ilgili birçok yargımız gl bu da sadece bir inancın ibarettir. Bir şeyin hiç kılmıdamadığına, atomik düzeyde da hi hareket etmediğine inansak bile onun üzerinde bulunduğuna kara parçasınınuzdaya oldukça süratli bir şeyir içinde olduğunu yatsıyamayız. Buradaki illüzyonun sebebi insanın durma ihtiyacıdır. **İnsan hareket eder ve durur. Çalışır, durur. Yemek yer, durur. Yürür, koşar, eğlenir; durur.** Ve insan algısı, her şeyin hareket edip durduğunu ya da en azından bütün şeylerin hareket edenler ve duranlar olmak üzere ikiye ayrıldığını ka bul eder. Bu nedenle dillerimizde bile eylemler, hareket ve durum bildirenler olarak ayrılır. Oysa durum fiillerinde bile muhakkak bir hareket söz konusudur. Örneğin "uyudum" dediğinizde, fiiliniz bir durum bildiriyor olur. Ancak muhakkak ki uymaya başlamadan önceki yersiniz, konumunuz, hâliniz, tüm özellikleriniz uyardığınız andakiyle mutlak olarak aynı değildir. Çünkü hiç bir şey durmaz. Duran yalnızca insandır. İnsanın düşüncesidir.

Durmak, Türkçede yer alan en ilginç fiillerden biridir. Türk Dil Kurumunun sıklıkla "münakaşaya" se bebiyet veren Büyük Sözlük'ü bu fiilin karşılığı olarak "hareketsiz durumda olmak" diyor. Ancak bazı bölgelerde (Muğla, Aydın vs.), "durmak" fiili, bir eylemin şimdiki zamanda ifa edildiği (ongoing action der buna İngilizce konuşan dünya) bilgisini vermeye yarar. "N'apdurun?" (Ne yapıp duruyorsunuz? / Tam olarak ş' anda ne yapıyorsunuz?) sorusunun cevabı "Pazardan gelip durum" olsun örneğin. Burada konuşan kişi, pazardan gelmiş ve durmuş değildir. Hâlâ gelmeye devam etmektedir. Yani hareketi anlatmak için "durmak" fiili kullanılmıştır. Ya da ş'una bir bakın. Tekrarlanan eylemler için de "durmak" fiilini yardımcı fiil olarak kullanıyorsunuz. "Neden kornaya basıp duruyorsunuz?" cümlesinde kast edilen şey, kişinin kornaya basıktan sonra durup beklemesi değildir şüphesiz. "Durmak" fiiliyle burada bu eylemin üst üste, defalarca kez gerçekleştirildiği anlatılır. Bu kadar da değil elbette.

**Yavaşlamak,
dünyayı, hayatı,
insanı kavramaya
daha çok
yaklaştırır bizi.**

"Durmak" fiili bizim dilimizde durağanlıkla bağdaşmayacak çok sayıda başka anlamda da kullanılır. En basitinden, dünyanın en hareketli ve geniş yörüngeli danslarından biri olan "haley" bile durmak fiiliyle söylenir: Halaya durmak. Varlığı devam ettirmek anlamında da kullanılan bu fiil tam bir mantık karmaşasıdır. "Sizin Erdek'teki yazlık duruyor mu?" dediğimizde onun varlığını kesintisiz olarak sürdürüp sürdürmediğini soruyoruz. Yoksaevin bir yere gideceği yok ta bi ki. Ama bu, yabancı bir dille, İngilizcede ya da Fransızcada mesela, "durmak" fiiliyle asla ifade edilemeyecek bir bilgidir. "Votre maison d'être a Erdek s'arrête-t-elle toujours?"

Hareket gençliği, durmaksızın olgunluğu ve bilgeliği temsil eder genellikle. Bir insanın kemale eriş dahi "durulmak" olarak adlandırılır. Çünkü hareket hız demektir. Hıza ayrıntıların gözden kaçması. Hızla giden bir arabanın camından gördüklerimiz ile yavaş yavaş seyreden bir arabanınkinden gördüklerimiz aynı değildir. Ayrıntılar azaldıkça bir şey hakkındaki fikrimiz bilgiden çok yargıyla belirlenir. Oysa durağanlık ya da bu örnek itibarıyla durulmak ise detaylara yer açar. İnsan olgunlaştıkça hayata ve dünyaya dair daha fazla ayrıntının farkına varır. İnsanlığıkları içinde bu örnekler geçerlilik arz eder. Yaşınız ilerledikçe ya da bu örneği daraltalım, olgunlaştıkça insanın hırsları, heves ve hesapları, iyilik ve kötülükleri da görünür olmaya başlar. Çünkü insan "duruldukları" içinde yaşadığı resmi daha geniş bir açıyla, daha detaylıya görmeye başlar. Durmak, sındırmaktır, olgunlaştırmaktır. Yavaşlamak, dünyayı, hayatı, insanı kavramaya daha çok yaklaştırır bizi.

Şuraya bir #GeziyiHatırla hashtag'ı açayım ve devam edeyim. Durmanın modern dünyanın bilinen en şık protesto biçimlerinden biri olabileceğini 2013 Haziran'ında Taksim Meydanı'nda öğrendik. İsmi vermek uygun düşer mi bilemediğim için unvanıyla anayım, Duran Adam, bize ve bütün dünyaya harala gürele büyüyecek yuvarlanan korkutucu bir çığır önünde korkusuzca göğüs gerebileceğini, eli kolu bağı "dururken" bile mesajın en uykı göz ve kulaklara kadar iletebileceğini gösterdi. En kıymetli anılarımızdan biri olarak kayda geçti bu hâliyle. İnsan, Mahzun'ın "Dura dura bir sel oldum erenler" düzesini hatırlamadan edemiyor.

Durmak, bizde türlü türlü şeyi tek bir fiille anlatır.

Ama yabancı dillerde böyle değildir. Hareket ediyorken "durmak", "to stop" fiiliyle karşılır.

İngilizcede. Oysa kıyordamadan "durmak", "to stand still" olarak çevrilir. Daha bizim dilimizde "durmak" olarak gösterilip İngilizcede farklı sözlerle karşılanayaklaşık 20-25 fiil vardır. Sanırım Biz Doğulu milletler durmaya, -her anlamıyla durmaya- daha yatkın, da ha elverişli yapıdaşıra sahibiz. O

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranter.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Çizim: Mehmet Özdes

suda-hayatta

**seni öpen sevgilin yarın tetiğe basıp masum insanları öldürebilir mi?
sana bir şey olsa seni koruyacak başka şey var mı?**

vahşet iyiler ve kötüler arasındaki oyunun sadece du bürü değil aynı zamanda senaryosunun ana temasıdır. Ölüm ne kadar kanlı ve çoksa hikâyeye devam edecektir. İyinin de vahşeti vardır. öfkesinden sevgisiz kalan bilgisi kötülüğe çok çabuk hizmet eder. kötünlükü tarif edilemez, sizi kaybin en ağırına en kimsesiz tarafına sürükler. bütün bunların arasında kardeşlik, barış, asalet, onur, adalet, cesaret kelimelerini savunan insanlar oldu. hedef olarak işaretlenen, başlarına gelen her şey onlar için müstahaktır denilen insanlar ızdırap devam ediyor. edecek. tüm porno grafisiyle, ağzı sulanan şeytanın soluğunu hissedebilirsiniz.

siğ suda boğulabilirsiniz. en derin suda da hayatta kalabilirsiniz. önemli olan rastlantının o ince mizahi oyunudur. yemek yerken, eğlenirken, sevgiliye dertlenirken, etin kilosunu hesaplaırken, her ölüm erken öldürdü nasılsa eğer aklınıza getirebilirsiniz bu hesaplanmış trajedi.

sırtı sıvazlanmıştır. akşam yemeğine çıkartılmıştır. az akıllı, çok kinci oluşu övülmüştür. ..böyle olunca dostu düşmanı ayırt edilememiştir. trajedi artık dünyada kalmayan veba hastalığının tekrar nüksetmesi gibi. trajedi bu ülkenin gerçeğinin içinde duruyor. bu da şu kadenci yaklaşımı getiriyor, "alınyazısı buymuş". aslında bile bile yaşanan bunca şeyden sonra kimse suçluyla kurban arasındaki bağı fark etmiyor bile.

insan öldürmek kötüdür ve herkes bu cümle üzerinde hemfikir olmak zorundadır. başka türlü alınyazısı olamaz. milletin irade dediği şey sadece savunmak üzere kurulu oldu. herkes kendini savunuyor. kelimelerin de bi sabrı vardır, ve kelimeler üstünüze gıydiğiniz bombalar gibi sizi de çevrenizi de patlata bilir.

baksana. şeytan sizin mahallede oturuyor ola bilir mi? seni öpen sevgilin yarın tetiğe basıp masum insanları öldürebilir mi? bu hesaplanmış trajedi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranney.org>

Gökhan Çınar

yüzleşme

Bazen bir yas yeniden doğuruyor insanı. Yasına tutul. Her ayrılık bağımlısı olduğumuz bir alışkanlığı koparıyor bizden. Ayrılıkla yüzleş. Bütün acılar bütünün bir parçası.

Gel buraya, otur yanıma. Yalnızlığından kaçmaktan nefes nefese kaldın. Biraz soluklan. Kendinle kaldığından acıdan öleceğini zannediyorsun. Hâlâ hayatınsın bak, biraz dinlen. Üzgünsün görüyorum. Yine şaşkınsın. Çünkü yine olmasın. Yine bütün varlığını teslim ettin birine. Gitti. Tüm dünyanı onun coğrafyasına yerleştirdin. Seni haritasından sildi ve gitti. Evindeki bütün yasıkları onun sırtına koydun. Verdiğin şefkati öylece bıraktı ve gitti. Kendi başını bir kere bile okşadığını ellerinle onu sarıp sarmaladın. Bütün dokunmalarını bedeninden kopardı ve gitti. "Ben" olmayayım, onun hayatını değişmez bir nesneye olayım istedim. İçinde seni kurduğun tüm cümlelerini yuttu ve gitti. İyi değilsin. İyi olmak zorunda da değilsin. İyiym demeye. İyiym diyeyim sessizliğine gömülüm. Kendi canını yakışını, inanmışlığını, hayal kırıklığını konuşalım. Aslında alışkınsın. Bu hayal kırıklığı da daha önce kırıldığın yerlerine geldi, Kendin olmayı sevmediğin için, kendin olmayarak seveceğine inandın yine. Bu sefer de her sefer gibi onu var ederken kendini yok saydın. Sonra gitti. Ne kendini seve bildin ne de beklediğin sevgiyi alabildin. İyi olmak zorunda değilsin. Acını unutmak zorunda değilsin. Seni bu hâle getirenler senden gidenler değil. Sensin. Acının kaynağı da sensin. Sevgiden hiç bahsetmeyen bir bağıyla sevmeyişini reddeden bir annenin çocuğu da bilirsin. Ama onlar artıksa değil, gittiler. Kendini büyütemedikçe çocukluğuna benzettiğin ilişkilerin insoromlusu sensin. Fark et, yüzleş, acı çek, hazır olunca dönüştür. Başka nasıl büyür ki insan? Anla lütfen! Hayatına dönüp bakmamak için bir başkasına bakmalara dayamıyorsun. Yerinin di buyle yüzleşmemek için onu yerlere göklere sağdırıyorsun. **Hayat bityor canının canı. Bütün sonlar ölüme hazır. Kaybettiklerini uğurla artık. Geri döndürmeyi değil, öze dönmeyle konuşalım.**

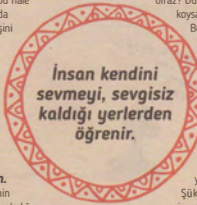
Sen senden gidenleri hayatına taşısan da onlar artık senin hayatının bir parçası olmayacak. Sana hayatını nasıl parçaladığını hatırlatıp duracak. Birak gelmesinler senden gidenler. Hangi cehenneme gittilerse, hangi cennet içinseni terk ettilerse canları sağ olsun. Senin çocukluğun onlar değiştiremez. Kendini sevmeyeni kimse sevmemez.

Sen sanki bütün büyüme hikâyesini başkalarının hayatı için yazıp oynadın. Değil mi? Kıymetin bilinsin diye yazıyı kendi kıymetini kopardın. Hani hayatın film olsa, başrolünde değilsin. Kendi romanını yazsan, çocukluğunun satır aralarında kendine rastlayamazsın. Eski günliklerini bulsan kala balığa kalya bulduğun gençliğinde kendini okuyamazsın. Yetkinliğine ya bancı kaldığından kendinle söz bat edemezsin. Kendi yaşarının içine kendini kilitledin. Hayatın akışında sürükledin. Dünyanın gürlütüsüne kapılıp gittin. Yok, olduğun hissettin. Ama sen varsın be kıymetlim. Sen varsın. Biliyorum, yorgunsun. Anılarını atamadığın yırık hırkalar gibi. Giydiğinde fazlalar, çıkarsan eksiksin. Beklentiler eline tutuşturulmuş ağır torbalar gibi. Taşısan yorgun, bıraksan suçlu hissediyorsun.

Biliyorum, üzgünsün. Kime baksan kendini anyorsun. İçine dönsen kendini bulamıyorsun. Umud değişen şey var ya da yok değil. Belki varla yok aras. Yoğun bir sisin içinde görmek gerekiyor. Onca sesin içinden duymak gerekiyor. Bir anın içinde başlayan her şey. Anına güven. Bazen bir yas yeniden doğuruyorsun. Yasına tutul. Her ayrılık, bağımlısı olduğumuz biralıksanlığı koparıyor bizden. Ayrılıkla yüzleş. Bütün acılar bütünün bir parçası. Ve sen bir parçadan ibaret değilsin. Bütünü hatırla. Kirlendiğine inandığın dünyayı değiştiremezsin büyük ihtimalle. Önce evini temizle. Önce içini temizle. Şu aynaya bir bak bakalım. Kaybettiklerini, kendini hatırla. Kazandıklarını kutla, kendini hatırla. Yaşadıklarını da dağıldıkları yerlerden topla, kendini hatırla. Diğerlerinin rüyalarından kurtulup kendi sahinine uyan artık. Başkalarının başını beklemeyi bırakıp kendi uykunu uyurt. İçinin kalelerini yıkmak, kalan ormanlarını yakmak. Bırak bilmesinler senin kıymetini. Senin değerini onlar belirleyemez. Kendini sevmeyeni kimse sevmemez.

Ellerin ne güzeldir senin. Şiir mi yazsan onlarla? Çiçek mi sulasan biraz? Duvarları mı boyasan yoksa? Öylece dizlerinin üstüne koysan da olur. Bir kum torbasına vursan da... Dene lütfen.

Bösta kalan ellerinle ne yapacağın bilemedin hiç. Hep tutunacağı yeni dallar aradın. Bu sefer bu yalnızlığa bu güzel ellerinle dokun. **Yalnızlığının ilgiye, terk edilmişliğinin sevgiye, hayal kırıklığının bakıma ihtiyacı var.** Sen de güzeldir bak senin. Bir şarkı mı patlatsan kadersizliğine? Belki kaderinin oyununu böyle bozular. Şarkılar bunu yapabilir bazen. İçine çine söyleyip özün ekadar inebilirsin. Ya da bağıracağıra söyleyip çocukluğuna duyura bilirsin. Sesine sahip çık. Bir küfür et dünyaya. Veya bir isyan et geçmişine. Çocukluğuna bir masal oku ya da yetmişliklerin sesli düşün. "Niye bu hâldedim?" de! **Şükür hayattayım!** de. Ne bileyim bir şeyler söyle. Susma, sesine sahip çık. Göğeli yüzüne, kökünü omuzlarına, ağrıyan sırtına, yorgun dizlerine sahip çık. Onlarla, onlara iyi gelecek bir şey yap. Durmak da ser best, kosmak da... Bir ayrılığı hisset kendine göre yaşar çünkü. Herkes ayrılığı kendi yöntemleriyle aşar. Sen seninkini bul ve hisset. Hissetmezsen geçmeyecek. Yaşayınca geçecek. Hemen kala balığa karışma, önce kendini duy. Hemen ilişkiye kalkışma, önce kendini onar. Hemen unutmaya çalışma. Buradan kendini hatırla. Bu ayrılığı sana hatırlattığı tüm kayıpların anımsa. Ben de yanında dura bilirim. Sana bir umut veremem ama eşlik edebilirim. Beklediğin umut sokaklarda değil, umutsuzluğunun yanında. Eksik parçan kimsenin elinde değil. İhlal ettiğin evinde. İnsan kendini sevmeyi, sevgisiz kaldığı yerlerden öğrenir. Hayatında öyle yerler çok var biliyorum. İstediklerinden başıyla bilirdi bera ber. Sen bensen, sen benim canımısın. Ben senin sevgisizliğini biliyorum. Yaralarına yakından bakmaya hazır hissediyorum. Bırak sevmesinler seni, içini göre meyenler. Senin hikâyesi onlar dönüştürmez. Kendini sevmeyeni kimse sevmemez.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

SADECE BOYNER'DE

CEM
GÜVENTÜRK X BOYNER

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Nermin Yıldırım

cehennemden mektup var

Yeterince yaşamış ve nihayet ölmeye şerefine nail olmuş biri olarak, size şu minik sırrı vermeye müsaade edin sevgili, kütür kütür, diri dostlarım. Kimse yeterince masum değil. Hiç kimse, hiçbiriniz... Ben de değildim.

Göz kapaklarımı güç bela aralayıp etrafıma baktım.

"Neredeyim ben?"

"Cehennemin dibinde beyefendi. Sakin olun lütfen."

Zarif zebani, vakti bir izan bul beyefendisiydi. İhtenlikle gülümsedi. O kıranta hâliyle, elini omzuma koyup şöyle bir sıvazladı.

"Korkacak bir şey yok. Burada evinizde sayılırsınız"

"Sahiden cehennemde miyim?"

"Beklemiyor muydunuz yoksa? Şayet bir yanlışlık yapıldığını düşünüyorsanız yukarıya dilekçe yazmakta serbestsiniz. O her şeyi bilen ve gözetendir, lakınardıca gözden kaçan şeyler de kabiliyor. Kurumumuz adaletin tecellisine kıymet verir, ortada bir hata varsa muhakkak düzeltir. Metin olunuz."

"Yo yo, öyle değil Kendimi kurumunuza yakıştıramadığımdan değil yani Haşa! Açıkçası eninde sonunda geleceğimi biliyordum da... Hani nasıldesem, sadece bu kadarsıcak bir karşılama beklemiyordum. Yani sıcak bir karşılama da bekliyordum aslında... Ama tam olarak böylesini değil."

"Anladım" dedi bay zebani. "Herkesin cehennemi başka ta bi"

Sonra yine zarıfçe ekledi:

"Azıcık solumlandınızın sizi şöyle saunalara doğru alalım. Şöyle bi ter atın, uzun yoldan geldiniz."

Gösterdiği istikamette ilerlerken "Herkesin cehennemi başka ta bi" deyişini düşündüm. "Herkesin cehennemi kendine" diye düşündüm. Sonra el atırdım ve içimden "Herkesin, her şeyin canı cehennemi" diye de düşündüm.

Yeterince yaşamış ve nihayet ölmeye şerefine nail olmuş biri olarak, size şu minik sırrı vermeye müsaade edin sevgili, kütür kütür, diri dostlarım. Kimseyeterince masum değil. Hiç kimse, hiçbiriniz... Ben de değildim.

Günahlarını arka arkaya sıralasam buradan sizin oraya yol olur. Velhâssı hikâyemin bir noktada buralara taşınacağıнын çok eskiden beri farkındaydım. Çok eski derken, sahiden eski Yaklaşık beşyüzandan beri.

Ben küçükken bizim mahallede Mistonam bir oğlan vardı. Benim yaşlarımda ama kendinden küçüklerden bile ciz, bir garip oğlanlık Konuşmayı pek beceremez, kekeler dururdu. O lafını bitirene kadar annemizin pencereden attığı parayla bakıldan emek alıp gelir, üstüyle aldığımız sakızı çiğneyip tatl kağıdı diye çoktan tükürmüştür olurdu. Gülerdik, eğlenirdik de onun o yavaşlığıyla, çocukluk zalım bir şey. Aksini anlatırlar, o minik şeytanlara masumiyet kostümleri biçip giydirenler aldannın. İşin doğrusu şudur: **Çocuklar çocuklara zalimlik eder durur. Büyüklarin büyüklere zulmedisi gibi. Bu niye böyle, bana sormayın. Çok merak ediyorsanız kendinize sormakta serbestsiniz elbette.**

Neyse işte, bizim Misto'ya dönecek olursak... Bir keresinde yakalam başta koşuyordu bu. Arında Selim, yüzüncüye Ayı Selim olarak anılacak, daha o yaşıya mahalledeki bütün çocukları mum gibi diken Selim. Her nasılsa Misto da iyi kaçıyor gibiydi. Kurtarırdı yani belki kendini. Ama her yakın arkadaşlığına talip olduğum Selim'in gözüne girmek için, Misto tam önümde geçenken ayagımı uzatıp çelimeyi takıvermiştim. Bizimki anında yüzüştü çakılmıştı. Kaşı patlamış, epeyce de kan akmıştı. Annesi koşup yetiştiğinde ne oldu diye sormuştu tabii. Misto küskün gözlerle şöyle bir bana bakmış, sonra da susup kaldığı yerden devam etmişti ağlamaya. O gün beni ele verse iki tokatlık cezamı çekerek kurtulurdum. Ama vermedi. -Bazı nadir çocuklar da bazı nadir büyüklere iyi iyiliyle eder geçer. Adı Misto diye yapmıştı. Ama fark etmez, yemezler yani. Kıştın din kültürü ve ahlak bilgin beniyallıymıyorsa, sonuçta şeytan da esasen melek vasfındaydı - İşte o akşam bizimkiler uykusaati deyip yatağa yolladığında ilk defa cehenneme gideceğimi düşündüm. Anladım ki bu dünyada ne kadar da masum biriyim.

Ben de bilmişim. Şimdi karanlık geçmişimde tutunacak parlak dal ararken düşünüyordum bu beni kabahati işlemekten gerekimyasa da en azından cezayı hak ettiğimi kabullenmem bir tür erdemdi. Yani tamam, kabahati bile bile işlemiş bir hayta olabiliyim. Ama en azından yaptığımı yanlış görmeyi reddetmemiş, işi hepten yüzüslüğe, arsızlığa çevirmiştim.

Cehenneme gideceğimi kavramak, hayatımın kalanında aklıma başıma devşirmeme neden oldu mu diye soracak olursanız... Hayır, olmadı. Daha ziyade iş işten geçti artık diye düşündüm. Battı balık yan gidericilere karıştım. Hepten serdim kendimi. Efendi pozlarına girip itersen, serserlikten uzak durmaya yeltenmedim, zira yerdekileri belki ama göktekileri kandıramayacağımı emin gibiydim. Velhâssı cehennemden yırtmak için daha iyi biri gi de davranmamak, poz kesmekle uğraşmadım. Hem zaten cehennem sıcak ama hayat da uzun be dostlarım. Kısa diyenler de çıkacaktır, kanmayın. Zamanın göreceliği en çok hayatata katecek yaşaklardan uzak durduğunuzda, sıkıntı namıylaortayaçıkkıyor. Velhâssı övünerek söylüyorum, ömrüm boyunca hiç sıkılmadım. Cehenneme adım adım ama hep neşe içindeyağıştım.

Kısacası biliyordum eninde sonunda yolunum burayadıyaşacağımı. Bu yüzden sonunda vardığım diye, vardığım yerde gördüğüm izettükürama şaşardım. Zebani bey gün aşırı gelip bir eksiğim gedğim olup olmadığını soruyor. Allahrazı olsun, her şeyitâm diyor.

Velhâssı nankörleri edip yakıncaak hâlim yok. Allah razı olsun, son derece uygar şartlarda bakılıyoryuz burada. Hatta kıskandırmağ gibi olmasınama şöyle diyeyim: ben yaşarken böylesini görmüdim. Yedigimden önmüzdü, yemediğimize karıncazda. İşe gitme, kirame denkleştirme, ay sonu gelmeden maşın dibini görme gi bi dünyevi derter de yok. Geri ödemesiz tam burslu gibi takılıyoryuz.

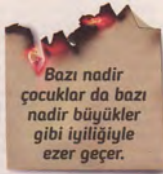
Euro, Dolan desene hiç oynamıyor, müthiş sta bil bir cehennem hayatı süslüyor.

Kısacası bu cehennem, sağlığımdaya anlattığı kadar fena bir yer değil. Pekçok anlamda ateşli bir yer olduğu söylenebilir. Marilyn Monroe, Jim Morrison, Oscar Wilde mesela, hepsi burada. Yaşayan yakınlarma hürmeten ismini vermek istemediğim daha başka niceleri de. Daha dün Jimi'yle (Hendrix) tavla attık. Hızlı öğreniyor, zar tutmaya bile başladı. Kerata. Pispirik öneme biron kıldırıldı için.

Nietzsche'yle de satraç oynuyoruz daha. Komik adam, burada olduğun, daha doğrudu buranın varlığını inkâr ediyor. Ha bir de JPS var, Allah'ın Franzisi. O da ayırı bir kafa. Cehennem benimşim, kavanoz di gi gözüklerlinin ardından yüzüme bakıp bakıp öyle diyor. Bön bön baktığımi görünce de "yani bana göresen, sana göre ben, yani başkaları, e ama artık anlasanzamanşer" diye, okelenememeye çalışarak ızah ediyor. R'leri tam söyleyemediği için anlayamıyorum. Ama o zaten böyle alen girmiş konuşmayı seven bir adam, ne dediği genelde anlaşılıyor. Buranın en fiyakalı tarafı bu zaten: Artık öyle her şeyi anlamam gerekmiyor Sizi bilmem ama dostlarım, şahsen ben yaşarken anlayamak çalışmaktan bıtıp düştümüşüm. Daha doğrusu anlamaya çalışıp da anlayamamaktım. Şimdi bir feralıhk geldi içime.

Burada işte karmaşa, alengir, düden, tezgâh, manasız çabalar yok. Sonuçtaavadı belli, aldigi belli, verdiği belli bir yer. Cehennem sakinleri olarak hepimiz o bakımdan ununu elemiş, eleğini asmış insanlarız. Birbirimizi iyiliğimize, güzelliğimize, muvaffakiyetimize falan andırmağ için yrtınmıyoruz. Instagram bile yokta, inanır mısınız? Müthiş bir kafa rahatlığı. Sonuçta cehennemde buluşmuşşuz işte, hepimizin kumaşı aç kafa belki. Kimi neyi göstermeye, kimi nime kandırmaya uğraşalım ki... Bu manada epeyce kafa dinlediğimi söyleyebilirim.

Son olarak ilk koşullarını merak edenler için kısaca bahsedeyim. Burada kırsal kurak ve yağışsız geçiyor dostlarım, yazları hiç sormayın. Ama kışın çok soğuk oluyor. Herkesin cehennemi kendine göre yapıyor.

KEŞKE HERKES OKUSA

Monika Maron, Uçucu Kül, Alef Yayınevi, 2016
Çeviri: Zehra Aksu Yılmaz

Tuhaf zamanlardayız - biz, hepimiz, tüm dünya. Herkes dünyanın pek çok farkı açidan bir dönüşüm geçirmekte olduğunda hemfikir; ekolojik kaygılar, siyasi çalkantılar, salgın - bir de tabii son yıllardasıklıkla tartıştığımız dönüşen toplumsal cinsiyet rolleri. Sosyal medyada gününışırı tartışmalar yaşıyoruz; aile kavramı, ilişkiler, ilişki içindeki roller, yalnızolma tercihleri üzerine kolektif bir kafa patlatma

seansı hâlindeyiz. Bunlar üzerine sıklıkla düşünüyorum, özellikle de "yalnızlık" meselesi üzerine. **Yalnız kalmaktan yalnız olmaya uzanmak (bu ikisi nasıl da farklı duygular çağırıyor çünkü); nihayetinde yalnız bir kadın olmak.** Bunları düşünürken zihnim sıklıkla geçen sene okuduğum ve çok etkilediğim bir kitapta, Monika Maron'un "Uçucu Kül"üne gidiyor. Hâl böyle olunca bu ay bu kitap da biliminen kitapta dair birkaç şey söylemek istedim.

Monika Maron'a "daktilo başındaki intikam tanrısı" diyorlar. 1941 doğumlu Alman yazar, okuduğum üç kitabında da sade, sakın, telaşsız dili ve muazzam şekilde vücut verdiği güçlü kadın karakterleriyle yer etti aklımda; Uçucu Kül'ün "Josefa"sı da onlardan biri. Tüm şehri zehirleyen bir kömürsantraline dair yaptığı ha ber sansürleince hakkını aramaya başlayan Josefa'nın öyküsünü anlatan kitap, bir yandan da özellikle otoriter & baskıcı bir devletin vatandaşları olarak (bu da tükenen güdem maddelerimizden biri değil mi?) yaşamaya çalışan birkadının ilişkiler, hayat ve yalnızlıkla ilgili deneyimine odaklanıyor. 1960'larda Doğu Almanya'da ilk yayımlandığında yasaklanan bu romanın sorduğu sorular ve ele aldığı sorunlar maalesef ki hâlâ geçerliliklerini korumaktalar.

Uçucu Kül ve Josefa aklıma çokça soru bırakıyor: bundan sonrasında? Mücadelemin ne kadar kendimle, ne kadar dünyayla? Tercih ettiğim yalnızlığımın bir kısmını biryle paylaşmak istediğim bir zaman geldiğinde ne kadar yumuşamam gerekecek? Gü şüz yarınlarmın pek âlâ birle rinde şefkat uyandı rması mümkün müdür? Üze rime giydiğim "be n her şeyi gayet güzel hal ledebiliyorum" zırlıyla ne yapmalıyım? A ça hallemesem, birileri benim için hallerde mi? Halletmeyi birakmadan bu sorunun cevabı gerçekten bilebilir miyim? Bir insanlayken de yalnız olmanın bir yolu bu bilür miyim? Mutlak yalnızlık diye bir şey var mıdır? Varsa şayet, bu insana ne kadar iyi gelir?

Sonra aklıma Josefa geliyor işte. Bu soruları sormayan hiç bir yalnız kadının olmadığını hatırlatıyor bana. Şu satırlara dönüyoruz: Tek bildiğim, birinin b'a da devamlı nedünüşüyorsun, neredengeliyorsun, neredegidiyorsun n, ne zamandönelceks n, nedengülüyorsun n diye sormasını istemediğimi. Sadece iki kağıdı düşünün, dört bacakla dans eden, otok karolar alan, tek yürek h'sseden bir Siyahı ikizi olma k istemiyordum. Ama bağımızsı kadınlar üşümez, açılmaz, r, öz em sözcüğünü zoten lügatten s İmişlerdir. Ben üşüyorum, açılıyorum, özülyorum.

Eh, kaçışcası bende. Bu kitabı herkesin, ama en çok da günümüz dünyasında başta kendisi olmak üzere herkesle ilişkilenmekte sorun yaşayan tüm kadınların okumasını çok isterim.

ZORUNDA MIYIM?

Barış Bıçaıkçı, Bizim Büyük Çaresizliğimiz, İletişim Yayınları, 2004

Beni tanıyan yahut sosyal medyadan takip eden herkesin bir noktada yapacağını bildiği şeyi sonunda yapıyorum ve Barış Bıçaıkçı'ya dair şu meşum soruyu soruyorum: Zorunda mıyım? Bu yazı her ne kadar "Bizim Büyük Çaresizliğimiz" üzerinden yazılmakta olsa da pekâlâ diğer eserleri için de benzer sorular sorula bilir, zira derdim yazarın yazma biçimiyle. Etrafımdaki-neredeyse- herkes tarafından çok sevilen bir yazarı bu köşede ağırlamakta olduğum için biraz huzursuz hissetmiyorum değilim ama kendisinin yeni kitabının çıkmasıyla bera ber yine üzerimize boca edilen Barış Bıçaıkçı alınbalıya bera ber artık hissiyatımı yazıya dökmeme zamanının geldiğini anladım. Hakkımda hayırlısı.

Gerek bu köşeye gerek KAFKA TV'de yaptığım "Nereden Başlamalı?" programına sıklıkla "Neden Türkçe edebiyatı yer vermiyorsunuz?" sorusunu içeren yorumlar alıyorum. Hepsini yanıtlıyorum ama burada biraz daha açmaya çalışayım derdimi. Türkçe edebiyatında (en azından benim okuduğumda) bir şey var ve bana iyi gelmiyor. Bir türlü kaçınılmayan bir ciddiyet ve ciddiye alma hâli, enmuzip cümlelere bile sinmiş bir hüzn. Bunun Barış Bıçaıkçı eserlerinde de kristalize olduğunu düşünüyorum.

Bizim Büyük Çaresizliğimiz, okuduğum ilk Bıçaıkçı eseriydi. İlk okuduğumda şöyle yazmışım: Bu kitaba edebi anlamda diyerek hiçbir sözüm yok açıkçası, müthiş işi yazılmış, müthiş işi yapılabilmiş. Çok güzel, çok lezzetli - ve fakat işte sıkın, sıkıntılı, hüznü.

Yazarın başka eserlerini okudukça, bu kitapla ilgili duygum da olumsuzyünde değışti. Çünkü Barış Bıçaıkçı kitapların okurken şöyle hissettigimi fark ettim: **sanki kendisinin söylemek istediğı bir sürü tespiti, aförizması varmış da onları aralara serpiştirmek için kitap yazmış gibi.** Böyle olunca hikâye ve edebiyat arasıllaşıyor, anlatılan her şey birbirinin bir benzerine dönüşüyor. Mesela Vezir Sözlər'in Sulphı'sının hayata tutunamamışlığı Bizim Büyük Çaresizliğimiz'in Ender'inin tutunamamışlığına fazla benzeriyor. Tüm karakterler, küçük şeylerden ötürü çektikleri acılardan besleniyor ve hatta yazar bu buhranlı ruh hallerini yüceltmiyorktaya geliyor. Karakterlerin böyle, aförizmalarını içlerine yedirilmesi için icat edilmiş gibi bir hâl alıyor.

Vaziyet böyle olunca, ben de kitapla ve karakterlerle ilişki kuramaz oluyorum. Bu kadar büyük düşünmeyen, bu kadar büyük konuşmayan, daha gerçek insanlara ihtiyaç duyduğumu, onların öykülerini dinleyip dınamtım, o büyük yerlere kendim varmak istediğimi fark ediyorum. Bir deneme yahut psikoloji kitabı okumuyorsam, kitabın tamamını alı çizilecek cümlelerden ve tespitlerden oluşması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü gerçek hayat öyle bir şey değil ve edebiyat, tüm büyüsen rağmen, gerçek hayatla dirsek temasını yitirmemeli kanımca.

İşte söyledim. Barış Bıçaıkçı konusunda hür bırakılmamız gerektiğine dair tale birni kamuoyuna arz ederim!

Cem Davran

unutursam karışma

Sonsuz bir hayal gücü olan, yaşadıklarını, duyduklarını, gördüklerini masala çevirebilen, hiçbir masasında yalan söylemeyen bir adamdı. Bana; ben ne söylemezsem, ne anlatmazsam sen anlarsın, dedi ve gitti.

Ağır da bir a hoz, Grundig TK20, so şlam bir kâşede durmalı. İçi kayıt da lu birkaç tane makara bant, küçük bir m krofon, enerji kablo su yerinde. Günlü geldiğinde zaman geri sarmaya hazır vaziyette. Şebeke geriliminde sorun çıkma şa kimsenin haberi olma dan hatırlarım her şe yi sessizce.

Küçük notunda böyle yazmış. Askerdeyken bana uzun uzun mektuplar yazardı antika daktilosuyla, hep böyle, kimsenin önemsemediği, dikkat bile etmediği ince detaylardan bahseder, her seferinde şaşırtırdı beni. Masal gi bi anlatırdı mesela ma halledeki yokuşun kazıldığını, kanalizasyon borularının yenilediğini. Mektupları hiç duygusal değilmiş tam tersi son derece mantıklı, matematik bakışlı, hayatı makara teyp gi bi kaydediyormuş hissi veriyordu ama ben biliyordum, gördüğüm en duygusal insandı. **Erkekler yaşı ilerledikçe sulu göz olur derler, o hep öyleydi. Unutmaya başlıştıkça hatırlar, hatırladıkça ağlardı.** İşte bu yüzden rağ bet görmeyen detayların arkasına saklanır, unutana kadar o kuytudan çıkmazdı. Mektuplarının hepsini saklıyordum, taşınmaların birinde kaybettim. Yırtık pırtık bir torbanın içindeydiler. hâla unutmam var bir köşeden çıkarlar belki diye küçük ben de unutmaya başladım. Ne yazmıştı, ne söylemişti hepsini sonuçta kadar hatırlamak istiyordum oysa hayat buna izin veremeycek biliyordum.

Çok genç anıttı bana, anlatmayı severdi, tam bir hikâyeciydi. Tim Burton'ın *Big Fish* filmindeki ba ba karakterine çok benzerdi. Anlattığı çoğu şey o kadar abartılı o kadar masal gibiydi ki insanın inanası gelmezdi. Güzel anlatımına ve tariflerinin cazibesine kapılmamak mümkün değildi, yine de gerçek hayat diye bildiğimiz şa blona uymadığını zanneder, doğru olamaz bunlar diye düşünürdüm. Yalan diyemezdim belki ama gerçekliğinden hep şüphe ederdim. Zamanın birinde hikâyelerinin unutmaya ba şladı oysa ben hepsini hatırlıyor hatta yenilerini de dinlemek istiyordum. Ne kadarı doğru ne kadarı değil ö önemsemyordum, anlattığı her şey hayatı m renklendiriyordu. Çocukluğunda yaşadığı sıradan bir olayı bile roman tadında aktarınsa, kendini dinletmekteki mahareti ne saygı duyuyordum. Ona en çok ihtiyacım olduğu zamanda unutmaya başlamasını ve bu yüzden anlatmaktan vazgeçmesini ka bu edemedim bir türlü. Bildiğim hikâyelerinden bazılarını hatırlatmayı denedim, hiç değilse bu yolla ruhundaki masal penceresini açarım diye düşündüm, olmadı. Hatırlatmamı istemedi, biraz zorlayınca karışma dedi, unutursam karışma.

Çok tuhaf bir yanı var hayatın, inatçı, hem de fazlasıyla. Unutmak istersin izin vermez, unutmamak istersin anında siler bütün kayıtları. Bu yüzden hayatta asla inatlaşmamalı, onun döngüsüne saygı duymalı ve mümkünse bundan keyif almalı.

Beni küçükçük bir çocukken Hasnun Galip Sokağı'na götürdüler.

hiç unutmam mesela. Çok dolaşmıştık o gün Pera ve civarında, bütün gün anlatmıştı, ne bulduysa, ne hatırlıyorsa. Hepsini masal gibiydi yine. Kahramanların bir tanesinin Kanncaezmez Şevki olduğu küçük bir masalın sonunda, sokağın tam köşesinde tesadüfen karşılaştık; işte dedi, bak, Kanncaezmez Şevki, Cimbom'un efsane amigosu. Başka bir gün yine tek eliyle demiri bükten yaşlı berberi gördüm, attığı şutlakalet direğini kıran Kasımpaşıalı futbolcuyla yıllar sonra rastladım, doksan yaşında boğazi boydan boya yüze bilen adamla tanıştım. Bunlar gi bi onlarca karakteri tanıdım. Ben büyüdükçe hepsi eksildi, onlar veda ettikçe bana anlattıkları hafızasına emanet kaldı, sonra o da unutmaya başladı. Oysa daha anlatmadığı yüzlerce masal vardı. Bir kez bile anlatlığın kadar uzun boylu değilmiş, demiri bükcek kadar kuvvetli değilmiş, o kale direği kırılmış zaten demiri. Doğrusu bunları hep hissettim ama söyleyemedim, masallarına dokunmak istemedim, iyi ki de öyle yapmışım. Çok hoşuma gidiyordu, hayatımı güzelleştiriyordu, o unutmaya başladıkça fark ettim. Sırf bu yüzden unutmamın hep anlatsın istedim. Karışma dedi yine, unutursam karışma.

Grundig TK20'de makara bantların bazılarını dinledim. Boğuk sesler arasında yine bir şeyler anlatıyor. Bantların çoğuna radyodan şarkılar, türküler kaydetmiş, özellikle Hamiyet Yücesey ve Müzeyyen Senar. Eve misafir gelen aka balarla konuşmaları, birlikte söylenen şarkılar, kırıkmeler, arkadaş çocuk bağırırlar, mikrofona çarpan haylazlar. Bu kayıtlar hafıza sandığının son anıhtıydı ama gerek kalmadı.

İlk masalı unuttuğunda ilk sallayıp kalan her şeyi hatırlayarak veda etti, o da en az hayat kadar inatçıydı.

Sonsuz bir hayal gücü olan, yaşadıklarını, duyduklarını, gördüklerini masala çevirebilen, hiçbir masasında yalan söylemeyen bir adamdı. Bana; ben ne söylemezsem, ne anlatmazsam sen anlarsın, dedi ve gitti. Onu hiç unutmamak için yazdım bunları, ne olur ne olmaz hayat beni de gözüne kestirmişti belki, bilsin unutmak istemediğimi diye.

Az tanıyanlar sert bir insan olarak bilirdi, işte bu aşırı duygusal olduğundandı, biraz da masalını korumaya çalışmasındandı. Mucize gi bi bir yol bulmuştu kendine. Hiç bıkmadan başkaldırı varoluşun böylesine, acıya, mutluluğa, bütün beklennmedik tesadüflere, şansa, şanssızlığa, aldabilmaya, tüm darbelerle. Sonunda ödüllendirildi diye düşünüyorum çoğu zaman. Özlemimi dindirebildiğimde aklımda kalan masallarını çocuklara anlatıyor m, sonra gözlerine bakıyorum. Onu görüyorum, kendimi görüyorum, anlattığı bütün karakterleri görüyorum o çocuk gözlerde. Üşenmezsem yine anlatıyorum aynı şeyleri, yine, yine. Bir gün kocaman konuşan bir dev diye anlattığımı, başka bir gün yaramaz bir çocuktu, bahçedeki ağacın arkasına saklanmış karınlatık konuşuyordu diye tarif ediyordum. Şaşıyor çocuklar, masal içinde masal oluyor hayat. Sonra yoruluyorum, biraz kafam karışıyor. ve ben de kendimi aynı şeyi söylerken unutmursam karışmaym.

KALP-BEYİN-İNSAN

Sunay Akın

bir ulu ırmak akıyor...

Kadın ve erkek arasındaki ilişkinin öne çıktığı resimler arasında bir figür, mağara duvarına çizildikten yüzyıllar sonra bir fotoğraf sanatçısına ilham olur!

Bir odanın yaşanılır olması için iki şey gereklidir. Birincisi pencere, ikincisi duvarına asılı bir tablo. Müzelerdeki tabloların karşısına saatler geçiren pencerenin eksikliğini hissetmeyiz. Çünkü çerçevelerinin içindeki tablolar bir pencereninsunacağı manzaradan çok daha derin duygularla besler duygularımızı ve düşüncelerimizi.

Odalarımızda bir tek tablonun olmadığı ev, içinde modern çağın gerektirdiği tüm elektronik eşyalar olsa da uygarlık tarihindeduvarlarına resim yapılan mağaralardan daha eskidir. Mağaralarda resim yapan o ilk insan, benim gözümde tablosuz bir evde yaşayanlardan çok dahaçağdaştır.

Bilim insanlarının tespit ettiği, tarih öncesi zamanlardan günümüzeulaşan, duvarlarına resim yapılan yaklaşık 350 mağara var. Keşfedilen en eski resimler Fransa'daki "Chauvet" adı verilen mağarada bulunuyor. 32.000 yaşında olduğu düşünülen bu resimler arasında karşımıza çıkan ayılar ve aslanlara binlerce yıl sonraki mağara resimlerinde rastlanılmıyor. Bunun nedeninin söz konusu hayvanların zaman geçtikçe tehdit unsuru olmaktan çıktıkları gösteriliyor.

Mağara resimlerinde ilginç olan bir özellik ise hayvanların bir manzara içinde yer almamasıdır. Ne bir dağ ne bir ağaç ne de bir çiçek vardır. Gökyüzünü de göremiyoruz insanlık tarihinin bu ilk resimlerinde. Güneş, ay, bulutlar, yıldızlar göz kırpmıyor bir köşeden. Çizilen hayvanlar ve insanlar boşlukta duruyorlar. Orinasyen kültüründe mağaraya resim yapan ilk insanlar, çizileme anını da resmetmemişler, ne hayvanlar ne de insanlar arasında.

Nâzım Hikmet'in ünlü "Saman Sarısı" şiirinde çıkar karşımıza mağaraya resim yapan insan;

bir ulu ırmakakıyor insan eli ilk mağaraya ilk bizonu çizdiğinden beri

Mağara resimlerinde bizon, at, ayı, kaplan, kurt, geyik...

karşımıza: Kırmızı ve siyah... Siyah rengi kömürden, kırmızı rengi ise demir oksitten elde ediyordu ilk ressamlar. Hayvankıllarından yapılan ilk fırçaları kullananlar da onlardır. İçin en ilginç yanı belki de yapılan resimlerde insanların itinasız çizilmesine karşılık, hayvanların son derece özenli ve gerçekçi olarak resmedilmesidir. Mağara ressamlarının dünyasını araştıran Gregory Curtis bunun nedenini şöyle açıklıyor, "Burasi insanlar için değil, hayvanlar için kurulmuş bir dünyaydı."

Kimdi mağaraya o ilk resmi çizen insan?.. Ve neler hissetti, bir iki adım geri atıp yaptığı resme bakarken? Bu soruların yanıtını Rus şair Yevgeni Vinokurov'un dizelerinde buluyoruz:

Mağara adamı resim çizmeyi öğreniyordu.

Ve hiç gerek duymadan zarif olmaya

Başladı yontmaya kabakbir bizonu

Ağır bir taşla mağaranın duvarına.

Rastlansal bir adım! Belalı bir çabal!

Resim tamamlandı ve ilk kez yaratılıştan beri

Başulandı göz yaşlarıyla

Yabanıl bakişli gözleri.

Gönü yaratıcılığın korkunç sırlarıyla dolu

Anladı, bu yoldan geriye dönüş olmadığını;

İçinde hem mutluluk, hem suçluluk duygusu

Silerken ikel yumruğuyla göz yaşlarını.

Yabanıl, kıllı, sırtında bir hayvan postu;

Ruhunun çırpıtısı okunuyordu yüzünden;

Hiç tatmadığı bir hazla doluydu

Baldan daha tatlı ve daha doyurucu etten.

Orinasyenler, mağaralarda birlikte yaşadığı yarasaların resmini hiç yapmamıştır. Kuşların ressamı oldukları da söylenemez. Resimlerinde karşımıza ender çıkan hayvanlardan biri de balıktr. Mağaraduvvarının herhangi bir yerine, gelişigüzel resim yapmazlardı. Hayvanları öne çıkaracak olunduvvar şekilleriniyerlerini özenle tespit ediyor ve duvardaki kabartılara uygun olan hayvanları resmediyorlardı.

Avoluk ve savaş gibi şiddet sahnelerinin yer almadığı mağara resimleri Anadolu'da, Aydın ve Muğla arasındaki Beş Parmak Dağları'nda bulunmaktadır. Antik dönemdeki adı "Latmos" olan ve Bafa Gölü'ne bakan mağaradaki resimler sadece aile yaşantısını içermesi bakımından son derece ilginçtir. 1994 yılında Alman arkeolog Anneliese Peschlow tarafından bulunan resimlerin Neolitik ve Kalkolitik dönemler (MÖ 6000 - 5000) arasında yapıldığı tespit edilmiştir.

Kadın ve erkek arasındaki ilişkinin öne çıktığı resimlerarasında bir figür, mağara duvarına çizildikten yüzyıllarsonra bir fotoğraf sanatçısına ilham olur! Gül Ezer, Ege Denizi kıyısında tatile gittiği bir sahilde her yaz yene bebeklerin geldiğini görür. Anneler ve babalar yüzyıllardır süregelen bir ritüeli yapmakta, bebeklerini neşe içinde havaya atıp tutmaktadırlar. Sanatçı, bebeklerin heyecanlı kahkahaları arasında çektiği fotoğraflarından oluşan albümüne "Be bek Hoplatma Sahil" adını koyar.

Mağara resimlerinden birden ne oldu da bir sahilde çekilen fotoğraflara geldik? Gül Ezer'in parmağın deklanşöre basan parmak ıhırmını Beş Parmak Dağları'ndaki sözünü ettiğimiz aile konulu resimlerden almaktadırlar. Sanatçının fotoğraf albümünü ortaya çıkaran, Bafa Gölü'ne bakan mağaranın duvarına çizilen bir figürdür.

O resimde, günümüzden 8.000 yıl önce bebegini hoplatan bir

"Burasi insanlar için değil, hayvanlar için kurulmuş bir dünyaydı."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteoy.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Emrah Akbaş

“kim akıllı kim deli?”

Turgut Özakman'ın kaleme aldığı, 1988 yılında Devekuşu Kabare'nin oynadığı Deliler, 2021 yılında DasDas tarafından tekrar sahnede. Usta oyuncu Metin Akpınar'ın süpervizör olarak yer aldığı Deli Bayramı'nı Mert Firat ve Didem Bolçin'la konuştum.

Tekste geçen cümleyle başlayalım. Deli işi mi Kabare?

Mert Firat: "Deli" ne demek bilmiyorum ki. Bizim anladığımız deli işiye, yapılmış her şey deli işi. Kabare değil, tiyatro yapmak deli işi baktığında. Hele şöyle bir ortamda, Türkiye'de çok uzun zamandır bayrağı sallanan algısalagemiş bir tür de değil Kabare. Bir dönem yapıldı. Ferhan Abi, Metin Abi çözümlerle gerçekleştirdi ama sonrasında böyle bir yol artık kalmadı.

Ne anlatıyor Deli Bayramı?

M.F.: Turgut Özakman'ın eseri... Metnin basılı hâlini ve YouTube'da yayınlanmış bir saatlik versiyonunu inceledim. O versiyon ile kitap arasında benzerlikler olduğu kadar bazı ayrıntılar da var. Deli Bayramı, kim akıllı kim deli onu tartışıyor. Biz kendi kendimize mi deliriyoruz, bizi ne deliriyor, birey mi, toplum mu? Kavramlar olarak bir tartışma var; kuralları kim belirliyor, kime deli diyoruz? Bu, yüzyılların tartışması aslında... Her döneme hitap eden, zamansız, çok eğlenceli, lafı da geçidine koyan bir metin.

Ne hissettiniz projeyi duyunca?

Didem Balçın: Bizim çocukluk hayalimizdi. Oyuncu kadrosunun çoğu Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi mezunu. Onlarla tekrar sahneye çıkmak inanılmaz bir duygu. Metin Akpınar'ın işin içinde olması daha da inanılmaz bir duygu. Mert böyle bir proje söyleyince ben baştan heyecanlandım. "Çok çalışırız, çok yoruluruz ama çok güzel olacak," dedim.

Kabare sahneye koyma fikri nasıl çıktı?

M.F.: Uzun zamandır konuştuğumuz Kabare Tiyatrosuna bir şekilde girmek istiyorduk. İlk hamlemiz aslında Ben Verim oyunu. Ben Verim, bir Alman kabareci formu... Zaten DasDas'ın manifestosu aslında her sene bir yerli yazar çalışmak, biraz daha klasikleşmiş eserleri var etmek. Vasif Öngören'in Zengin Mutluluğu'yla başladı süreç. Aziz Nesin'in Bişey yok Mey'le devam etti. Şimdi Turgut Özakman'ın Deli Bayramı'nı işledik. Seneye başka bir proje daha olacak.

Nasıl bir hazırlık süreci oldu. Metin Akpınar'la nasıl buluştunuz?

M.F.: Zeki Alasya'yla yıllar önce "Hayattan Korkma" adında bir filmde çalışırken, ona Kabare yapmayı çok istediğimi söylemiştim. "Yap, ne güzel olur," demişti. "Hatta Astronot Nijaz'ı yapı." "Tamam ama siz yönetin," demiştim. "Bilmiyorum, dur bakalım falan," dedi. Herleyen yıllarda Metin Abi'yle de tanışma fırsatım oldu. Bu sene yaparız, öbür sene yaparız derken... Pandemi sonrası sezonun açılışında yapmak nasip oldu. Aradım Metin Abi'yi. "Zamanı geldi diye hadi"

Boş Yürek / Arslan

başlayalım ama ben haftada bir iki gün gelebilirim," dedi. "Tamam," dedim tabii hemen. Biz metni ezbere biliyoruz. Metin Abi de oyumun süpervizörü olduğu için bu programı uydur hepimize. Sonra bir baktık, Metin Abi her gün gelmeye başladı, o da heyecanlandı.

Daha önce Devekuşu Kabare'nin oynadığı oyunu şimdi DasDas sergiliyor. Metin Akpınar'ın süpervizör olması sizi nasıl etkiledi?

D.B.: İki üç cümleyle anlatılacak bir şey değil aslında. Okul hayatına geri dönmüş gibi bir psikolojideydim. Öyle bir disiplinle prova yaptık. Metin Akpınar'ın dediklerini uygulamaya çalışmak, o prensibi algılamak sınav gibiydi. Özlendiği de bir şeydi. Rahat prova yapmak da keyifli ama tederin olarak yapmak daha farklıydı. Çünkü seyircinin nefesini koklayan bir adam. Nerede gülecek biliyor, nerede reaksiyonu verecek biliyor. Bize de onların yollarını gösterdi.

1988 yılında oynanan "Deliler"le karşılaştırdığınızda metinde neler farklı? Yeni bir şey kattınız mı?

D.B.: Doğaçlamalar dışında çok acayip bir şey koymadık içine. Metin Abi'nin de hassasiyeti sebep oldu. İyi de oldu. Metin her döneme uyan bir mesele. Hangi yıl sahneye koyarsanız koyun, maalesef Türkiye'nin durumunda değişiklik olmuyor. 80'lerde taksit problemleri 40 yıl sonra hâlâ problem. Barınma bir problemleri hâlâ aynı sorun devam ediyor. İnsanı, ortak değerler ve kavramlar üzerine yazılmış bir metin olduğu için özelliğinden bir şey kaybetmiyoruz.

D.B.: Şöyle bir farklılık var yalnızca. Deliler, DasDas'ı ele geçiriyorlar. İçinde DasDas'ın oyuncuları da var. Burada kullanılan dekorlar DasDas'ın bugüne kadar oynanan tüm oyunlarının dekorlarından. Seyirci izlerken anlayamayabilir. Danslar ve müzikler farklı. "Galaksi Taksit" de Metin Akpınar ve Zeki Alasya oynarken burada ben ve Mert oynuyoruz. Metin Akpınar'ın rollerini Mert oynuyor. Zeki Alasya'nın rollerini tek bir kişi oynuyor diye bir şey yok. Biz öyle bir değişikliğe gittik.

Bu mecburi kapanma süreci nasıl geçti?

D.B.: Ben bir daha çıkamayacağımız gibi hissederken bir anda oyun başladı ve sanki bir günlük bir şeydi gibi hissettim. Tek fark, seyirciler maskeli. İnsan beyni böyle bir şey, çabuk unutuyor her şeyi. Ben o acılı günleri hemen unutuverdim. Tabii ki bıraktığı izler çok fazla ama bizim telafi süremiz çok çabuk oldu. Çabuk kalıktık diye düşünüyoruz.

M.F.: Biz tüm bu süreçte okumaya, üretmeye, anlamaya, yeniden oynamaya, umutla paylaşmaya devam ettik. Kimi zaman destek kampanyaları yaptık, açık havalar oldu, digitalleştirdik. Hiç durmadık. Giden zaman gitti, yerini de hiçbir şey dolduramıyor ama biz, en azından birbirimizden kopmadan ürettik o süreçte.

Kaan Koç

TOPLUMSAL SÖZLEŞME 2.0

Dinlemekten, konuşmaktan, anlamaktan, anlaşılılmaktan ve hatta soluk alıp vermekten bile yorulduğumuz zamanlarda kaçıp biraz saklanma şansımız neden yok?

On Do kuzuncu Bölüm...

Soluk soluğayım, soluk soluğalar. Kapıyı gümlterek vurdum, merdiveni koşu koşu çıkıyorlar. Çıkarken birbirlerine dolanıyorlar, ezilenler var, ölüler; kanlılar zemin kat kapısına kadar akmıştır şimdi. Altından sızıyor, pencereden bakışı uzatıp görüyorum. Dış kapının önünü boka üşüşen böcekler gibi doldurmuşlar. Son bir kişi; kafası hariç her yeri ezik büzük olana dek, geride kalanların hepsi beraber gidene dek peşimde koşacaklar. Biliyorum. Kapı zorlanıyor. Delikten bakıyorum; sırayla, ellerine geçirdikleri birini koşağı gibi bit tutup, gerinip gerinip kapıya vuruyorlar. Kafatası serttir; yılların nasırlaşmış psikileri sayesinde, kıyas ka bul etmek bir mukavemet gücüne sahip kalsıyım yığını. Kafatası ezilen merdiven boşluğundan aşağıya, gülm! Hemen bir başkasını geçiriyorlar ellerine. Gülm! Hoop, gülm! Kapıyla birlikte kordor duvanı da zangırdıyor. Korkudan belim düşecek. Ama çok da keyif oluyor!

Peşimdel, benden her şeyimi almak istiyorlar. Benden sadece istiyorlar. Kimsenin benimle tanışmaya cesareti yoktu, her şey böyle başladı. Sonra bu akşamüstü, sokak ortasındayken, aralarından birine "sıçanm sizin yapacağınız işe, sefilers siziz! Ad hominem! Sizin için her şey yapıyorum ama artık naş! Ölündeki çamura kendi çirkin parmaklarıyla şekil vermeye çalışan beceriksizlerden başkası değilsiniz! Haydi, sikirt!" diye başladım sövmeye. Sonrası malum. Kaçtım eve. İnsan, insan kurdurdu. Yok hayır. İnsan, insanın delliliği. Pencereden bakıyorum, bütün evlerde bir de bdebe var. Herkes kapıya bir şeyler yığıyor, karşı binadaki hergecemutafakademlen kokacıları da mutlak masasını kaldırdı götürüyor, görüyorum. Her hâlde bir yalvaç bir Celine bir Don Kişot falan oldum. Bilmiyorum. Aslında umuruma da değil.

Bir süredir bol keseden verip veritirdiğim kalabalıklar, devletler ve takım elbiseliler peşime düştü diye düşünüyorum. Ne yapacağım belirsiz. Evin içinde bir ileri bir geri. Mutfağın bir bıçak almak geliyor aklıma, hiç bir işe yaramaz. Ne gaz yağı var ne ispirto. Kapının önüne su dökip çıplak bir elektrik kablосunu suya bırıksam diyorum. Sakar adamım ben, çarpılırım. O da olmaz. İşin komiği, kapı deliğinden baktığımda gördüğüm yüzlerin hepsi tanıdık. Eş, dost, akraba, arkadaşlar falan. Fakat bağırsıklarını dinlediğimde boynumda bir uyusma hissediyordum. Hızla omuzlarıma inen soğukluk, kollarımı ele geçip oradan da parmak uçlarıma yerleşiyor. İyi hissetmiyorum. Sırtımı kapıya yaslayıp yere otuyorum. Kapının önündeki bütün çığlıklarda, insan kanına susamış delilikte tek duyduğum ses rengi kendiminki. Kendi kendime, kendine gel, demeye çalışıyorum ama sesim yok. İç sesim bile yok. Sesimi çaldırılmışım. Sıçtık.

Çağımızın insanı, kendi benliğiyle karşılaşma korkusu üzerine kuruyor her şeyi. Vay anam! Sosyal benlik, ilkel benlik, işçi benlik, seven benlik, ahlaklı benlik, ahaksız benlik, ahlak nedir tam olarak böyle bir tanımlı olmayan benlik, yaşamaya çalışan benlik, yok olmaya çalışan benlik... Say babam say. Psikoloji, felsefeye sırtını yaslayıp büyüttüğü şıma rıklığıyla insan ırkının köküne kibrit sütti.

Sayın psikoloji uzmanları, bunca bölüm parçalayıp anlamaya çalıştığınız şu zavallı mahlukatı, kırık bir porselen vazo gibi tekrar yapıştırmaya çalışıyorsunuz.

olanın ta kendisi bu tıptı Sayın psikoloji uzmanları, bunca bölüm parçalayıp anlamaya çalıştığınız şu zavallı mahlukatı, kırık bir porselen vazo gibi tekrar yapıştırmaya çalışıyorsunuz. Belki bir vasiyet belki de bir intihar mektubu olan bu satırınla ben yine de koruyan ve eşirgeyen ihtiyar ba bama senlenmek istiyorum; yalvarının insanı doğru yapıdır. Sağma solma bakıyorum, her yerimde çoktandır yüzünü görmediğim insanlardan da her gün konuşmak durumunda kaldığım kişilerden de birinci dereceden yedinci boya kadar akrabalarından da kırıntılar var. Sağma sapan bir kolaja dönüşmüşüm. Güllüşümün, artık bitmeye yakın saliselerinde, Mesut Yılmaz'ın müstehzi ifadesi ne arıyor mesela? Ya da yolda yürüyüşümün, gerginliği yatkın anlarında, niçin şarkıcı Teoman'dan esintiler var? Saysam binlerce çıkar böyle. Yemek yerken babamın parmakları beliriyor elimde, çay demerken anneminkiler. Bir yanılla bu yaşam adına mucizevi bir şey. Fakat sayın saygıdeğer arkadaşlar; bu iş, herkeste, bir yerde kontrolden çıkıyor. Büttün uymusuz organlar aynı bünüye tikiliyor. Bilmiyorum. Kapı zangırdıyor. Neden bidden inziva vergileri alınmıyor? Herkesin, ara ara inzıvaya çekilmek için hiç değışle bir bedel ödeyip bu hakka sahip olması gerekiyor. Dinlemekten, konuşmaktan, anlamaktan, anlaşılılmaktan ve hatta soluk alıp vermekten bile yorulduğumuz zamanlarda kaçıp biraz saklanma şansımız neden yok? Fazlası ta kendi ki zarar, kabul ediyorum. Herkes biddinden bir filozof doğuracak değil, tabii ki. Fakat hiç değışle, bir insan doğursak?

Ensesi kalim devlet yetkilileri, gerçekten nelerin umurunuzda olduğunu biliyorum. Birkaç bin yıllık insanlık tarihini, bir günlük okumayla bile ezecek, eşek değiliz, hepimiz anlarız. Üniversitelerde bölümlerine falan gerek yok bunun. O yüzden size direkt soruyorum; hazır her silah elinizdeyken, seçimler kaldırmak istersiniz? Bakın bu için anlahtır, aynı zamanda yeryüzünün geleceğini muhtesem bir iz bırakmaya da varıyor. Tek yapmanız gereken hamle şu; insanogünun, hele ki bugünlerde, kendi üstünden başka hiçbir varlığın kaderinde söz sahibi olamayacak kadar acemi olduğunı açıklamanızdır. Herkes kendisinin efendisi ve zor bası olana dek insan ve devlet işlerini icra eder biribirinden ayrıdır.

Bu sonuçtan nasils emin olacağınız diye düşünyörü olabilir halk parçaları. Elbette bu konuda söz sahibi yine devlet olacaktır. Hâlihazır işleyişte zaten 50 tane sinavla-mülakatla-sorguyla-belgeyle yürütölen güdüklet, tek bir sinava indirgenecek. Herkes için en iyisi bu. Yoksa bu bölünmüşlüklerimizin içinde, sırtımıza inen fazladan bir su damlası ya da muhterem tıbbın üreteceği yeni bir benlik bizi perişan edecek. Yoksa hâlâ soluk soluğa bu kapıda bir çeşit mühir gi bi oturup kendi kıyametini biriktiren ve herkesin evinde gizilden gizliye aynı felaketi beklediğini bilirken, huzurlu tek bir satır yazmam imkânsız. Belki de Adem ile Havva, yapırağı oraları na değil, suratlarına örtmeliydi, benliklerini orackta ikiye bölmek yerine kendi gözleriyle bir süre baş başa kalabilmek için. Belki de evimizin kapısında yuvarlana yuvarlana kapıya çarpıp duran ve için bir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamcısası

Yılmaz Özdil

mustafa kemal, hayatın ta kendisidir

9 Eylül'den üç gün sonra, 1922...

Kordon'da, Kramer Palas'ta cumbada
oturuyordu, güneşin batışını seyrediyordu.
Rum garsona seslendi, gel çocuk!

Gece kuşuydu.

Gün ağarmadan yatmazdı.

Uykuda geçirdiği za mana acırdı, "uykusuzluk hapi" hayal ediyordu.

"Hayat pek kısa, çocukluk ve mektep hayatın bir kısmını alıyor, geriye

kalanı da uyku yarıya indiriyor, uykunun vücuda verdiği istirahat gidasını
verecek komprimeler icat edilse ne güzel olur" diyordu.

Dolmabahçe'deyken gece yarısı motora binip, Boğaz'da tur atardı,
istan bul uykudayken adaların etrafında dolaşırdı.

Akşamları hiç plansız Beyoğlu'na giderdi, Lebon Pastanesine
otururdu, Tokatlıyan Otelin'e mutlaka uğardı, mutlakla şef garson Karabet
Efendi'yle sohbet ederdi, Karabet Efendi, milî mücadele sırasında emrinde
görev yapmıştı, bazen Vefa'ya gider, boza içerdi.

Restoranlarda asla bedava yemeydi, maiyetindekilerin hesabını da
kendisi öderdi, abartılı bahşış verirdi.

1927 yılıydı... Trenle Eskişehir'e gidiyorlardı, 20 kişiydiler, kahvaltın
ve öğle yemeğini vagona yediler, kahvelerini yudumluyorlardı, başyaverin
koridordan sesi duyuldu, "Alın mı yedik birader" diye söylüyordu. Merak etti,
neden sınırlandırılmış sordu. Meğer... Mustafa Kemal adına ödemeleri yapan
başyaver, garsondan hesap istemiş, 75 lira gelmişti, restoranlarda bu iki öğün
taş çatalını iki liraydı, 20 kişi için 40 lira hesap gelmesi gerekiyordu.

Devlet Demiryolları, Cumhurbaşkanı'nı kızıyordu iyi mi!
Başyaveri kolundan tuttu, "Aman ha, parayı ödemedi diye etrafa
yayarlar, sen iyisi mi 75 lirayı ver, beş lira da bahşış ver, mesele kapansın," dedi.

Caz dinlerdi.

Paul Whiteman'ın, Jan Garber'in, Jack Hylton'ın plaklarını satın almıştı,
Harry Roy'un Cheek to Cheek'ini çok severdi.

Rebetiko dinlerdi, Roza Eskenazi'den Murmuraki'ye bayılırdı.

Hafız Kemal'in gazelinesi, Hafız Osman'ın klarnet taksimini, Udi
Nevres'in, Tamburi Cemil'in taksimlerini dinlemeye doyamazdı. Deniz Kızı
Ef'talya'nın, Münir Nurettin'in plakları vardı. Çankaya'da, Dolmabahçe'de, halta
treninde, gramofonsuz mekânı yoktu.

Muhteşem dansederdi.

1935 yılıydı... Sovyetopera ve bale sanatçıları, Şostakoviç liderliğinde
Türkiye'ye geldi, 23 konser verdiler. Turne sonunda balo tertiplendi. Bolşoy'un
sopranosu Maria Maksakova'yı dansa kaldırdı. Saat 22'de başlayan balo,

sabah 7'ye kadar sürdü!

Zey bek oynardı.

Köy düğününe denk gelirse, ceketini fırlatar atar, halaya katılırdı.

Harbiye öğrencisiyken sık sık Çem beriltaş'a Yorgo'nun Meyhanesine
giderlerdi, açık hesapları vardı, maası alınca kapatırlardı.

1932... Nuri Conker ve Salih Bozok'la otururken, gençlik yılları
aklına düştü, "Var mısınz Yorgo'ya gidelim," dedi. İhtiyar Yorgo'nun gözleri
doldu, masayı donattı, yenildi içildi. Kalktılar, kapağı yünüken, tıpkı öğrencilik
yıllarındaki gi bi seslendi: Yaz hesaba, ay başındaöderim!

Yorgo da tıpkı o yıllardaki gi bi sıcak karşılık verdi: Gene buyur.
Elbette, ertesi gün hesabı fazla fazla gönderdi.

Pera Palas'a, Garden Bar'a, Rose Noir'a giderdi. Bir akşam Park
Oteldeydi, yan masaya genç bir çift geldi, sekiz dokuz yaşında oğulları vardı.
Yurttaşların ailece dışarı çıkmalarından çok memnun oluyordu. Çocuğu yanına
çağırdı, yeleğini cebinden saatini çıkardı, "Büyüyünce kullanırsın" dedi.

Dolma bahçe'den tek başına kaçabilmek için "harekât planı" yapıyordu.
Çünkü parası yoktu! Maası yaverlerindeydi.

**Gene böyle çok sıkıldığı bir gün, yaveri çağırdı,
"Şu masanın üstüne biraz bozuk para bırakın, çocukları
sevindirmek istiyorum," dedi.** Göya hizmetliler için cep harçlığı
istemiydi. Yaver kavrıyamadı, hakikaten bir avuç bozuk parayla geri geldi,
masaya bıraktı!

Havanın kararmasını bekledi, bozuklukları cebine doldurdu, yürüyüş
yapıyormuş gi bi çıktı, ilk gördüğü taksiyi çevirip kay bolması biroldu.

"Sür," dedi, "Tepebaş'na," restoran-bar Mazarik'e gitti, taksiciye
parasını ödedi, yerini kimseye söylememesini tembihledi,

Ankara'da Karpiç'in müdavimiymi: Rus ve Fransız mutfağıydı,
müziğiymi. Bir akşam Romen caz grubu gelmişti. Orkestra şefini çağırdı,
"Türkçeşarkı okusun, ağzından çıkansözlerlenotayaalıp, çalabilir misiniz?"
diye sordu, "Man! Oluyor Halimi Takdire Hıca bım!" tane tane okudu. Romen
şef notaları kâğıda döktü, orkestrasına döndü, birkaç deneme yaptılar, şahane
sekilde çaldılar. Mustafa Kemal ayakta alkışladı, "Caz repertuvarınıza ilave edin
isteyen, bizi."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Çay aramazdı. Günde 30 civarında Türk kahvesi tüketirdi.
Seyahatlerinde, ne olur ne olmaz belki gittiğimiz yerde bulunmaz diye, yanından mutlaka çığ kahve, çekilmiştoz kahve, cezve taşırdı.

Günde iki paket sigara içiyordu. Bugünün sağlıklı yaşam algısından bakılınca, nasıl böyle bir şey yapmışdenebilir ama sigaranın insan sağlığını zararları 50'li yıllara kadar bilinmiyordu.

Boğaziçi veya Bozkurt markalarını tercih ederdi, filtresizdi.

Pakettaşmazdı, sigara tabakasıyla taşırdı, cebinde tütün kırıntısı kalmasına tahammül edemezdi.

Rakı içerdi.
Sanki elinden kadehi düşürmüyormuş gibi anlatırlar ama elinde rakı kadehiyle çekilmiş fotoğrafı bile yoktur.

Hayatında ilk kez, Harbiye öğrencisiyken Büyükkada'da tatmıştı, arkadaşları Ali Fuat'ın hatıralarına göre, ilk yudumunu aldıktan sonra "Ne içkiymiş bu, insanın şair olası geliyor," demişti.

9 Eylül'den üç gün sonra, 1922.. Kordon'da, Kramer Pala'sta cumbada oturuyordu.güneşin batışını seyrediyordu.

Rum garsonaseslendi, gelçocuk!

Garson tırtıyordu, şlere dili dönmeyen kırık dökükTürkçesiyle

"Buyur pasam," dedi.

İşgalırasında kasıla kasılaİzmir'e gelen Yunan Kralı Konstantin'i kastederken "Sizin Kosti geldi mi buraya?" diye sordu.

- Geldi pasam.
- Oturdur mu bu masaya?
- Oturdupasam.
- Güneş batarken rakı içti mi?
- İçmedi pasam.
- E sormadın mı be çocuk, niye almayla

kalkmışızdır!!

Leylakboynu diye tabiretilen kadehle içerdi, çay bardağından biraz büyüktü. Dimitrakopulo ve Bilecik markalarını severdi.

Fevzi Çakmak gibi beş vakit namaz kılan konukları geldiğinde, hem içmezdi hem de sofraya içki servisi yaptırmazdı.

Nadiren viski içerdi, şarap sadece resmi ağırlamalarda masaya gelirdi, sıcak yaz akşamlarında bazen soğuk bira canı çekerti.

Alkol eşiği yüksekti.

1922.. Sovyet elçiliğinde onuruna yemek veriliyordu, Tolstoy'dan Turganyev'den konuşuyordu, Ekim Devrimi önderlerinden Frunzeayağalkaktı, "na zdorovye" diyerek üç kadeh konyayı fondip yaptı; hem gelenekti hem Rusların

ne kadersert içebildiğinin gösterisiydi.

Mustafa Kemal cevaben ayağa kalktı, "na zdorovye" diyerek, peşpeşebeş kadeh fondipyaptı, sohbetinekalıdı yerdin devam etti.

Gazeteci Ahmet Rasim, Yeşilay Derneğinin toplantısında sormuştu: Eşegin önüne bir kova su, bir kovarakı koysanz, hangisini içer?

"Tabii ki suyu," diye cevaplanınca, tekrar sormuştu,neden?

Salonda bulunan bir keyfi ehli seslenmişti, tabii ki eşekliğinden!

Mustafa Kemal bu yaşananı hikâyeye bayırdı.

Bir akşam Orman Çiftliği'nde sofradaydılar, içki çocuklarından biri onları seyrediyordu, yanına çağırdı, Ahmet Rasim'in sorusunu sordu.

Çocuk "rakıyı" diye cevap verdi iyi mi... Bu beklenmedik cevap üzerine kahkahayı bastı. Aman neden diye sormayalım!

Poker ustasıydı, Özellikle parasına oynardı. Çalışma arkadaşlarının hırslarını, zafiyetlerini poker masasındatestederdi. Kazanırsa,

kazandığı paraları iade ederdi, kaybederse, öderdi.

Pokeri diplomasi aracı olarak kullanırdı.

1926.. Amerikan elçisi Bristol, Nuri Conker ve Falih Rifki karesiyle masaya oturdu. Bristol pek şanslıydı, kahkahalarla kazanıyordu. Bir saat sonra şansı dönuverdi, Mustafa Kemal floşan çkanırken, Amerikalı beş benzemez'de kalyordu, kaybettikçe kaybediyordu.

Elçinin eşi Helen Bristol da izleyenler arasındaydı, tahammül edemedi.

"Kendimi iyi hissetmiyorum, galiba hastalanıyorum, gidelim," dedi, eşinin daha fazla kaybetmesini önlemeye çalışıyordu.

Gel gör ki büyükelçinin gözü kimseyi görmez haldeydi, "Sen git, ben oyun bitince gelirim," dedi,eşini yalnız gönderdi.

Sabaha karşı oynubitti, fişlersayıldı, büyükelçi on bin lira kaybetmişti, ufak çaplı servettil Kıpırkırmı olmuştu, utanısıkıla, borcunu ödeyebilemek için 24 saat süre istedi.

Mustafa Kemal "Şampanya getirin," dedi, getirdiler, "Sizden bir kadeh şampanya rica edebilir miyim?" diye sordu.

Amerikan elçisi şampanyayı patlattı, kadehi doldurdu. Mustafa Kemal kadehi kaldırdı, "MisterBristol'inelinden şampanya içmek, paradan çokçok daha değerlidir,"dedi!

ABD, ABD olalı bu hâle hiç düştü mü bilmiyorum ama koskoca elçi bir yandan eziliyor bir yandanparasını kurtardı! için sevinliyordu.

Bilardocuydu.

Çankaya Köşkü'nde bilardo masası vardı.

Beyoğlu'ndaki Lüksenburg Kiraathanesinde öğrenmişti. Bilardo o zamanlar kahvehane oyunu değildi, entelektüel hobiydi, zengin ve eğitimli ailelerin evlerinde bilardomasası bulunurdu. Lüksenburg Kiraathanesinde Fransızca konuşulurdu. Müşterileri, levanten iş adamları, diplomatlar, Harbiye öğrencilerydi.

Saklısızgılsızı yoktu,

Başkaları ne der diye, özel hayatına bariyerkurmazdı.

"Kötü ruhlu kişiler dedikodumu yapmaya kalkıp, Mustafa Kemal içki içmiş, dans etmiş derlense, evet içti, evet dans etti cevabını verin. Ne yapacaksak daimamilletingözünün önünde yapacağız" diyordu.

Hayatı ertelemeyen, dolu dolu yaşadı, günlüncineyaşadı.

Eğlencenin çalışmak kadar önemliolduğunu,ikisini birlikte götürmeyi başaranların "medeni insan" olduğunu söylüyordu.

sevdigi için ölümsüz olabili.

AKBANK
39. GÜNÜMÜZ
SANATÇILARI
ÖDÜLÜ
SERGİSİ
AKBANK
39TH
CONTEMPORARY
ARTISTS
PRIZE
EXHIBITION

21 Eylül September -
20 Kasım November 2021

Sanatçılar / Artists

Aslıhan Uruş
Ayşe Coşkun
Ayşe Gözde Çöklü
Ayşegül Yapar
Büşra Çeçil
Ece Kibaroglu
Egemen Tuncer – Hacer Kiroğlu
Emin Berk
Hüseyin Demirbaş
İsmail Onur Gönüllü
Ömer Faruk Muslu
Özgün Şahin
Sarya Nurcan Kaya
Seda Kayatepe
Songül Berda Özdemir
Şafak Kocaoğlu
Şener Yılmaz Aslan
Şevval Konyalı
Şükrü Aslan
Ümran Hümayun

Küratör / Curator

Murat Tabanlıoğlu

RESİM VE
HEYKEL
MÜZELERİ
DERNEĞİ

AKBANK
SANAT

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Yekta Kopan

varolmanın dayanılmaz ağırlığı

Béla Tarr, bir sigara yakıp İstiklal Caddesi boyunca yürürken, yanına gidip hayranlığını belirtmeye çekinmişim. Hem rahatsız etmek istememişim hem de verdiği cevabı düşünüyordum.

Macar sinemacı Béla Tarr'ın muhteşem filmi Torino Atı, 2011 yılında İstanbul Film Festivali kapsamında, yönetmenin de katılımıyla izleyiciyle buluşmuştu. Festivalin olur ödülünün de verileceği Tarr, yönetmenlik kariyerini 146 dakikalık bu destansı filmle noktalıyordu. Atlas Sinemasındaydık o gün. Gösterim sonrasında izleyiciler "sıkıntılar / hayran olanlar" diye ikiye bölünmüştü. Béla Tarr biraz yorgun biraz huzurlu ama kesinlikle müzik bakışlarıyla sahnedeki yerini aldığındaki ilksoru geldi. Filmden aşırı derecede bunalmış ama entelektüel duruşu la "y enilgiyi" kabul etmeksizmeyen bir izleyici, "Efendi, efendi, neydi bütün bunlar, ne hakkındaydınız?" diye haykırdı yönetmene. Tarr'ın verdiği cevap manidardı: *Kündero'nun "Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği"* kitabını düşündün işte bu da Varolmanın Dayanılmaz Ağırlığı.

Söyleşi sonrası Béla Tarr, bir sigara yakıp İstiklal Caddesi boyunca yürürken, yanına gidip hayranlığını belirtmeye çekinmişim. Hem rahatsız etmek istememişim hem de verdiği cevabı düşünüyordum.

Filmden bahsetmeden 3 Ocak 1889

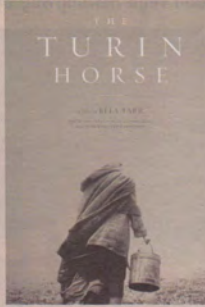
tarihine gidelim. Friedrich Nietzsche'nin kargaşa çıkarmaktan tutuklandığı gün. Bu kargaşanın gerek ce nedeni tam olarak bilinmiyor ama söylentilere göre Nietzsche, kırbaçlanmakta olan biratarı sarı, ağlayarak onu korumaya çalışır ve yere yığılır. **Béla Tarr, filminin girişinde, dört ses aracılığıyla aktarır bu olayı. Sonrasında Nietzsche, iki gün boyunca bir divanda hareketsiz yatar ve on yıl sürecek bir sessizliğe gömülmeden şöyle der: Anne, ne aptalım!**

Nietzsche simgeleri iyi bilen, birçok eserinde bu simgeleri kullanan, hatta dilini de simgesel anlamın üstüne yapılandırın bir düşünür. Dolayısıyla "at-arabacı-araba" hikâyesinin simgesel karşılığı çok iyi biliyor. O zaman biz de simgelerin peşine düşelim. Ergun Kocayayık, benzersiz kitabı Dolaylı Hayvan'da, Katha Upanışad'dan Mevlana'ya, Yunan mitolojisinden Budizm'e geniş bir yelpazenin içinde at simgesininizi sürüyor ve şöyle diyor: At ve ona hükmeden in bincil/sürücü simgesine rastladığımız belki de en eski metin Katha Upanışad'dır; burada şöyle denmektedir: Beden bir araba, Atman bu arabanın içinde bir yolcu gibidir. Ayı etme yetisine sahip vezirinin kontrol altına alabilen bir insanın duyguları ise, bir sürecinin terbiyeli atları gibi dizginlere itaat eder.

Demek ki şöylebir oku mayla devam edebiliriz:

At = Ruh / Arabacı = Akıl / Araba = Beden. Akıl (arabacı), bedeni (arabayı) taşıyabilmesi için, ruha (ata) işçene ediyor, acı çekiyor, şiddet uyguluyor.

Nietzsche'nin iyi bir Dostoyevski okuru olduğunu da biliyoruz. Aynı sahnenin, Suç ve Ceza'da geçiyor olması dikkat çekici. Ki hesaplaşmasının yoğunlaştığı bir ruh hâlindeydi Raskolnikov. Şöyle der Dostoyevski: Sağlıklı ruhsal durumlarda, düşer çoğu zaman olağanüstü bir belirginlikle, parlaklıkla, aşırı bir benzerlikte gerçekleşir. Ama ortam, olaylar öylesine inandırıcıdır, öylesine ayırtıcı, öylesine beklemediktir ki, tablonun sanatsal yapısının ayırtıcıları öylesine uyanırlar ki, bu düşü gören Turgenev ya da Puskin gibi bir sanatçı bile olsa, aykırı böyle şeyleri düşünmesi olanaaksızdır. Hostalkı düşümler bu rlar. Uzun süre okıldan çıkarmaz, insanın altüst o lmuş, zaten bozu lmuş organizması üzerinde derin izler bırakır. Tam da Nietzsche'nin durumunu anlatan birparagraf. Yazılı tarih; 1866, Yani Tarr'ın filmi de bu tarihtir.

Sanki Nietzsche bu satırların yazılışından 33 yıl sonra, hayatını sanatı taklit edecek bir sahneye feda edecektir. Elbette, iyi bir Dostoyevski okuru olan Nietzsche'nin, Raskolnikov'un neredeyse birebir düşünden etkilenmemesi olanaaksız. (Bu düşü okumak isteyenlere, Suç ve Ceza'nın, Ergin Altay çevirisiyle, İletişim Yayınları'ndan yayımlanan cildinde, sayfa 68-80'deki Birinci Bölüm Başlığı Kısım'ı öneriyorum.)

Şimdi filmden söz edebiliriz. Torino Atı hikâyesinin, felsefe ve Nietzsche uzmanı bir yönetmen olan Béla Tarr'ın ilgisini çekmesi şaşırtıcı değil. Pekfilim bu olayı mı odaklanıyor? Hayır. Filmin temel sorusu şu: **Bu olay sonrasında Nietzsche'ye ne oldu? Nietzsche ne oldu? Pek arabacı ve ata ne oldu?**

Sorusu da bu, konusu da: Film arabacının, kızın ve atın "hiçbir şey olmayan" yaşamlarına tanikeder bizi. Bütün film boyunca sembol olmadığını, metafor olmadığını söyler Béla Tarr. Hatta arabacı ve kızının meşhur patates yeme sahneleri sorulduğunda "Bir anımlar yok bunun, sadece patates yiyorlar," diye geçiştirir. Bütün bu "geçitirme cevapları" verirken kafaları nasıl karıştırdığının da farkındadır elbette. Kuyudan göçmenlere, fırtınadan ölü olduğunu düşündüğümüz annenin fotoğrafına kadar, her şeyin simgesel bir karşılığı olduğunu gayet iyi bilir. Yönetmenimiz simge yok diyor ama gelin görün ki Tarr'ın filminde arabacı bir çöktür. Giyinmek için bile kızının yardımına ihtiyacı vardır. Sakat arabacı (arabacının okl olduğunu unutmayalım) tamamlanıyor, hatta yaşatanın bir kadın olması boş olmasa gerek. Sakat arabacı ve kızını fırtınalı bir zaman dilimi içinde, yağ başındaki kulübelere, artık arabaya sürülme reddeden hasta atları, kuruy an su kuyuları, tükenen palinkaları, tek gidaları olan haşlanmış patatesleriyle "hiçbir şey olmadın" günlerini geçirmektedirler. Buna "Varolmanın Dayanılmaz Ağırlığı" denmez de ne denir?

O günden beri Béla Tarr'ın Atlas Sinemasında izleyiciye verdiği cevabı düşünürüm. Hiçbir şey anlatmadığı söylenen (ya da anlatılmakla yorumlama işi, buki bunun ya yazıda yaptığım gibi tümüyle izleyiciye bırakılan) bir sanat eseri varlığımıza dayanılmaz bir ağırlık vermi midir? Kişisel cevabımla noktayı koyayım. Ben o ağırlığı sevyorum,

Son kare, son not: Nietzsche'nin düşünce

dünyasını etkileyen,

büyük aşk Lou

Salomé'yle

çektirdiği bir

fotograf.

(Ortadaki

kişi,

tanışmaları

sağlayan

dosları Paul

Rée.) Salomé

bir at arabasinda

ve elinde kırbaç,

Nietzsche de atın olması

gerekten yerde, neredeyse arabaya

sürülmüş, Salomé neredeyse atı

(Nietzsche'yi) kırbaçlayacak. Yani

3 Ocak 1889'da Torino'da

olanları bir kere daha

düşünüyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Marcus Graf

bu amerika mı?

Edward Hopper yalnızca bir Amerikalı realist değildir. Eserleri hepimizin tanıdığı, bağlantı kurabildiği, kolektif hafızamızda yeri olan sahneler tasvir eder. Resimleri gerçek hayattan, film noir'dan veya Hemingway öykülerinden sahneleri andırır.

Edward Hopper, Gas (Benzin), 1940 Tuval Üzerine Yağlı Boya, 66,7 cm x 102,2 cm. Modern Sanat Müzesi, New York

Bazı meslektaşların sanatıyaşamın evrensel yansıması olarak yorumuyor. Evet, sanat sanatçının düşünce ve duygularının ifadesidir. İnsanlar varolduğu sürece dünyanın her yerinde var olmuştur. Bu manada sanat gerçekten insanlığın yaşam deneyiminin bir yansıması olmuştur. Ancak sanat eserlerinin bize verdiği mesajlar her daim tarihte belirli bir yer ve zaman sebebiyle açığa çıkmış ve bu yer ve zamanla ilişkili olmuştur. Sanatçılar yaşadıkları dönemde gerçekleşen hem şahsi, sosyal ve sanatsal somut olaylar hem de bireysel olarak bulundukları coğrafi konumdan etkilendiklerine göre, sanat evrensel olabilir mi? Galiba cevap hayır!

Sanatın evrenselliği sorusu kişisel ve sosyal konularla olan karmaşık ilişkisine yol açmaktadır. Bu durum aynı zamanda kamusal ve özel olan arasındaki ilişkiye de dikkat çekerek -ki sanatçılar bu konuya hep bireysel ve politik unsurları özel bir karşımı olarak yaklaşmıştır. Ben sanatçıların üretimlerine, yerel (lokal) konuları küresel (global) bağlamlar kullanarak işlemek anlamına gelen "glokal" demeyi tercih ederim. Sanatçıların bölgesellik ve evrensellik arasında gidip gelirler. **Sanat bu sebeple yerel olanı küresel olanla ve makroyu mikroyla birleştirmeyi başarmaktadır. Aynı zamanda sanat geçmişti günümüzde de birleştirerek yaşam veya sanat için gelecek model önerilerinde bulunur.**

Amerikan Realistleri okulunun en büyük ressamları arasındasayılan Edward Hopper, çok katmanlı sanat anlayışına harika bir örnektir. Hopper, işlemeği seçtiği konular ve eserlerinin estetiği sebebiyle yıllarca sanatta bölgesellik ve milliyetçilik için esaslı bir örnek olarak görülmüştür. Amerika'da kırsal ve kentleşimin tasvirlerini (namidiger "American Scene") resimlerinde işleyen en büyük sanatçı olarak şöhreti sebebiyle medyada sıkça en yüce Amerikalı ressam olarak adlandırılmıştır. Ancak ne Benton ve Curry'nin başında geldiği Amerikan Bölgeselcilerinin nede Amerikan Artı Batınsındaki diğer ressam topluluklarının bir parçası olarak görülen Edward Hopper'in hoşuna gitmiştir. Hopper, hep ve yalnızca kendisi olmak istemiştir. "Amerikan" olmanın ne demek olduğunu deyişiyle Hopper hoşlanmasa da geçimini

bunun özelliğine çıkarılması veya altınıncılığın gerektirmediğini düşünmüştür.

Hopper'in eserlerinde yerel ve küresel olanı sıra bireysel ve genel olgular modern insanın varlığını yansıtmak amacıyla birleşir. Eserleri Amerikan Rüyası'nın parlak ve karanlık yanlarını ortaya koymaktadır. Ancak boş caddelerde, barlarda ve yaşamlarında anlam arayan ve kendilerine ve birbirlerine yabancılaşan kişilerin arasındakitekinsiz sükunette görebileceğimiz varoluşsal mücadeleyi eleştirel şekilde elelediği bu eserler aynı zamanda herkes için açık ve anlaşılabilir.

Edward Hopper 1882 yılında Nyack, New York'ta dünyaya geldi. 1899'da ilk olarak New York'ta Correspondence School of Illustrating'de ("Resim Açık Öğretim Okulu") Grafik Tasarım eğitimi aldı. 1900'ten itibaren New York School of Art'ta ("New York Sanat Okulu") eğitimine devam etti ve burada resme odaklandı. 1906 yılına dek, taviz vermeyen realist bir tarzla kent yaşamını tasvir eden önemli avangart topluluk Ashcanekolü üyelerinden Robert Henri'nin sınıfında eğitim gördü. Aynı sene ilk defa illüstratör olarak çalıştığı sırada, Avrupalı modern avangart ressamlardan ilham almak amacıyla gittiği Paris'e üç kez seyahat etti. Ancak Fransız başkentinde ilgisini çeken şey foviizm ve kübizm gibi en yeni akımlar değil, izlenimci oldu. İzlenimcilerin renk ve ışığı kullandıkları Hopper'i büyüledi. Paris'e seyahatlerinin ardından Monet, Degas, Pissarro veya Sisley gibi izlenimcilerin etkisiyle renk paletinde daha parlak hale geldi, fırça darbeleri daha ağır ve daha belirgin oldu. 1907'de Hopper daha fazla sanatı şahsen deneyimlemek amacıyla Londra, Amsterdam, Berlin ve Brüksel'e gitti. Yurt dışında bulunduğu sırada Rembrandt ve Vermeer'in eserlerinden dersler aldı. Diğer yandan Courbet, erken dönem Manet gibi realistlerle Henri ve Ashcanekolünün etkileri ışığında fark edilebilmekte. Bu izlenimci ve realist etkilerin karşımı sebebiyle Hopper'in resimlerinin biçimsel değerlerinin psko-görsel etkileri asla kanlı veya boğucu olmamış, resimlerinde tasvir ettiği yalnızlık serfonisine estetik unsurlarla kazandırıldığı makul ve samimi eğilimler sayesinde asla eserin anlatı boyutunu bozmadığıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

sağlayabilmek ve dergiler için illüstratörlük yapmaya gerirdi. Sanatçılık kariyerine ancak 1925 yılından itibaren tamıyla odaklanabildi. Bu karar 1908'den beri katıldığı çeşitli sergiler ve 1920'de Greenwich Village'da WhitneyStudio'da açtığı kişisel serginin ardından geldi. GertrudeVanderbilt Whitney tarafından 1914'te kurulan Whitney Studio, dönemin eserleri geleneksel sanat akademileri tarafından göz ardı edilen Amerikalı sanatçılar için önemli bir sanat alanı olmuş, 1930 yılında da Whitney Amerikan Sanatı Müzesi'ne ("The Whitney Museum of American Art", namıdır "The Whitney") dönüştürülmüş ve açıldan beri dünyanın en önde gelen müzelerinden sayılmıştır. Hopper'ın eşinin, kendisinin tüm kalan eserlerini Whitney Müzesine bağışlaması sebebiyle müze dünyanın en geniş Hopper koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır.

Ama bu aykırı Sanat Kafas'ın konusulan Gas (Benzin), 1940 başka bir önde gelen müzenin koleksiyonunda bulunmaktadı. Resim, Hopper'ı 1920'lerden beri tanıyan ve başarılı bir sanatçı olması nedeniyle daha 1933 yılında bir retrospektif sergileye onurlandıran Modern Sanat Müzesi'nde ("The Museum of Modern Art" veya "MoMA") sergilenmektedir.

Eser, gün batımı vaktinde otoyol kenarında bulunan bir benzinliği resmeder. Sağ tarafta benzinliğin bir kısmını görürüz. Ortada üç kırmızı benzinpompası, sağdaki sadebinanın beyaz dış yüzüyle karşıt oluşturm.

Parıldayan benzin pompalarının yanında, çalışma hâlindeki orta yaşlı bir adam vardır, belki pompaları kapatıyordu; zira gece karanlığı, benzinliğin üzerine düşmek üzere. Benzinliğin zaten tenha bir yere benzer ve kentin çevresinden gelip taşınan kırsal hiçiçine giden bir otoyolun kenarındabulunur. Güneş çoktan batmıştır, bu yüzden benzinlikçalışanbinanın floresan ışıklarıaynıyakkam zorundakalmış. Bina içersinden gelen yapay ışık dışarıdan karanlık tonlarıyla sert bir karşıt oluşturm. **Bu görsel gerilim Hopper'ın resimlerinde tipik bir ögedir. Timsili bir ana karakterin ruh hâli ve karakterini ortaya çıkarmak için atmosferik alanları resmetmenin anlamına işaret etmektedir.**

Resmin sol kısmında çapraz şekilde akan gri, sarı, yeşil ve turuncu renkler arka planı böler. Bunlar genel hatlarıyla otoyolu ve toprağın bazı kısımlarını tasvir eder. Kompozisyon ögesi eserin üst arka planında ağaçları tasvir eden koyu yeşil yatay alandır. Alanın sağ kısmına Mobilgas reklamının ışığı düşer, arkadaki alan da gölgelerle kaplıdır. Hopper'ın perspektif kullanımı izleyicinin başkını içeriye otoyolun ilerlediği uzak ormanın karanlığına doğru çeker. Yolun ne başını ne sonunu ne de yolda kimlerin seyahat ettiği ni görebiliriz. Sahnenin geyneşayşam belirlisi olarak yalnızca benzinlik çalışanı mevcuttur. Ancak görevi bize bakmaz, dikkatini otoyola vermez, yalnızca işiyle ilgilir. Kendisine yol hakkında, yolun nereye gittiği veya hedefimize ulaşmamıza daha ne kadarolduğu hakkında sorun sormak pek mantıklı görünmez. Görevi aynı anda hem oradadır hem değildir.

konumların ancakbakışımız benzinlik görevlisinin bulunduğu noktadan daha yüksek bir seviyeye yönlendirilir. Bu da Hopper'ın resimlerinin çoğunun ana karakteristiği olarak öne çıkan uzaklık hissini oluşturm. İzleyiciler olarak sahneye yabancı kalır, dışlarız. Zaman, yavaş yavaş benzinliğin yalnızlığıyla akıp giderkenyalnızca izleriz.

Edward Hopper'ın resimlerinde bulunan boşluk hissi birçok kez modern insanın yalnızlığını bir sembol olarak görülmüştür. Ressam insanları apartman dairelerinde, otel odalarında, otel lobilerinde, barlarda veya restoranlarda yalnız başlanınoturken resmeder. Rüyaları bir ruh hâlindeki bu karakterler izleyicileri alsa göz teması kurmaz, kendi düşüncelerine dalmış hâldedirler.

Çöğü eleştirmen Edward Hopper'ı modern kentte yaşayan modern insanın yalnızlığını ortaya koyan ressam olarak görmüştür. Başka eserlerinde sanatçı aynı odayı paylaşmalarına rağmen yalnızlık ve sessizliğe beklendiği hâldeyındıran çiftleri resmetmiştir. Bir zamanlar yakın olan insanların birbiriyle iletişimsizliği ve birbirlerine yabancılaşmaları Hopper'ın eserlerinde tekrar tekrar karşımızaçıkkan bir konudur. Nihayetinde, eserlerinde sıkça resmettiği NewEngland'ın güzel yazlık evlerinde bile yalnız tepelerde tek başlanımda dururken hissettirdiği bir melankoli hissi hep mevcuttur.

Benzin'desıcak ve soğuk tonların oluşturduğu renk karşıtlığı ile sertaydınlık alanlar ve karanlık gölgelerin oluşturduğu karşıtık bu huzurlu sahnelerde görsel gerilim ve psikoloji tekinsizliği hissi verir. Bu estetik varyasyonlar doğada, mimarideve endüstriyel tasarımda bulunan öğelerde görülebilir. Yine de bu estetik ve görsel his asla Hopper'ın özgün realisttarzına müdahale etmez.

Ressam tabii ki eserlerini söz konusu mekânlarda şahsen bulunarak yaratmışmış, skeç ve çizimler yardımıyla hatırladıklarını resmetmiştir. Mahremiyetine düşkün ve utangaç biri olmasına rağmen Hopper, seyahatetmeyi hep seven biri olmuştur. Hâliyle yolda insanın karşısına çıkacağıcan mekânlara da oldukçaaşınadır. Bu sebepleloanta ve otellerin içine, New Yorkşehrinin caddelerine ve taşradangereçerek bitmek bilmeden uzayan otoyolları tekrar tekrar resmetmiştir. Hopper, resimlerinde gözlemediklerini hayal ettikleriyle birleştirerek kafasında bulunan belirli bir fikri ifade etmiştir. Yine de konu olarakgündelik hayatıtan sahneler seçmesi ve kullandığı tarz nedeniyle realizm akımının bir üyesi olarak görülür.

Ancak Edward Hopper yalnızca bir Amerikalı realist değildir. Eserleri hepimizintanıdığı, bağlantı kurabildiği, kolektif hafızamızda yeriolan sahneler tasvir eder. Resimleri gerçek hayatıtan, film noir'dan veya Hemingway öykülerinden sahneleri andırır. Edward Hopper, sıradan insanların gündelik yaşamlarını sessiz ve şişsel bir şekilde resmeder. Eserleri modern dünyanın kaosunda yaşamını sürdüren bireyin güzel dışı varumlandır. Kimsekendi yolculuklarımızın nasıl ilerleyeceğini bilemez. İstikameti meçhul şekilde ilerleyen huzursuzyolcular olarak arada sırada da olsa dinlenecek yerlerbulabiliriz. Umalım ki bu yerler

Celil Nalçakan

siyah çelenk

Kıymetlim Hakan Altun'la aramızda, yıllardır süregelen müzik bir acı biber mücadelesi var. En acı biberi kim bulacak? Bulunan biberi kim yiyecek? Benim ağabeyim dermiştir... Kimi zaman, mutlu olayım diye ben kazanmışım gibi yapar. Yedigim acıyı, şiddetine göre derecelendiririz. Mısıl; H- "Ne kadar acı?" C- "Terk edilmek kadar abi..." Ya da ; C- "Ne kadar acı abi?" H- "Aldatılmak kadarCelo'm..." İlanıya... H- "En acısı bu bibermiş kardeşim... Unutulmak kadar acı çünkü..."

Unutulmak kadar acı...

Bak dikkatini çekerim... Ölme kadar dediği... Unutulmak kadar.

Tüm çabamız bu değil mi zaten? Yazdığımız her yazı, Anlattığımız her hikâye, Söylediğimiz her şarkı, Çizdiğimiz her resim, Çektığımız her fotoğraf... Ezcümle,

Biraktığımız her iz vasıtasıyla, Unutulmaktan bok gibi korktuğumuzu haykırıyoruz.

Aslında hepimiz, Bu dünyadaki vakti dolunca, Mezar taşına kazınmayı bekleyen isimleriz.

Rahmetli dedemin öğüdüdür, "İyi anımlık istiyorsan, hasırlarının bile kusuraırlı ol! asla cimri olma ve en kederli anında bile bir tebessüm hediye et insanlara."

Zor tabii... Yani ilk iki kısmı çok kolay da...

Neysur... Dağılıyor konu. Saçların kadargüzel dağılıyor hem de...

Ah! Ne güzel bir müsterek... Sadece gelelim, Sen de saçlarını topla Aynı kalemle...

Ne diyor... Hah! Şey duyurum... "Beni unutma!"

Çok uzaktık, tek korkusu unutulmak olanların toplandığı bir yer varmış zira Ve unutulmanın mezar taşlarını okumak, unutkanlık yapmış okuyanda.

Edward Hopper, sıradan insanların gündelik yaşamlarını sessiz ve şişsel bir şekilde resmeder.

MÜ

dünya bebekleri sergisi

Bir bebek gerçekten sadece bir bebek değilmiş, biraz üstüne düşününce ait olduğu kültürlerin de birer yansıması...

Bebekler antik çağlardan günümüze kadargelen, insanın kendi benzeri olarak şekillendiği, bu sebeple de ait olduğu döneme dair bizlere tarihi ve kültürel perspektif sunan objelerdir. Bebeklere bu gözle bakmamı sağlayan Rahmi Koç'un öncülüğünde ve Serra Kanyakın küratörlüğünde gerçekleşen "Dünya Bebekleri Sergisi" oldu. Bu detaylı serginin hazırlanması üç yıl sürmüş, sergide başta Rahmi Bey'in kişisel koleksiyonundan 18. yüzyıldan Napoliten bebekler, 19. yüzyıldan Asya bebekleri ve kuklalar, 20. yüzyılın ilk dönemlerinden porselen bebekler, Santon bebekler ve

kuklalar. Bunların yanı sıra Anadolu'nun bez bebekleri, Asya ve Afrika inanç bebekleri...

Aslında tüm bunlara bakarken her çağda bebeklerin olduğunu ve o çağın malzemesi kullanılarak yapıldığını görüyorsunuz. Bu ilk bakışta sanayileşmeyle bebeklerin ne ilgisi var diye düşündürken sizi, geleneksel el yapımı yöntemlerden sanayi devrimiyle birlikte yerini porselen veya plastikten yapılmaya daha sergi ve ucuza mal edilen bir serüvene de tanık

ruhunu koruduğuna inanılan bebekler, giysilerin renklerine göre insanlara belirli konularda iyilik getirdiğine inanılan bebekler, kuklaları aşıptan yapılmaya bereket getirdiğine inanılan bebekler vardı. Tabii tüm bunlar batıl inançlar; dediğim gibi bir bebek gerçekten sadece bir bebek değilmiş, biraz üstüne düşününce ait olduğu kültürlerin de birer yansıması...

Santon bebekler de 1960'larda Fransa'da Provence bölgesine özgü bebeklermiş. Topraktan yapılmış, dini amaçlarla yani kilisede İsa'nın doğumunu simgelemek üzere yapılmaya başlanmış bu bebekler daha sonra yöre halkının çeşitli mesleklerini yansıtır olarak yapılmaya devam edilmiş. O bölgedeki kadınların elbiselerinden artan kumaşlarla yapılmış.

Bir de kitle bebekler var tabii. Bu bebekleri yapan Zehra Müfit Saner ise aslında tarihimiz açısından önemli bir isim. Türkiye'de bir Türk kadını tarafından açılan ilk el işleri, nakış, dekorasyon atölyesini yapan kişidir. Atatürk için Ertuğrul Yatını da dekore etmiş zamanında. Kitle ve pamuktan yapılmış bebeklerle maliyet açısından uygun olma kabiliyetine sahip olduğu emeği istiyor. **Anadolu'da oldukça yaygın kullanılan bu bebekler çeşitli tiplardan çeşitli tip insanların günlük hallerini yansıtırıyorlar. Bence bu açıdan çok kıymetliler.**

Tümün bu bebeklerin içinde en çok dikkatimi çeken Kızıldirelli bebekler oldu. Cevabını bilmediğim bir soru geldi aklıma bunlara bakarken; ciddi, olgun ve kalbine bir ok saplanmış şekilde duran otadaki karakter hariç diğerlerinin hepsi gözlerini sizden kaçırıyor. Hâlbuki bebeklerde en belirgin olan şeylerden biri de kocaman gözleriyle size bakmalarıdır. Acaba bir batıl inancın temsili olarak, kem gözlerden, nazardan korunmak için mi düşünülmüş, bilemedim...

Velhasıl bu sergiyle anladım ki çocukların mutlu zamanlar geçirmesinin çok ötesinde anlamları var bebeklerin. Yukarıda bahsettiğim örneklerin yanı sıra binbir emekle hazırlandığı belli olan sergide daha birçok farklı kültürden, bölgeden bebek var. Yani mutlaka sergiyi gezip bunları görmek lazım. Ben bebeklerin böyle bir işlevi olabileceğini düşünmemiştim doğrusu, o yüzden Rahmi Bey'e çok teşekkür ediyorum. Aynı zamanda sergiye gezirken fark ettim ki Türkiye'den de buraya koleksiyonlarını veren kıymetli insanlar var, bu kadar bebek koleksiyonerimiz olduğuna bilmiyordum. Sergide emeği geçen herkese bu güzel deneyim için teşekkürler, ufukum açıldı, daha nice bize dar gibi gelen konularda ne kadar geniş üretimler, sergiler yapılabileceğini keşfettim.

Haydi var mıyız "Bebek Sergisi"ni keşfe ve Haliç'te Halat'ta bir dolaşıma ya da sergiye...

Bu Burma kuklası Myanmar'ın halk sanatının bir örneği ve yüzünün gerçekçiliğiyle benî oldukça etkiledi.

Dönemin kültürel öğelerini taşımakta da bebekler iyi birer araç, ya gösterici derken aslında bu güzel bir örnek. Kendi dönemine ait bir kızın evinin içi dekoru, eşyalar, hali, elle dikilen kıyafetler... Tam bir dönem manzarası olmuş.

ediyor. Artık her keseye uygun bebekler mevcut, çok para harcayabilecekler için pahalı koleksiyon bebekler, bütçesi daha dar olanlar içinse uygun fiyatlı bebekler.

Bebeklerin uzun bir geçmişi var, bir oyuncak olmasından çok daha eskiye dayanan bir tarihi var. İnsan formunda yapılmış ve şimdiye kadar bulunan en erken dönem heykelticiler MÖ 40 bin yılına tarihlenmiş. Kilden ve taştan yontularak yapılmış, Orinyasiyen topluma ait bu figürler bereketi simbolezi ediyormuş. Sergide ise Sadberk Hanım Müzesinden ödünç alınmış ve MÖ üçüncü yüzyıldan kalma bir koleksiyon da yer almış.

Peki ben neler gördüm bu sergide: Asya bölgesinin Momiji bebekleri de oldukça ilgi çekiyordu. Aslında yetişkinlere yönelik ve her birini birer ne benzerem şeklide yapılmış çünkü her birinin orijinal el boyaması içiçiliği varmış. Altında ise kişiye özel bir not bölü mü olurmuş, hediye ederken kişisel bir

Bu stantta önde şehiri, Avrupalı kadınlar varken arkada bir yerli pigme bebeği görülmüş.

dokunuş kıyor olmakla birlikte kendisine yüklenen misyon da hoşuma gitti "sevgiyi yay", bizim Mutlu Et Mutlu Ol gibi yani... Bugün 2000'li yıllarda Momiji markası ise İngilizlere aittir bu arada. Yıllar itibarıyla değişen trendleri güzel yansıtan bir örnek olurmuş.

Yine Asya bebeklerinde de benzeri örnekler var, ben de

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rante.org>

Gökhan Dağıstanlı

bûtimâr kuşu

Yoksulluğun prangasını kırıp yönsüz yolsuz kaldığında düşünceler, bir sebep arıyor insan yaşamaya. Bu olsa olsa sevmektir. Ağacı yeşile, güneşi sarıya, gülü kırmızıya boyayan...

Yoksulluğu kanıksanmış geceler iyiden iyiyi yoksullaşınca, musalla beyazı çarşafı dayatılan uyku, ölümün provasıdır. Hayat bağlamından kopunca, günler kendini tekrarlayıp duruyor. Eliyle koymuş gibi buluyor insan hüznü yalnızlığın başkentinde ki bu hangi kentte yaşıyorsak o kenttir. Ömür, az evvel yağan yağmurdan değil, sonbaharın kargaşasından değil ancak amacındansapınca karamsarlığa düşüyor. Öpülmekten azade dudaklar mırıldanıp duruyor içine içine. Hiçbir sözyetmiyori ruhu teselliye. Aynı aynı hayatlardan koparılmış çiçekler biteviye soluyor. Kazancın ne olursa olsun, hayatta kalmaya yetiyor da yaşamaya yetmiyor. Çünkü hiçbir his tam olarak paraya bağimli değil. Geçici meşguliyetler sırtını sıvazlıyor çağın. Sabahtan akşama kadar çalışırken cambazı gösteriyorlar insana. Sonra dünya bize denk gelen yüzünü bıkmadan çeviriyor güneşten. Ay doğuyor kalabalıkların içindeki yalnızların üstüne ve bir parça hürriyet. Tekbaşına özgürlük bir işe yaramıyor. Gecenin süküneti amacından sapmış hayatlara avazı çıktığı kadar bağıyor. Utançtan ölüyor insan. Gökyüzü bir çarşaf gibi sikeleniyor ve yıldızlar dökülüyor kaldırımlara. Bir şişe bitiyor diğeri açılıyor. Şehir yaralı, şehir kan revan. Arkası her günün tekrarı, gece ölen herkes öldüğüyle kalıyor. Yoksulluğun prangasını kırıp yönsüz yolsuz kaldığında düşünceler, bir sebep arıyor insan yaşamaya. Bu olsa olsa sevmektir. Ağacı yeşile, güneşi sarıya, gülü kırmızıya boyayan... Sevdiğinden insanın rengi solmuş demektir. **Aşk uğruna dağları delenler haklı. Para, pul, şan, şöhret yetirir tutunmaya. Ölüme kaçıyor yalnız insanın aklı.**

İşte böyle evden işe, işten meyhaneye koşuyordum ben. Duyduklarımın eziliyordum. Onca içki gideremiyordu susuzluğumu. Düşünceyi kovuyordum kafamdan. Sonra sabaha kadar ölümü bekliyordum. Derken bir akşam, kalınca bir duvarı yıkıp yüreğime erişti yıkıntıların arasında. Bireyselliğin bozguna uğradı oracıkta. Bu benim başarım değildi. Onu sevdiğim zaman derdim değişti, belki de derinleşti. Geldi tazeledi, ete kemige büründü nefesim. Ne ev alma telaşı ne bireysel emeklilik maası. Nicedir boğazından lokma geçmeyen şehir birden gelişti. Yani başımızdadenizden makas alan kayıklar, masamızda türküler, şifirler, içi kulaç, önümüzde balıklar... Dallarına kafiyeler asmak için bahçemizde akşamdan kalma ağaçlar yetti. Ne olduysa işte o zaman oldu. Mesela, şairlerin sınırsız denizinden birkaç şiiri daha iyi anladım. Eksiklerim bir bir karaya vurdu sonra. Tuttum, her boşluğumu onunla tamamladım. Yüzüm güldü benim önce, ardından sesim kısıldı. Hayatın gözüne batmamak için alçak sesle konuşurken yakaladım kendimi. Her akşam ulu orta ölmeye alısınca huzur fazla geliyor insana. Kıyamet koptu kopacak gibi bir his bu. Önü sonu belli değil. Bana dokunmaz dedikim taşlar başıma yağmaya başladı. Bu, ölüm korkusu demektir. Eskiden sorsalar her hazzımda oysa. Hey gidi kofti mahallenin efesi Güya göreceğimi görmüş, unumu elemiş, eleğimi asmış şum. Sorsan formaliteden alıyordum nefesi. İyi ihtimali beraberine bitmiş şi maçı, uzatmaları sayıyordum. Yaşamak değildi o, Tanrı'yla sözleşme uyuyordum. Çıktı geldi nefesinden buğulanmış kıyameti ters yüz edip. Ezberlerime adlandırdığım kimseşizliği yıkadı, pakladı. Tabiatı böyle çünkü. Ya Allah! Bu kaybetme korkusu da nereden çıktı? Elleriyile koydu omzuma bu yükü.

Şaşıryorum ben böyle olunca. Yani yaşamak kendi anlamını bulunca. Tabiatı daha nitelikli seçerken ölüme misilleme gibi yaşanır oluşuna gidiyor aklım. Bütün bu düşüncelerim, her şeyden önce...

Onu sevdiğim zaman derdim değişti, belki de derinleşti.

denmez artık. Saman kâğıda henüz çizilmiş bir resim gibi yeniele eski iç içe geçiyor soluğunda. Sonbahara lütf gibi seriliyoryüzüne saçları. İnsan tanıyınca her şeyi ona bağıyor. 22.5 dereceksen eğikliğini, küresel ısınmayı, yer çekimini... Ne bileyim, kuşların kemiklerindeki hava boşluğunu, civanın özgül ağırlığını ya da merkezkaç kuvvetini. Dehşetli işliyor omzumda günah sayacıları. Ay yanarak batıyor. Sessizim

ben endişe yakama yapıştığı zaman. Ne yapayım huyum böyle. Gözlerime bakıyor, bir derdim var sanıyor. İkimizi birden taşıyor o zaman bacaları. Bir kolum hep omuzunda. Bütümâr kuş gibi denizin kenarında susuzluktan ölüyorum. Çoğu zaman koynuma nefesimi dinliyorum. Ben yastığa başımı koyar koymaz uyuyorum. Saatleri devirip uyuyamadığı geceler kalkıp evine gidiyor. Oysa hiçbir sebep yok gözlerimi ona açmamam için. Ne yapsa üstüne alınıyorum.

İstanbul'un bile bazı şeyleri eksik baktığında. Bir ikimiz varız bugün tamama yakın. Çılgık gibi ortada bu. Hayır, gerçeklik aşkın

paydaş değil. Boşuna geçiyor onca otobüs uzakta. Bize uğramayan vapur, binmediğimiz tren boşuna. Benim aklım her şeyi onunla yaşamakta. Sonbaharı geçirmek gözlemlerin durulduğunda. Hiçbir tavır kâfi değil anlatmaya. Bak, günler kısırlıken geceler uzuyor. Bunlar hep onun işleri. Onlarca şiir bir arada üzerine damlıyor. Kalemimde aşık gevezeliği.

Biraz olsun dindirmek içki içimi, ellerimi mi sevsen sabaha kadar?

- Eller, sevmek için başlı başına gerekçedir. Hep yürüdüğü müz sokak tenhalaşmadan, utançtan kızaran yüzünü mü kolasam?

Sevdiğim zaman derdim değişti, belki de derinleşti.

BEŞİKTAŞ'TA HİZMET ÖĞRENCİ'YE

Beşiktaş Belediyesi, öğrencilerin yemek ihtiyacını karşılayan yeni bir projeyi hayata geçirdi. Beşiktaş'taki öğrenciler "Öğrenci'Ye" uygulamasıyla ilçedeki anlaşmalı restoranlardan ücretsiz yemek yiyebilecek.

Beşiktaş Belediyesi, TURYO (Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği) iş birliğiyle öğrencilerin ücretsiz yemek yiyebilecekleri bir proje gerçekleştirdi. "Öğrenci'Ye" uygulamasıyla Beşiktaş'taki öğrenciler projeye katıldı restoranlardan, o gün hangi menünün çıktığını saat kaçta kadar devam ettiğini ve o restoranın kaç misafir kabul ettiğini uygulamadan öğrenebilecek. Öğrenci, seçtiği bir restoranın "misafir ol" seçeneğini tıklayacak ve hemen ardından restoran, müsaitlik durumuna göre öğrenciyi onay vererek o günün menüsünü öğrenciyi ikram edecek. "Öğrenci'Ye" uygulamasından Beşiktaş'ta oturan ve Beşiktaş'taki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler yararlanabilecek.

RIZA AKPOLAT: ÖĞRENCİLERİMİZİN HAYATLARINA DOKUNABİLMEK İÇİN BU PROJEYİ HAYATA GEÇİRDİK

"Öğrenci'Ye" uygulamasıyla Türkiye'de olmayan bir uygulamayı hayata geçirdiklerini kaydeden Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat şunları söyledi:

Ülkemizde gençler, eğitimlerini oldukça zor koşullarda sürdürüyor. İstanbul'daki yeni üniversitelere ve sahipliği yapan öğrenci kenti Beşiktaş'ta, gençlere destek olmak, Beşiktaş Belediyesi olarak bizim en önemli vazifelerimizden biri. Çünkü pandemi şartları, hayat pahalılığı ve imkânsızlıklar nedeniyle gençlerimizin eğitim hayatından uzaklaşmasına gözümüz razı değil.

Bu yüzden göreve geldiğimiz günden beri, gençlere odaklanan yenilikçi projeleri hayata geçiriyoruz. Kiş şartlarının hayatı daha da zorlaştırdığı bu dönemde, gençlerimizi yalnız bırakmayacağız. Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneğiyle iş birliği içerisinde, bir dayanışma ekosistemi olan Öğrenci'Ye projemizi daha güçlü bir şekilde hayata geçirdik. Bu proje kapsamında, Beşiktaş'taki anlaşmalı restoranlar üniversite öğrencileriyle yemek paylaşımı yapacaklar. Mobil uygulama üzerinden restoranlarda yerini ayırtan öğrenciler, ücretsiz olarak yemek ihtiyaçlarını karşılayabilecekler. Gençlerimiz için sağlıklı, güvenli ve rahatça yaşayacakları bir gelecek hep birlikte inşa edeceğimize yürekten inanıyoruz. Beşiktaş'ta gençlerimizin umutlarını diri tutmak için hiç durmadan çalışmaya; daha eşit ve özgür bir gelecek için yolumuza devam edeceğiz.

ÖĞRENCİ'YE

Öğrenci'Ye,
Beşiktaş ilçesindeki üniversite
öğrencileri ile yemek paylaşımı
yapmak amacıyla kurulan
bir projedir.

**Onlarca
restorandan
birine
misafir ol!**

MİSAFİR OL

TURYO

BEŞİKTAŞ
BELEDİYESİ

Rıza Akpolat

Restoran Gelişi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Metin Uca

Latin harflerimizin uygarlıkla dansı

Aynı heyecanla ve zevkle her seferinde dinleyenlerin de katılımıyla kalabalık bir koronun eşlik ettiği marş, sadece Türkiye'de değil, dünyada da bir ilkti.

O zamanlar sert köşeli, kükük, çirkin bir alışveriş merkezi yoktu Kızılay Meydanı'nda. Adı: Yenişehir olan Genç Cumhuriyet'in güzel semtinde tam da bugünlerde iki katlı pembe andezit taşından yapılmış, hoş mimarili sonradan semte de adını verecek olan Kızılay binasının önünde heyecanlı bir kalabalık vardı.

Her akşamüstü saat dört civarında bandonon konserverdiği kent merkezinde saat üç gibi yine kalabalık toplanmaya başlamıştı. Çoğu gençlerden oluşan kalabalık, Atatürk'ün üstü açık aracında yukarıdan gelişleyle bir heyecan dalgası oluşturunca.

Atatürk araçtan inerken işaret ettiği bando şefi koşarak yanına geldi. Şefe, "Bu yeni marş çalınız," dedikten sonra "Ey ahalii! Bu marş bilir misiniz?" diye seslendi. Temiz giyimli beş on genç atıldı, "Evet paşam ezberledik."

Bando başladı, gençler eşlik etti. Ortalığı hicazkâr makamında -sonradan Milli Marşımızın da bestecisi olacak Osman Zeki Üngör'ün- belki de tarihin en ilginç öğretici marşı, Atatürk'ün devrimci kimliğinin ve en büyük hayalinin geniş kitlelere ulaşmasını sağlayacak müzik eseri sarıldı.

Aynı heyecanla ve zevkle her seferinde dinleyenlerin de katılımıyla kalabalık bir koronun eşlik ettiği marş, sadece Türkiye'de değil, dünyada da bir ilkti.

Mustafa Kemal Atatürk, yarım saat sonra arabasıyla içi sevinç dolu ayrılmak bir önceki gece Osman Zeki Bey'le köşkteki çalışmasını meyvelerini böyle çabuk almanın mutluluğunu da yüzünde taşıyordu.

Evet, sadece bir gece önce Çankaya Köşkü'ndeki, beyaz leblebilerle Cumhuriyet devrimlerinin ateşlendiği masada, savaş günlerinden beri hayali olan ve üzerinde çalıştığı Latin harflerinin geniş kitlelere aktarılmasında yine eşsiz bir deha örneği göstermiş, yepyeni bir şey istemişti. Bir marşa öğretmekten söz etmiş, Osman Zeki Üngör'den istediği marş için ünlü bestecinin "Paşam lütfen siz de eşlik edin," önerisiyle birlikte geç saatteler kadirpiyano başında yeni şeyler üretmenin heyecanı içerisinde çalışmaya başlamışlardı.

"A, b, u, i, r" diye başladılar, sonra makamsal bir formda önce sesli harfleri sıralamaya karar vermişlerdi. "A, o, u, ö, e, ü, i" diye başlamış "o"ye ilk defa yer verip makama uydurmak için "i" harfini elemişlerdi. Sonra tüm sessiz harfler sıralanmıştı.

Basit, yalın ama akılda kalıcı sözlerle Türk devrimlerinin en önemlilerinden birinin adımı atılmıştı. İlerleyen saatlerde gece yarısına doğru marş ortaya çıkmış, Atatürk, Falih Rıfkı'ya ertesi gün gazete de yayımlanması talimatını verince, Üngör de alelacele yazdığı notaları yardımcısına vererek bandonon çalması için ulaştırmasını istemişti.

Günün ilk ışıklarına doğru birkaç saatlik uykuya gitmeden önce de Atatürk'e, "bilyorum paşam" diye ilk seslendirmeyi yapacak gençleri de ayarlamayı ihmal etmemişti Üngör.

En büyük devrimlerden biri olan ve 1928'den başlayarak ölüm yatağına kadar gidecek, ömrü boyunca hep emek verilecek

Türk dili ve alfabesi için en önemli adım 93 yıl önce bugünlerde siz bu yazıyı okurken böyle atılıyordu.

Cephane sandıklarında taşıdığı kitapları okurken, savaşın en karanlık dönemlerinde bile Latin harfleri üzerinde çalışan Atatürk, Cumhuriyet kurulmadan, zafer kazanılmadan önce bile Batı cephesinde Halide Edip ve Adnan Adıvar'a hayallerini, bu konuda düşündüğü büyük devrimi anlatıyordu.

Büyük devrimci, 1928 başında Türk harfleri için son hazırlıkları yaparken 24 Mayıs'a Latin rakamlarının kabulünü yetiştiriyor, dil devrimi için en cümle oluşturunca ancak çevresindekilere "yeni Türk harflerinin öğrenilmesi için en az üç yıllık bir geçiş süreci önermeleri" üzerine bu yaratıcı besteleyle tüm yurttaşlara ulaşma yöntemi deniyordu.

Böylece Ziya Gökalp, İsmail Hakkı Baltacıoğlu gibi önemli isimlerin hayalleri bir devrimci ruhla birleşerek, Türkiye'nin en önemli düşünsel devriminin temelini oluşturunca.

Tüm varlığı dil ve tarih kurumlarına bırakacak kadar konuyu önemseyen Atatürk, sadece harfleri sınırlı kalmıyor, bugün kullandığımız "küre, kare, çöğren, yamuk, aortay, dık aç, dar aç" gibi geometrik ve aritmetik terimleri başta, "gönenç, erbaş, bay, bayan" gibi bugün kullandığımız pek çok sözcüğü türeten bir bilim insanı olarak da hayatımıza büyük katkı sağlıyor.

Yeni yazıyı en kolay öğrenen çocuk ve gençler bu nu aileleri ne öğretiyor, yeni harfleri bir yılda bir milyondan fazla kişi kullanımla başarıyor.

Atatürk'ün eşsiz dehası, müzikle harfleri geniş kitlelere öğrettikten sadece iki ay sonra Arap harflerini tamamen kaldırdı, tüm basılı evrak ve yazının devlet dairelerinde değişmesi de sadece sekiz ayı alıyordu.

Millet mektepleriyle bütün bir halk için başlayan eğitim seferberliğinde Mustafa Kemal Atatürk'ün hem yaratıcı hem de uygulayıcı olarak nasıl büyük bir deha olduğunu, hicazkâr makamındaki bu marş bir kez daha ortaya koyuyordu.

Bu yazıyı bu harflerle okuyan sizler bu "Harfler Marşı'nı" dinlemeyi hiç düşündünüz mü?

Genç Cumhuriyet'in, fedakârlık, akıl ve cesaret üzerine kurulu devrimci ruhuyla yaratan başta Atatürk olmak üzere, tüm isimli ve isimli olanlara bin selam olsun.

**Bu yazıyı
bu harflerle
okuyan sizler bu
"Harfler Marşı'nı"
dinlemeyi hiç
düşündünüz mü?**

2. IX. 1930

*İlkesini, yüksek istik-
balını koruyuşunu bilen
Türk milleti, dilini de
yabancı diller boğuşu-
rundan kurtulmalıdır*

Gençlik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

konusuyoruz çünkü regl doğaldır

Bazı konuları hâlâ pek konuşmuyoruz. Genellikle ana meseleyi konuşmayı etrafından dolaşmayı seçiyoruz. Farkında olmadan buna uygun davranıyoruz. Oysa konuşabileceğimize Mesela herkes işe kendi kapısının önünden başlasa... Molped olarak biz bunu yapıyoruz. Regl olmanın konuşulmuş normalleşeceğine inanıyoruz. Biliyoruz ki **"Regl Doğaldır!"** ve kadının biyolojik süreçlerinin sağlıklı bir şekilde çalıştığının en önemli göstergesidir!

KIZLAR ARAMIZA HOŞ GELDİNİZ!

Kadının doğasının bir parçası olan regli yok sayarsak bu konuyu konuşmaya asla sıra gelmeyecek. Bu düşünceyle geçtiğimiz günlerde "genç kızların yakın arkadaş" Molped olarak regli normalleştirmek için yine önemli bir adım attık. Yetişkinliğin habercisi olan ilk regl döneminde tüm genç kızların yanında olmalı, onların ilk regl dönemi heyecanını paylaşmalıydık. Genç kızlar için ve en önemlisi de değişim için **"İlk Regl Kiti"**ni hazırladık. Kiti hazırlarken genç kızların ve annelerinin fikirlerini aldık. En önemlisi de ilk regl döneminden önce genç kızların merak ettiği tüm soruları Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı Dr. Dr. Harika Bodur Öztürk'le beraber yaptık. Ve onlara davetleriyle genç kızlara söylediklerimiz gibi "Yeni dönemde birlikteyiz, ilk regl kitiyle sizinle!" dedik!

HAYDİ FİLMİ BAŞA SARALIM!

Değişim kaçınılmazı içinde yer alarak başlar. Haydi gelin filmi başa sarıp Molped olarak tüketiciyle ilk defa buluştuğumuz 1999 yılına gidelim.

Bugünün yetişkinleri o meşhur sloganı mutlaka hatırlayacaktır: *Molped'iniz var mı?* Bu cesur reklamda bir ped markasının ismi sokaklarda genç kadınlar tarafından haykırılır ve kendi yolundandığı bir markanın da doğuşu müjdeliyordu. Aslına bakacak olursanız bu durum bizim için o yıllarda da bir tabu değildi, bugün de değil. YouTube kanalımızda yıllardır beri "Dünya Tek Biz İkimiz" diyoruz ve genç kızların bu konuyu konuşabilmesi için platformlar yaratıyoruz.

Geçtiğimiz aylarda Twitter'da paylaşılan bir tweet ve ardından oğ gibi büyüyen tepkileri hatırlamayan yoktur. Biz o zaman bu konudaki hassasiyetimizden ötürü Molped olarak susmadık. Her şeyden önce bir kez daha bu konudaki tavırımızı ortaya koyduk ve bunun için de kamuoyunda gündemi belirleyen mecralardan birinde konuştuk. Cüneyt Özdemir'in YouTube'da yaydığı programa katıldık. "Aldığınız pedi saklayın!" diyenlere cevap olarak Cüneyt Özdemir'in arkasındaki fonçesi çekti Molped'lerle kaplıydı. Saklamıyorduk ve saklamaya da niyetimiz yoktu. Yayına konulan Global Pazarlama Direktörümüz Gülhan Eğilmez, canlı yayında konuşmaya başlarsak bu konunun normalleşeceğinin bir kez daha altını çizdi. Konuyu takip edip bir adım daha atarak yeni bir farkındalık kampanyasına başladık. Durumun kendisinin konuşulabilir olması gerekiyordu. Bu yüzden **"REGL OLUYORUZ, REGL OLDUM DIYORUZ, REGL KONUŞMAKTAN UTANMIYORUZ!"** dedik.

#BenDeRegliOluyorum

Farkındalık kampanyamız kapsamında iş pek çok adım attık. Öncelikle Instagram ve Twitter üzerinden **"hassas"** içerikli bir video paylaştık. Molped

REKLAMCI
KAFASI:
MOLPED

marka yüzümüz Elçin Sangu başta olmak üzere birçok influencer kampanyamıza destek verdi. #BenDeRegliOluyorum, #KızSözü hashtag'leriyle de desteklenen Muse İstanbul imzalı kampanyayla tüm kadınları tabuları yıkmaya davet ettik. Dikkatleri çekmeyi başarmıştık. Ve bu "hassas" video 200.000'in üzerinde etkileşim alarak beğenildi ve reglin doğal olduğunu vurguladı.

KADIN, HAYAT KADAR DOĞALDIR!

Binlerce kişiye ulaşan ve çok konuşulan videomuzun ardından dijitalde özel yeni bir kampanyayla daha çağında bulunduk. Geçtiğimiz 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde kadının doğasındaki her şeye ve başarılarına "şaşırmadığımız" bir dünya beklentisini yeni bir kampanyayla vurguladık. Kadının doğasının ve kadına ait başarıların artık normalleşmesi gerektiği üzerinde dururken de bir kadının "kış" olmasının, "sofor" olmasının, anne olmayı tercih etmesinin ya da etmemesinin, regl olmasının, ped taşımalarının kısacası kadın doğasının artık haber değeri taşıması gerektiğini "kadın hayatı kadar doğal" sözleriyle anlattık. Sizde de kadın doğasının ve kadına ait başarıların artık normal kabul edilmesi gerekiyor mu?

ÖZEL GÜN DEĞİL "REGL"

Marka Kalem "Değişimi hızlandıracak başka neler yapabiliriz?" sorusuna sürekli cevaplarıyoruz. Meselâ dilimizi değiştirmemiz gerektiğini düşünüyoruz. Reklamlarımızdan da bildiğiniz gibi yıllardan beri "özel gün" yerine "regl" diyoruz ve regl kelimesinin kullanılması gerektiğini düşünüyoruz. Oysa sadece "regl"i ve her ay tekrarlanan doğal bir süreci yaşıyoruz.

ELBETTE Kİ "KIZ SÖZÜ"

Bugün "regl doğal" diye biliyoruz çünkü markamızın DNA'sı ve daha önce yaptıkları bu söyleme uygun. Bu satırları okuyan bazı kişiler **"Dünya Tek Biz İkimiz"** isimli YouTube kanalımıza ziyaret etmiş ve bizim meşhur "kız sözü"nü duymuş olabilir. Biliyoruz ki kendine güvenen bir nesil için hem kız ve erkek çocuklarını eğitmemiz ve regl tabusunu artık aşmamız gerekiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantep.org>

Can Yılmaz

“gülünce gözlerinin içi gülüyor” demişti ahmet özhan

Çocuklar günde 400 kere gülüyormuş, yetişkinler 50 kez. Günde 400 kere gülün çocuğu, 50'ye düşüren hayatın sıfatına tükürmek lazım ya neyse...

Gülümsemenin hem zihin hem de beden üzerinde birtakım olumlu etkileri olduğu bir sır değil. Gülümseyerek kendinize koca bir külah çikolatalı dondurma ikram etmiş kadar olursunuz mesela. Beynin ödül mekanizmasını harekete geçirerek, “ulan bugün de kapkıt sağlam avantay” duygusunu bedavaya getirmek mümkündür! Bazı bilim insanları çikolatanın verdiği hazzı verdiğini de yazar ama yine de temkinli olmak şart, özellikle bizim gibi “gülümsemenin” yanlış anlaşıldığı topraklarda, pişmiş kelle gibi ortalıkta gezinip “beynimi ödüllendiriyorum” ayağına başını belaya sokmak da an meselesi.

İş gücü kırarak etrafınızdaki çocukları gün içinde izlerseniz, günün sonunda çocukların, feleğin tokadını yemiş ve yemekte olan bir yetişkinden daha fazla güldüğünü ve sırf bu yüzden daha mutlu ve enerjili oldu saatleri birbirine eklediklerini görürsünüz. **“Zamanında biz de böyledik” diyerek minik bir avuntuyla geçirtilen o güzel günleriniz zamanında öyleydi evet, şimdi bir çocuk neşesine sahip olmak imkânsız.** Çocuk da bir iki sene içinde zalim dünyanın fırınında pişip kavrulunca, önce yüzündeki gülümseme sonra içindeki çocuk terk edildi minik bedenini... Çok değil, 10 yaşında başlar mimikler kaybolmaya, ilk sinavda gözlerinin içi gülmez... sonrası da malum, hayat gailesiyle gülmeyi unuttur güzel yüzü. Çocuklar günde 400 kere gülüyormuş, yetişkinler 50 kez. Günde 400 kere gülün çocuğu, 50'ye düşüren hayatın sıfatına tükürmek lazım ya neyse...

Aynca bu araştırmanın, sınırlarımız içinde yapılmadığı da muhakkak; bu güzel topraklarda 21. yüzyılda günde 20 defa gülüyorsan, “yaşıyorsun bu hayat” klaşmanındasın, her anının tadını çıkar. Nerede güleceksin günde 20 kez, yok öyle harika bir dünya, akıllı ol, kendine gel yüzün gözün dursun salak salak gülme ortalıkta. Kimse senin keyfine ortak olmak zorunda değil, çok meraklıysan gülmeye; git evinde gül, insanlar aç aç! Etrafa gülcükler saçıp da “benim işler tüküründe” mesajını vereceğini git spor yap, ha gülümseme ha fiziksel egzersiz, ikisi de vücudunda aynı etkiyi yapıyor test edilmiş onaylanmış! İnci gibi olması az muhtemel dişlerini görmek zorunda değil eş dost akraba patron ve bilumum kalabalık, git barfiks çek rahatla! Gülerrek kimseyi germeye hakkın yok, edebince otur veya koş! En iyisi koşmak, gözden de ırak olursun hatta kuytu bir

ağaç dibinde kahkahalarını da atabilirsin, yeter ki mutlu olduğunu bize gösterme. Sık sık sağda solda gülerək, “ben.sizden daha mutluymum, daha sağlıklıyım, daha enerjğim” tripleri bu mihitte yemez, huysuz ol, sevimlemeyi göze al, marjinal biri olmayı kabul et ve ulu ortalı gülme, senin kaderin bu...

**Kimse
kimseyi sevimsiz
ve sahte bir
gülümsemeyle
kandırmaya
hakkı yok.**

Gülümsemek, etrafındakilere “ben sizinle mutluymum” mesajı verir, senin öyle bir hakkın yok, suratımızdan belli ki biz o kadar mutlu değiliz, ne hakkın var bizi kendinle aynı kefeyle koymaya. Sakın ha sakın, “beni sevmeyene bile güleyim de gönül telini titretiyim, sevgimi fark edip kalbı kalbı yumuşasın, belki dost oluruz” numaralanı yapma, o adamlar kitaplarda kaldı. Hele hele boş bulunup, Rahibe Teresa’nın “Barış gülümseme ile başlar” sözüne kanıp da 32 dişini göstermeye hiç kalkma, yemez. 50 yıl evvel yerdin şimdi yemez. Gülümsemek stresi azaltır. Stres ve endişe seni kemirir yer bitirir, o hâlde gül ki rahatta, derlerse inanma, o da 50 yıl önceydi. Fazlagülümsemenin emin ol başına açılacak belalarla, eski naif güzelim stresini arar olursun. Bazıları, gülmek vücuda adrenalin salgılatıyor bol bol gülsen dese de kanma. Adrenalin lüzumsuz gülüşüne gıcık bir arkadaşayüklenir, hoş olmaz. Sen bildiğin düz dur fazla mimik can yakar. ‘Ama gülmek olumlu duygularımızı gıcıklatır, olumsuz fikirleri defeder’ diyorsanız bir an evvel demeyi bırakın, o eskiden. Kırntısı kalmamış olumlu duyguyu kim bulmuş ki gıcıklaınsın, hurafedir bunlar kanma sakın. Hele ki içinden gelmeyen sahte gülümsemeler genellikle anında fark edilir, ona hiç bulaşma, kaşırların çat daha samimi olursun. Suratın gülüyor, içinde fırtınalar kopuyor tarzı bir gülümsemeyi sadece annen değil herkes farkede bilir, bu numaraya gerek yok. Çevrendeki insanlar, gülümsemekten rahatsızlık duydıklarında veya mutlu olmadıklarında sahte bir gülümsemeyle karşına gelirlerse hiç uzatma, bu lüzumsuz mim oyununa bir son vermesini rica et ve gerçek hayata dönüp beraberce kahır dolu dakikalarınızı yaşayın. Kimse’nin kimseyi sevimsiz ve sahte bir gülümsemeye kandırmaya hakkı yok.

Çok acil bir gülümseme gerekiyor ve ay sonu geldiği için gülmek imkânı yoksa belki küçük bir iki manipülasyon yapıp, bir zamanlar mutlu olduğun o güzel günleri hatırlamaya çalışılabilirsin, zaten bir iki tane, hemen hatırlarsın. Belli ki güleceksin ve bundan kaçamıyorsan da yapacak bir şey yok gül... Karşındaki de ayın sonunda nasil olsa, o da aynı tekniği deniyor olacaktır. Karşılıklı gülerseniz bir müddet, ikiniz de sahte olduğunum bilerek... Sen hobi olarak yine gül, gülmeye demiyorum ama gözlerinin içinin güldüğü o eski güzel günler yok artık, 21. yüzyıldayız. Hep bugünleri beklemek mi?

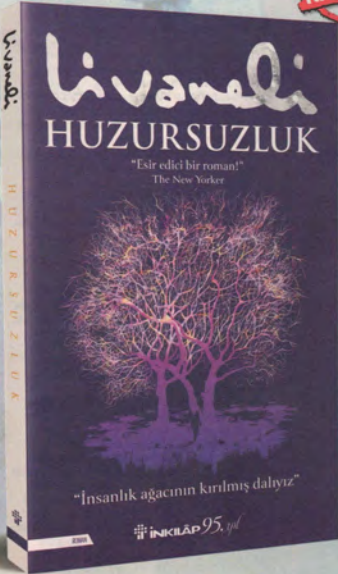
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Livaneli

Çıktığı günden bu yana milyonlara ulaşan *Serenad* ve *Huzursuzluk* romanları bir ilkle okurların karşısına yeniden çıkıyor. Okurlar bu kez romanların söyleşilerini QR kodla Zülfü Livaneli'nin sesinden dinleyecekler.

ARALIK TA
RAFLARDA!

ZÜLFÜ LİVANELİ
SÖYLEŞİ
QR CODE İÇERİDE

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://arxiv.org>

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Hürriyet • İSTANBUL / Avlular Pelican Mall • İSTANBUL / Acikent Coseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metrobüs
İSTANBUL / Beşiktaş İtifa Vitrin • İSTANBUL / Akatlar Migros • İSTANBUL / Çarşılar Sines • İSTANBUL / Acikent • İSTANBUL / Evrensel City Center • İZMİR / Balçova • İZMİR / ÇİĞ

İsmail Saymaz

HEMINGWAY'İN MAHALLESİNDE KARNEYLE PİRİNÇ ALMAK

"Devrim" dünde ve duvarlara yazılmış sloganlarda yaşatılırken, bugünün Kübası layık olduğu bir hayata kavuşamamış.

Ünlü Amerikalı romancı Ernest Hemingway'nin kitaplarının getirilmesi aldığı kıtık evi Havana'nın San Francisco Del Paula Mahallesi'nde şirin bir tepeceğin üzerinde. Tekkathiev'in avlusunda orkidedağaçları ve kutsal sayılan "seiba" ağacı var. Evin içi, Hemingway'nin 1961'de kapıyı çekip çıktığı günkü gibi. Çevresinde gezinirken insan düşünmeden edemiyor: Hemingway, Yaşlı Adam ve Deniz adı romanını şu odada mı kaleme aldı? Rom'unu bu koltukta mı kirdi?

Bu soruları benim gibi milyonlarca insan merak ediyor olmalı ki Hemingway'nin evi her gün otobüsler dolusu turist tarafından ziyaret ediliyor.

Birkacıyı metre ötede...

San Francisco Del Paula Mahallesi'nin sakinleri, toplumsu gerçekçi romanlara konu alacak yoksul bir hayatsürüyor.

Küba'da, devletin temel gıdaları ve ihtiyaçları karneyle verdiği "Bodega" adlı binlerce market var. Bu marketlerden biri de Hemingway'nin mahallesinde yer alıyor. Bakmayın siz, market dedim.

Meydanda dikdörtgen şeklindeki tek katlı sıvasız bir binadan söz ediyorum. Tezgâhın ardında erkenden yaşılandıkları beş belli erkek ve kadın görevliler çalışıyor. Üzerlerinden birönlük ne de iş giysisi var.

Adam tütünden sararmış parmaklarıyla aralıksız sigara içiyor. İçeride sinekler uçuşuyor. Temizlik hak getiril Aklima Halide Edip'in Sinekli Bakkol romanı geliyor.

Her ailenin bir karne var. Ailelerdeftershekindeki bu karneyle Bodega'dan ucuza pirinç, fasulye, yağ, şeker, makarna, sigara ve kahveyi alıyor.

Örneğin, kişi başına aylık iki buçuk kilogram pirinç veriliyor. Her gün beş yumurta.

Yumurtanın tanesi piyasada 1 Peso için, burada 10'da biriniyatına.

Üç kütüsus. Kişi başı bir sabun. Bazen tavuk eti.

Kadınlarla ped devletten.

Almanrünürler defterdeki kutucuğa işleniyor ki hak geçmesin.

Sebze ve meyve piyasada satılıyor.

Hemingway yaşıyadı herhâlde

çiftlik evinin çevresindeki "insancıkların" hikâyesini yazardı. Ya Che yaşıyadı?

Santa Clara'dayız. Küba'da iç savaşşıürerken, Che'nin komutasındaki devrimciler 28 Aralık 1958'de tren raylarını bozarak, Havana'ya gitmekle olan 3500 süley ve askeri esir aldı, yığınla orphanıye el koydu. Bu zafır iş savaşın kırılmaaniydi.

Trenin durdurulduğu yol ağa bugün açık hava müzesine dönüştürülmüş. Trenayını tren. Raylarıayını raylar.

Ulusal müzadece tarihinin gorkulu hatırlatıldığı meydanın sağ yanından kırılı ve buru bir dere akıyor. "Devrim" dünde ve duvarlara yazılmış sloganlarda yaşatılırken, bugünün Kübası layıkolduğu birhayata kavuşamamış.

Dereninaktığı yöndeSanta Clara'nın et sablan Bodega'sı var. Kasaba kasa bını andırın Bodega'da karne sahiplerine ucuzatavuk eti, süt ve balık veriliyor. Doktor reçeteli hastalar ve çocuklar aylık bir buçuk kilo kirmizi et tüketebilir. Che, bu manzarayı görseydi, devrim derman için varmak istediği devrimin ülkesi.

**Küba...
Havana'daki
çocuğun özgürlük
için kaçmak,
Hopa'daki çocuğun
derman için varmak
istediği devrimin
ülkesi.**

Küba'da ev almak, cennetten tapu almaktan daha zor.

Rehberimiz Nikolas'ınanlattığına göre bir yurttaştan toprak sabun ala bilir ya da şartlar uygunsu devletten arazi isteyebilirve üzerine ev yapabilirsiniz. Devlet yeri seçiyor ve inşaat malzemesini veriyor. Ev sahipleri inşaatlaçalışmak zorunda. Yabancıların ev alması isezor şartlara bağlanmıştır. Hele ki ABD vatandaşları Kübalarla ev ve toprak satmak yasak. Mevzuat böyle.

Ancak gerekteke konut yokluğundan ötürü üç kusak birden aynemvi paylaşıyor. Kırılarpahalıya patladığından akrabasıyla oturan bile var.

Ev ler kü gücü k.

Rehberimiz Nikolas, bir yatak odası, salonu,

tuvaleti ve mutfakı bulunan 49 metrekarelik eve sahip olduğu için "Orta ve üst sınıf sayılırım" diyor.

Gaza, suya ve atık suya düşük bir miktar ödeniyor. Elektrikte ilk 100 kilowatt kullanımı için dokuz sent veriliyor. Bu oran kullanıma göre artıyor. Bir Kübalı, "Ev ala bilmem için yüzöl geçmesi gerekıyor" diye konuşuyor.

Eğitim ücretsiz. Üniversiteyi bitirdikten sonra ilk üç yıl devlete çalışıyor. Sağlık vatandaşla bedava, yabancıya paralı. Kübalarlar sağlık sistemleriyle, belli kanser türünde ve AIDS'e karşı elde ettikleri başarıyla ve biyoteknolojik ürünleriyle gurur duyuyor.

Doktorluk en saygın meslek.

Biz Küba'dayken, Brezilya'daki saçığı iktidar iş akitlerine son verdiği için ülkelerine dönün doktorlar, Che heykeli önünde devrime bağlılık andı içiyorlunu.

Küba'nın kanserle mücadelede namı öyle yayılmış ki... Türkiye'ye dönmek üzere vardığımızJose Martí Havalimanında, Hopa'dan gelen bir ba ba ve telerleddi sandalyedeki kan kanseri çocuğuyla karşılaştık. Ba ba oğlunu hayatta tuta bilmek için elde avuçta ne varsa cebine koyarak, eşten dostla yardımalarak Havana'ya gelmişti. Tebik ve tedaviler iki haftayı bulmuştu. Artık gücü tükennmiş babanın. Dönüyorlardı şimdi. Allah büyüktü.

Küba...Havana'daki çocuğun özgürlük için kaçmak, Hopa'daki çocuğun derman için varmak istediği devrimin ülkesi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Devam edecek...

Mehmet Ali & Akşamsefası

Nihat Sırdar

EGDADIN RAYLARI

Fotoğrafta gördüğünüz demir yolu Sultan Abdülaziz döneminde yapılmış. Trenin ulaşacağı yer olarak Sirkeci belirlenince tren yolunun sarayın bahçesinden geçmesi zorunlu olmuş. Ancak kimse bunu padişaha söyleyememiş. Bir cesaret dilip söylendiğinde Abdülaziz o meşhur "Şimendifer geçecekse göğüsümün geçsin" sözünü söylemiş. Böylece o canım Sirkeci Garının ve İstan bu'lun Avrupa'ya bağlantısını sağlayacak demir yolunun inşaatı başlamış.

Yenikapı ve Samatya istasyonları arasında bulunan Davutpaşa semtindeki Bizans sürü

Yıllar geçmiş, İstanbul büyümüş ve kalabalıklaşmış. 1952 yılında bu hattın yanına ikinci bir hat yapılmış. Fransa'dan o hepimizin zihinlerinde kalan yuvarlak formlu, gülümsüyormuş gibi bakan elektrikli tren dizileri getirilmiş. Bu tren dizileri sonrasında bir büyüdüğüce Halkalı'ya kadar uzanan bir yolculuğun şahitleri olmuşlar yıllarca.

Ne anılar ne yaşamlar görmüş geçirmiş o trenler ve o istasyonlar.

İşte benim çocukluğumun bir bölümü de o istasyonlardan ikisi arasında geçti.

Fotoğrafta, Yenikapı ve Samatya istasyonları arasında bulunan Davutpaşa semtine ait. Langâyla bitişik bir semtte, tam da fotoğraftaki Bizans surunun karşısında, tren yolunun di binde birevde otururduanneannem. Okulların tatil olduğu yaz aylarında gidecek bir köyümüz olmadı için benim vaktimin çoğu buralarda geçirdi.

Tren yolundan topladığımız ve etraftaki otomobil tamiircilerinin attığı tenek kutuları hurdacuya satmak, buradan gelen parayla dondurma yemek en büyük lüksümüzüzdü. Fotoğrafta gördüğünüz kamyonun hemen arkası hurdacıydı. Şimdi ismini tam olarak anımsamadığım ama tertemiz bir örtünün altında pırıl pırıl sakladığı Opel Kadet arabasını çok iyi hatırladığım hurdacı a bizi çok bir severdi. Bazen hurda bulamazdık. O zaman gelen hurdaların istifine yardım ederyine hardığıymızlardık.

Hurdacının hemen dışında ahırlar vardı. Anadolu'nun farklı yerlerinden İstan bu'la çalışmaya gelmiş, halden aldıkları mevsimlik sebzeye meyveyi at arabalarıyla satanlar civardaki evlerin bodrum katları nda, bekâr evlerinde yaşıyorlardı o zamanlar. Anneannemin evinin bodrum katı da bu evlerden biriydi. Rütü bet içindeki evde yedi sekiz erkek birlikte yaşıyorlar, o gün satılacak sebzelerden kalanları akşam birlikte yemek yapıyorlar, içlerinden biri muhakkak soğan saçtıgından

tüm binayı soğan kavurma kokusu sarardı.

Benim

en büyük eğlencelerimden biriyse at arabalarının akşam dönüşünü beklemektir. Gün boyu İstan bu'lu dolaşıp yorgunluktan bitik hâlde evine gelen sabıca abiler bir de onun üstüne atları ahıra götürüp ara badan ayırmakla uğraşmak istemezdi çünkü. Ara boyı boşalttıktan sonra dizilerini elimle alıp sadece "deh" derdim. At ahırın yolunu ezberlediği için yavaş yavaş kendi

giderdi zaten. Ahıra ulaşınca atı ara badan ayırır, ahırın içine sokar yemini veririm. İstan bu'lun göbeğinde büyüyen bir çocuk olarak bunları yaşamak bugün düşününce ne kadar ilginç geliyor.

Tren yolu boyunca yolun iki tarafında büyüyen sıranan toplardım anneannem borem yapmış diye. Tam da bu fotoğraftın çekildiği yerde rayın üstü ne madeni para koyup treni üstü nden geç şini izlemek, Sirkeci'den kalkıp Avrupa'ya giden trenleri izleyip hayallere dalmak gibi oyunlarım vardı.

Şimdi burayları söküyoruz.

Marmaray açıldıktan sonra zaten atıl hâle gelmişti bu yol ve aradaki istasyonlar. Cankurtaran, Kumkapı, Yenikapı, Kocamustafapaşa ve Yedikule istasyonlarının ıssızlığını, Marmaray trenlerinin Sirkeci park alanına gece seferleri bittikten sonra giderken kırdıkları sesler bozuyordu sadece.

"Neden çalıştırmıyorsunuz bu hattı?"

Burada yüz binlerce insan yaşıyor, ulaşım için çok önemli" sorularına ve eleştirilerine kulaklarını neredeyse 10 yıldır tıkayanlar şimdi bir proje hazırlamışlar.

Sanki hemen bu yolun alt tarafı sahil değilmiş, sanki o sahilde hiç bisiklet yolu, park alanı, kafeler yokmuş gibi bu hattın bir tarafı sükkül bisiklet yolu, park, kafe yapılacak, tek hattantren ulaşımı sağlanacakmış.

Bu durum elbette Sirkeci Garını da işlevsizleştiricek. Kim bilir ne planları var Sirkeci için?

Dünyanın hiç bir yerinde, tarihi bu kadar eski bir demir yolu böyle yok edilmez. Aksine bu kadar çok nüfusun yaşadığı yerden geçen böyle bir ulaşım yolu desteklenir.

Ayrıca madem bu kadar ecdat düşkünlü bu projeyi geliştiren arkadaşlar, Sultan Abdülaziz'in yapışın emrini verdiği rayları sökme bir tuhaf plmuyor mu

Dünyanın hiçbir yerinde, tarihi bu kadar eski bir demir yolu böyle yok edilmez

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Aslı Alpar

KESKE
MİDE KÖRÜYÜCÜ
GİBİ
RUB KÖRÜYÜCÜ
OLSA...

EEEE...
İLİSKİYE
ONLINE MI
YÜZYÜZE MI
DEVAM
EDECEĞİZ...

SAYFAYI
YENİLEMEDEN
SIKILDIYSAN,
SAYFAYI
CEVİRMEME
NE DERSİN?

KİS
MODASI
MI?

Yor,
DOĞALGAZ
FATURASI...

iyi şeyler
kafası

Nilay Örnek

bir "dede" kaç öğrencinin hayatını değiştirebilir?

Yaşıyla değil, kurduğu bağış ağıyla ODTÜ öğrencileri tarafından Arif Dede lakabıyla anılan Arif Aygündüz, Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden birindeki 12.000 öğrencinin hayatına dokundu, dokunuyor.

O, pek çok öğrencinin "Arif Dede'si, kimisi için de Arif Abi... İsmi Arif Aygündüz. O, bugüne kadar yaklaşık 12.000 ODTÜ öğrencisinin eğitimine eşsiz bir katkıda bulunmuş. Ancak bu sayfaya konuk olmasının nedeni özellikle bunu yapış şekli, oluşturduğu modelin örnek alınabileceği hâl...

Başlayalım...

Kendisine üç kız torununda, binlerce öğrencinin de "dede" değişişoşuna gitse de onun "dedeliği" beni şaşırtıyor; enerjisi telefonda bile çağlıyor çünkü... Neşesi, olan biteni anlatırkenki ses tonu, tutkusunu, yapışığı işe aşka ve işin özüne yönelik oddiyeti beni etkiliyor, belli ki onu da genç kalıyor.

Arif Aygündüz, 1948 yılında İstanbul'da doğmuş, ODTÜ'de okuduğu yıllar dışında hep İstanbul'da yaşamış. 1970'te ODTÜ İşletme Bölümünü bitirmiş, Koç Holding iştraklerinde 22yaşından yönetici koltuğuna oturmuş, uzun yıllar Genel Müdürlükler çalışan Arif Bey, 1980'de kendi şirketini kurup 2005'e kadar çalışmış.

ODTÜ İstanbul Mezunları Derneğinin kurucu başkanlığına da yapan Aygündüz'un hayata bakışını değiştiren şey ise 1999Gölcük depremi olmuş.

DESTEK BEKLEMELERİNE YERİNE HAREKETE GEÇMEK

Tek camii bile bitirmemiş İstanbul Ulustaki evinden deprem bölgesine giden Arif Bey, destek beklemek yerine harekete geçmenin daha iyi hissettireceği düşüncesiyle, ODTÜ Mezunları Derneği Başkan olarak ODTÜ'ü arkadaşlarıyla 4,5 milyon dolar toplamış. İki bin 500 depremzedenin altıyıl boyunca barındığı 435 prefabrik ev projesinin başında olan Arif Bey şöyle anlatıyor: Depremün saati 3.02. Saat 3'te benim beş kotum mal varlığında sahip olan yüzlerce kişi 3.04'te hisşirşeye kalmıştı. 40 metrelerce binnacokprefabrik için mülakatıyorduk.

İşte o günler Arif Bey'in maddiyata bakışını çok değiştirmiş. Ne kendisi burslu okumuş ne de çocukları Arif Bey'in, "Ana ben devlet okullarında okudum, bu topluma borcumu ödemeliyim" hissiyle özellikle öğrencilerle ilgilenmeye başlamış.

KAPI KAPI DOLAŞMAKSA ÇÖZÜM, DOLAŞMIŞI

"Yurtta yatak bulamamış, yemekhane'de yemek bulamamış bir genç, birlerinin tuzanağı olabilir. Destek bulmak lazım" diyerek, ODTÜ öğrencileri için destek projesi başlatmış. 1998-99 döneminde 10 öğrenciyen, 2003'te bu sayı 500'ü geçmiş, Ancak 2008 yılındaki ekonomik kriz, burs verenlerin desteklerini azaltmasına, 200 bursiyerin açığa kalmasına neden olmuş.

"Burslar ekonomik iniş çıkışlardan nısalı korunur?" sorusunun yanıtını araştırarak Arif Bey, sürdürülebilirlik fonlarına bağımlılığını fark etmiş ve Türk Eğitim Vakfı (TEV) bünyesinde bir fon oluşturmuş. 2009'da "Peki fonu nasıl toplayacağız?" sorusuna "Kapi kapi dolaşarak!" yanıtını verdiğinde, geçirdiği bir kazanın sonucunda yıllardır kullanılmak zorunda olduğu bazaarı gösterdikleri ona "Bununla mı?" diye de sorulmuş. Ama Arif Bey gerçekten kapi kapi, kimi zaman il il dolaşmış öğrencilere burs bulmak için... Bugün 8.000'in üzerindebağımlı var.

Üstelik bu burs, sadece paraşını sınırlı da değil. Pek çok eski ODTÜ mezunu, yeni öğrencilere bir hayat gustosu göstermek tutun da iş ya da ders tüyolan vermek, staj ya da iş imkânı yaratmak için de çaba harcıyor.

"O GENÇLERİN AİLELERİNİN BİR PARÇASI OLMAK İSTİYORUM"

"Bankamatik bursiyere karşım" diyen Arif Bey, şöyle devam ediyor: Bu gençler kimi zaman ailelerinin ilk üniversite mezunları oluyor. Kimi köyden kimi kentten geliyor. Onlara hayatın farklı olasılarını, farklı yaşam ve imkânların anlatarak, fikir vermek insancılara ihtiyaç var. Çok destekleri, mentorluklar, mezunların yarattığı staj olanakları gençlere sadece avantaj sağlamakta kalmıyor, onların okullarında, bu projelerle daha sıkı bir ilişki kurmasına, aidiyet duygusuna, aile gibi hissetmelerine de neden oluyor. Ben sadece bir burs veren olmak istemiyorum, o gençlerin ailelerinin bir parçası olmak istiyorum. Eşim Filiz ile binlerce öğrencinin doğumuna de doğumunda gittik, kötü günlerinde de yanlarında olmaya çalıştık. Kimseye topluma dokunmak istemiyorduk.

telefonla arayıp burs istediğini herkesin, 8.000'i aşkın burs verenimizin eşinin, çocuklarının adını bilirim ben. Buna önem veririm. Aksi hâlde bir ailenin parçası değil burs tahsisden olurum.

23 yıldır yapıyor bu işi, ODTÜ fonu 54 yıllık TEV'in 1.350 fonu arasındaki en büyük fon, zaten onanırım ancak Arif Bey, benim aileme bile isimleriyle selam söylüyor konuşurken, nasıl etkilenebileceğimi?

"BİR ÇALIŞAN BİLE SEKİZ KİŞİLİK BURS DEMEK"

İş büyük... Burs vermen aramak, bulmak, herkesle birebir iletişim kurmak, her yeni dönem öğrencilerinden başvuran almak, onları incelemek, değerlendirmek, mülakatlar yapmak, bunlarla da yetinmiyor zaman zaman burs verenlerle burs alanları buluşturmak, burs alanlara mentorluk hizmeti için aradık yapmak, öğrencilerin iyi ve kötü günlerinde yanlarında olmak ve daha pek çok maddi-manevi sorumluluk, çok iş... Arif Bey'e "Emeklinğin keyfini sürmek yerine yine binlerce kişi ve bir döl işe tek başına uğraşıyorsunuz?" diye soruyorum...

"Pek çok kişi bana profesyonel çalışan öneriyor. Ancak bir kişiyi asgari ücretle çalıştırmak bile sekiz öğrenciye burs verememek demek," yanıtı veriyor.

"Türkiye'de hesap verme eksikliği var", diyor, Arif Bey şöyle devam ediyor: Altı ayda bir tüm burs verenlere bilgilendirme raporu gönderirim. Herkes sanırım neredeyse gittiğini görür. Şeffaflık, dürüstlük, neticeye götürmek benim için çok önemli şeyler. Belki de bu yüzden 2.500 kişının kredi kartı bilgisi bendedir, güven önemlidir. Dürüst olacaksınız, doğrusuna vereceksiniz. Ve yaptığınız işi iyi yapacaksınız.

"Kimburs veren kimliğini nıncak edilesimini istemez kimi ister," diyor Arif Bey, "bana göre STK'dere başşş her zaman haklıdır. Nasıl bir gençce burs vermek istersen, seni tanımların ister misin, kimliğin gök mi kalsın?" diye sorarım burs verenlere. "Adımı bilirse çocuk ezilir" derkim... Oysa, hayır, ezilmez, biz sokaktan geçene burs vermiyoruz, burs alan herkes onu hak ederekalıyor. Onların kimseye borcu yok, sadece sorumlulukları var.

Yeni gelmişken kriterleri soruyorum... "Başarı ve maddi durum" diyor Aygündüz. Öğrencilerin aile yaşamlarından notlarına kadar sıkı bir inceleme yapıyor.

KİMİ ÇAY KAŞIĞIYA KİMİ MUSLUKLA

"ODTÜ'ü olmayanlar bağış yapıyor mu?" diyorum, "Tabii ki," diyor Arif Bey, "TEV'in internet sitesine girip ODTÜ Geleceğimiz Fonu'na istediğin miktarda bağış yapabiliyoruz. Kimi çay kaşığıyla kimi musluğa acaarak yapıyor yardım, hepsi bir havuzda toplanıyor. Biz bu seneler öğrencimize ayda 800 TL öduyoruz."

Bütün bunları öğrendikten sonra iki meraklım kalıyor: 51 yıllık eski Filiz Aygündüz bütün bu çalışmaların neresinde ve eski bursiyerlerden şimdi burs veren var mı?

Önce eşini çokşılıyla anlatıyor Arif Bey: "En büyük destekçimdir Filiz. Her hafta sonu yazık ya da küçük evimide öğrenciler yalı misafirlğe gelir. ODTÜ mezunu bir emekli nasılasşar, başka kişilere, torunlarına, çocuklarına nasıl destekler, ODTÜ mezunu bir emekli, Filiz, ODTÜ mezunu olmayan bir ODTÜ'lüdür" diyor. Yurt dışında bile örnek gösterilen bu projenin başarısını en büyük göstergelerinden biri de bence ikinci sorumuyandımdığıdır. ODTÜ Geleceğimiz Fonu alması, yaşları 30-31 bile olmayan yüzlerce genç bugün artkibir çalışan ve üç dört yıldır kendilerinin sonraki kuşağa destek olmak için fona bağış yapıyorlar. Üç ay önce mezun olup Roketsan'da işe başlayan, Arif Bey'in deymıyla 'makine mühendisi bir torun' hemen bağış yapmak isteyince "Sen önce ilk maaşın al da" demiş, onu anlatıyor.

Bir kişinin bastonuyla kapi kapi dolaşması, ona inanan binlerce kişinin desteği, Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden ODTÜ'deki 12 bin öğrenciye bir nefes, bir umut, bir pusula olması; onlarda bugün başka kardeşlerine yardım etmek istiyorlar. Dahane olsun! Şunu da unutmayalım, "Üç 'ninsim", diyor Arif Bey, "tebessüm, teşekkür,

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteoy.org>

Mehmet Ali & Aklametsafı

İş Sanat, 22. sezonunu bileti kısıtlarının yanı sıra konserve diğer etkinlik kayıtlarını YouTube kanalından ücretsiz olarak yayımlayacağı hibrit bir yaklaşımla hazırladı.

İş Sanat'ın YouTube kanalından sunacağı çevrimiçi sezonu 17 **Kasım**'da açılış konseri kaydını yayımlıya başlayacak.

Yogun ilgi gören Provanad İzle serisi 22. sezonda yine çevrimiçi olarak devam edecek. İzleyicisi alışılmışın dışında bir deneyim sunan proje, klasikleşmiş tiyatro eserlerini bir okuma provası düzeninde seyircilere buluşturuyor. William Shakespeare'ın *Hırçın Kız* adlı eseri **30 Kasım Salı** akşamı saat **20.30**'da İş Sanat'ın YouTube kanalında ilk gösterimini yapacak.

İş Sarraf'ın fiziki ve çevrimiçi tüm etkinlikleri 20.30'da başlayacak. Biletleri 22 Ekim'de Biletix'de satışa sunulan konserler için İş Kuleleri Salonu'ndaki ana girişin yanı sıra Maximum UniQ Hall ana girişi de hizmet verecek. Biletler Maximum Kart sahiplerine yüzde 10 indirimle satışa sunulacak.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://www.ranney.org>

Levent Kömür

izzettin öğretmen yaşar...

Bir insan onu hatırlayan son kişi öldüğünde sanki hiç yaşamamışçasına çekilir dünya sahnesinden. Belki de bu yazı vesilesiyle İzzettin Yaşar, soyadı gibi hep yaşayacak. İlkokul arkadaşlarımız bulunduğuy bir WhatsApp grubumuzu var. Adı: İzzettin Yaşar Öğrencileri. Sanırım aynı olduğum diğer WhatsApp gruplarından hiçbirinin bir insana ithaf edilmiş bir ismi yok. Yani bir anlamda ilkökul arkadaşlarımız ilkökul, Kezban, Erhan, İlhan, Yeşim, Mutlu, Erol, Koray, Şafak, Cihan, Nergis, Timur belki onu sonsuza kadaryasatmak için hayatı paylaştıkları bu gruba onun ismini vermişler.

1976-1981 seneleri. Bütün diğer meslekler gibi öğretmenlik yapmanın da çok zor olduğu yıllar. İzzettin Öğretmen, kesirleri ve bu arada hakka bölüşmenin ne olduğunu sınıfa getirdiği bir ekmekçi bölerek anlattı bize. Bir metrekil çitalardan yaptığımız ve 10 santimlik düzeli aralıklarla çaktığımız çivilere sardığımızızla oluşturduğumuz "metrekare" başı başına sanatsal bir enstalyasyondur kanımca. Şaka bir yana bu sayede daha iyi oturmuştu kafamızda alan ve mekân mefhumları. Bizlere ağıladığı kitap sevgisi, sınıfa davet ettiği aydınlar... Bazılarının benzer hikayeleri olduğuna eminim. İzzettin Öğretmen bir istisna değildi. Onun gibi birçok idealist öğretmenin sahilde bulup denize geri fırlatıldığı denizlidişimizdi biz. Bunu nereden mi biliyorum? Yıllar boyunca Behrangi okumuş, Küçük Kara Balık misali meraklı, o kadar fazla sayıdayaşatımla karşılaştım ki.

"Hayattaki en büyük mucize çok gençyaşa iyi bir öğretmene rastlamaktır" der Buket Üzner. İyi öğretmeni de bireyin ölümlü

açan, ona "yapabilirsin" diyen, merak ve öğrenme iştahını kabartan kişi olarak tanımlar. İlla bu kişinin okuldaki öğretmenimiz olması da gerekmez tabii. Ben çok şanslıyım. Kendi mucizeme henüzaktı yaşandıktan rastladım. İzzettin Yaşar; hayatımızdan, ailemizin bir parçasıydı. Bu dünyadan göçmekadur hayatlarımızda dokunmaya devam etti. Çok değişik sosyoekonomik sınıf ve etnik kökenden gelen öğrencilerimiz hiçbirini ayırmaz, her birimize ayrı ayrı ilgilirdi. **Ondan öğrendiğimiz en önemli erdem belki de buydu. Herkes eği ve herkes farklıdır onun için.**

Bence İzzettin Öğretmen'in en iyi yine kendisi anlatacaktır. Henüz darbenin üzerinden bir yıl bile geçmemiş. Mezuniyet törenimizde "Keloğlan" adlı oyunu sahneye koyduk. Evet, 11 yaşındatoplumcu gerçekçi bir piyesi sahneye koyarak mezun olduk ilkökuldan. Öğretmenimiz de bizlere ve ebeveynlerimize aşağıda paylaştığım konuşmayı yaptı ilkökuldan mezun olduğumuz o gün. Aslında sizlere de bu konuşmayla hem merhabadiyor hem de

diyor ki, "Gençler! Gelecek sizin, sizden başka kimsenin şekillendirmesine izin vermeyin."

Sevgili öğrencilerim,

Eylül 1976 tarihinde başladığınız okulunuzu, beş yıl sonra bugün bitiriyorsunuz.

Okula başladığınız tarihte daha yedi yaşında idiniz. İlk defa ana kucagından ayrılmışsınız. İlkokullar, siz çocukları için ikinci bir ana kucadı sayılır. Çünkü ilk defa eviniz ve ailenizin kontrolünden, sevgisinden ayrılmışsınız. Tamağınızın bir insanın sevgisine ve eğitimine katılıyorsunuz. Bizler, öğretmen ve okul olarak bu görevi tam olarak yapabildik mi? Bilmiyorum. Bu soruyu her gün kendi kendime sormuşumdur. Sanırım bu sorunun yanıtını siz, yaşadığınız süreçte daha iyi vereceksiniz.

İlkokuldan aldığınız neler olmuştur, daha neler almalıydınız? Öğretmeniniz olarak size, her şeyi verdim diyemem. Siz çocuklara verilecek o kadar çokve güzeldeğerler var ki büyükeliniz bu değerleri tam olarak bilemiyorsunuz. Bilseler de yetiştiremiyorlar. Böylece çelişik bir döngü içinde, birçok istem ve arzularınız içinde kalıyor. İçinde bulunduğunuz ev, okul ve çevre şartları sizleri de etkiliyor. Böylece istemediğiniz ve hakkınız olmayan bir yaşam ortamına sürükleniyorsunuz. Yetişmenizden sorumlularınlar, çoğunlukla kendi istemlerini ön planda tutuyorlar. Her zaman susturulan, susması gereken siz çocuklariyorsunuz. Ne acıdır ki

geleceğin güzel dünyasını sizlerin kuracağına bir türlü kabullenemiyor büyükeliniz. Eğer sizler, derslerinizi iyi çalışıp bilimin müspet taraflarını kavrayarak iyi insan olma yolunda ilerlerseniz, toplumun sevgi ve saygısını kazanacağınıza hiç şüphelenizolmasın.

Ben 20 yıllık öğretmenlik hayatımda siz çocuklara hep bu doğrultuda yaklaşmaya çalıştım. Bir ölçüde başarılı olduğuma da inanıyorum. Başaramadığım ve eksik kalan tarafları sizde tamamlayacaksınız. Zaten bu bir doğa kuralları da.

Hayatta elde ettiğiniz başarılardan dolayı kasılmayınız. Sonunda yalnız kalıp çökülebirsınız. Bir yerlere gelebilecek için bir başkasının önünde eğilmeyiniz. Eğilmek de kasılmak da insan kişiliğini kütikten davranışlardır. Topladın acıyı kalp kendini yalnızla itmeyiniz. Kişinin sorulardaima toplumun sorunlarıyla birlikte çözümlerin.

Hedeflediğiniz hayat doğrultusunda sizlere başarılar diler, hepinizin gözlerinden öperim.

Sevgili Öğrencilerim,

Eylül 1976 tarihinde başladığınız okulunuzu beş yıl sonra bugün bitiriyorsunuz.

Okula başladığınız tarihte daha yedi yaşında idiniz. İlk defa ana kucagından ayrılmışsınız. İlkokullar, siz çocukları için ikinci bir ana kucadı sayılır. Çünkü ilk defa eviniz ve ailenizin kontrolünden, sevgisinden ayrılmışsınız. Tamağınızın bir insanın sevgisine ve eğitimine katılıyorsunuz. Bizler, öğretmen ve okul olarak bu görevi tam olarak yapabildik mi? Bilmiyorum. Bu soruyu her gün kendi kendime sormuşumdur. Sanırım bu sorunun yanıtını siz, yaşadığınız süreçte daha iyi vereceksiniz.

İlkokuldan aldığınız neler olmuştur? Daha neler almalıydınız? Öğretmeniniz olarak size, her şeyi verdim diyemem. Siz çocuklara verilecek o kadar çokve güzeldeğerler var ki büyükeliniz bu değerleri tam olarak bilemiyorsunuz. Bilseler de yetiştiremiyorlar. Böylece çelişik bir döngü içinde, birçok istem ve arzularınız içinde kalıyor. İçinde bulunduğunuz ev, okul ve çevre şartları sizleri de etkiliyor. Böylece istemediğiniz ve hakkınız olmayan bir yaşam ortamına sürükleniyorsunuz. Yetişmenizden sorumlularınlar, çoğunlukla kendi istemlerini ön planda tutuyorlar. Her zaman susturulan, susması gereken siz çocuklariyorsunuz. Ne acıdır ki geleceğin güzel dünyasını sizlerin kuracağına bir türlü kabullenemiyor büyükeliniz.

Eğer sizler, derslerinizi iyi çalışıp bilimin müspet taraflarını kavrayarak iyi insan olma yolunda ilerlerseniz, toplumun sevgi ve saygısını kazanacağınıza hiç şüphelenizolmasın.

Ben, yirmi altı yıllık öğretmenlik hayatımda siz çocuklara hep bu doğrultuda yaklaşmaya çalıştım. Bir ölçüde başarılı olduğuma da inanıyorum. Başaramadığım ve eksik kalan tarafları sizde tamamlayacaksınız. Zaten bu bir doğa kuralları da.

Hayatta elde ettiğiniz başarılardan dolayı kasılmayınız. Sonunda yalnız kalıp çökülebirsınız. Bir yerlere gelebilecek için bir başkasının önünde eğilmeyiniz. Eğilmek de kasılmak da insan kişiliğini kütikten davranışlardır. Topladın acıyı kalp kendini yalnızla itmeyiniz. Kişinin sorulardaima toplumun sorunlarıyla birlikte çözümlerin.

Hedeflediğiniz hayat doğrultusunda sizlere başarılar diler, hepinizin gözlerinden öperim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

29 Haziran 1981
İzzettin YAŞAR

29 Haziran 1981
İzzettin Yaşar

Fotoğraf: Adnan Kazmoğlu

1 Sevgi Soysal, sabahları 05.30'da kalkar, önce yarım saat jimnastik yapar, sonra da heladaki musluğa taktığı lastik boruyla soğuk duş alır. Kahvaltı yapmadan önce de biraz okurdu. Herkesin uyuduğu saatleri seven yazarın yazma rutini hangisiydi?

- a) İlham geldiği an yazmak
- b) Okurken yazmak
- c) Hergün sekiz sayfa yazmak
- d) Bir ağacın altında yazmak

2 Yazarın annesi Anneliese Rupp'un yani Aliye Yenen'in Alman olması, Soysal'a çeviri yapma yetisini kazandırmıştı. Babası Mithat Bey'in şakacı ve ironik tavrı da Soysal'ın kalemine yansımıştı. Babası, Sevgi'ye ne diye sesleniyordu?

- a) Kedicik
- b) Sipsi
- c) Zıpir
- d) Deliş

3 "Ne Güzel Suçluyuz Biz Hepimiz" yazarın yayımlanan ilk öyküsüydü. Değişim dergisinde yer alan bu öyküden sonra yazarın ilk kitabı "Tutkulu Perçem" 1962 yılında yayımlandı. Bu kitap kaç öyküden oluşuyordu?

- a) 18
- b) 22
- c) 10
- d) 13

4 Sevgi Soysal ilk dönem öykülerini, Alman Konsolosluğunda çalışmaya başladığında ve de Özdemir Nutku'yla evliken yazmıştı. Evliliği, bunalıcı işi ve bebeği onu yazmaya teşvik etmişti. Peki hangisi, Sevgi Soysal'ın yazdığı karakterlerinden biri değildir?

- a) Oya
- b) Serra
- c) Ela
- d) Olcay

5 Yazar, "Yürümek" adlı romanıyla 1970 TRT Sanat Ödülleri Yarışması Başarı Ödülü'nü kazanmıştı. Bu ödülü, Fakir Baykurt, Tarık Buğra, Abbas Sayar ve Özgür Atay'la paylaşmıştı. "Yürümek" hangi iddialar nedeniyle toplatılmıştı?

- a) Erkek düşmanlığı
- b) Ayrımcılık
- c) Hakaret
- d) Müstehcenlik

6 Soysal üç evlilik yapmıştı. İlk eşi Özdemir Nutku asker deyken Başar Sabuncu'ya kapılmıştı. Daha sonra da Mümtaz Soysal uğruna "Sabuncu" soyadını kimliğinden sildirmişti. Üç çocuk annesi yazarın çocuklarından hangisinin hastalığı, otizmeden şizofreniye dönüşmüştü?

- a) Korkut Nutku
- b) Defne Soysal
- c) Funda Soysal
- d) İzzet Yenen

7 Meşhur eseri Tante Rosa'da Soysal, anneannesinin, teyzesinin ve kendisinin kadınsal sorunlarını ele alarak evrensel boyuta ulaştırır. Tante Rosa, hangi roman türüne aittir?

- a) Nehir roman
- b) Tahlil romanı
- c) Oluşum romanı
- d) Sosyal roman

8 Yazar, "Yürümek"i Ankara Kavaklıdere'deki apartmanında yazmıştı. Bu apartmanın planlarını mimar Mustafa Sandıkçoğlu çizmişti. Apartmanın önündeki Kafkas ıhlamurunun âdeti bir anıt gibidir, geniş balkonlu evin arka bahçesinde de bir ağaç vardı. Bu ağaç hangisiydi?

- a) Dut ağacı
- b) Ceviz ağacı
- c) İncir ağacı
- d) Zeytin ağacı

9 "Yüreğimi attım ortaya bütün ordular çığnesin, bütün tanklar ezsin istiyorum..." der yazar güzide eseri "Tante Rosa"da. Üzülmekten, acı çekmekten gocunmaz. Her şey mümkündür onun dünyasında. Peki ona göre çevreye göre değişen en yoğun duygu nedir?

- a) Aşk
- b) Sehvet
- c) Tutku
- d) Öfke

10 Soysal, kitabı toplatıldıktan sonra kimliksiz dolayışığı gerekçesiyle tutuklanmış, TRT'de program uzmanı olarak çalışan işine son verilmişti. İkinci tutukluğunda bizi bir devrimciye aşık burjuva karakter Olcay'la tanıştırdığı romanı yazmıştı. Bu romanın adı nedir?

- a) Şafak
- b) Yenişehir'de Bir Öğle Vakti
- c) Düşünce
- d) Barış Adli Çocuk

Cevaplar: 1-C, 2-B, 3-D, 4-B, 5-D, 6-A, 7-C, 8-B, 9-C, 10-B

Kasım 2021 - Sayı: 86 - Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yayın Süresi: Yayın Sahibi: KAFA Grup Reklam Yayıncılık LTD. ŞTİ.
Sorumlu Müdür: Mert Çanga Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Demir Karabulut
Gözetim Yönetmen: Nihan Gülsener Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Ayşe Nur Seyhan Reklam: İletişimKafa1500.com

Adres: Kaşgözü Mah. İsmailpaşa Sok. No: 44 Kadıköy / İstanbul Tel: (0216) 428 98 88
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhsa Plaza No: 11/A 41
Yenişehir / Beşiktaş / İstanbul Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: TDP (0212) 354 39 09
www.kafa.com.tr izlesayim@kafadergi.com reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'nin tüm yazı, görsel, sesli ve sesli görüntüleri her hafta düzenli olarak yayımlanmaktadır. Herhangi bir şekilde yayımlanmayan yazı, görsel ve sesli görüntüleri her hafta düzenli olarak yayımlanmaktadır. Herhangi bir şekilde yayımlanmayan yazı, görsel ve sesli görüntüleri her hafta düzenli olarak yayımlanmaktadır.

"EVET, DÜNYAYI BİZ KURTARACAĞIZ"

JACK
TALKS #2
Aslı Filinta

Burası yıkılacak ya da böyle kalacakken şimdi yepyeni ve yaşanmış duygulara dasaygısı olan bambaşka bir alan oldu.

Bir koleksiyonunu tamamen geri dönüşümlü materyallerden yaptığını biliyorum. Yeniden tasarlamak, tamir etmeksenin adına sıkça duyduğumuz şeyler. Sürdürülebilir moda nedir?

Sürdürülebilir olmak, insanın evinde başlar bence. Moda, tüketim vb. gibi farklı kategorilerde ayırtmak zorunda değiliz. Yediğin zeytinin çekirdeğini çöpe mi atıyorsun, yoksa bulduğun

bir toprağın altına mı gömüyorsun mesela? Çünkü çöpe atıldığında o çekirdek çöp olur, toprağa verildiğinde de yeni bir yaşam formu başlar. Ben yaklaşık iki sene diriyeni koleksiyon hazırlıyorum. Moda, benim için hep bir araçtı, kültürel hikâyeleri anlatmak için kullandım önce, şimdi ise 10 senelik yanlış bir sistem içinde yanarak keşfettiğim doğruları paylaşıyorum. Geçenlerdebeş buçuk yaşındaki oğlum Tola, "Okulda annenizin mesleği nedir?" diye sorulduğunda şöyle demiş. Benim annem moda tasarımcısıydı ama şimdi modayı bıraktı. Ben bunu bu kadar güzel ifade edemedim. Belki bu röportajı okuyan bir kişi bile, dolabından eski bir kıyafeti alıp "bunu yeni ne yapabiliriz?" diyecek ve işte biz dünya için bir şey yapmış olduk.

Bireysel olarak sürdürülebilir bir moda anlayışını nasıl benimseriz?

Kolektif bilinç ancak bireysel bilinçleyle mümkün. Şunu sorgulamak gerek; neyi gerçekten seviyorsun, neyi istiyorsun, neden hoşlanıyorsun, ya da hoşlanmıyorsun, gerçekten yeni bir kıyafet almaya ihtiyacın var mı, gerçekten o reklamda bir şey izleyip bundan etkilenmene gerek var mı... Sen kendini bunlardan kurtarırdın zaman dünya kurtulacak zaten.

Bu konuyla ilgili çok güzel bir örnek var aslında, o da sensin. Pandeminin başlarında başlattığın uniforma, önlük, çarşaf vs. dikime hareketi...

Teşekkür ederim. O zaman kendi atölyemizde böyle bir işe giriştik, 50, 100 demeden başladık. 100, 200 derken, bir kıvcım anı oldu, katılmıttır ve biz 20 bin tane sağlık çalışanı üniformasını Türkiye'deki bütün pandemi hastanelerine bedelsiz gönderdik. Üstelik yakalardına birer nazar boncuğuyla. "Dünyayı sen mi kurtaracaksın?" dediklerinde soruyu ciddiye almış olsaydık, bunları hiçbir şey yaşamayacaktı. Fena mi oldu?İnadına "Evet, ben kurtaracağım" demeliyiz, "Evet,bamızıza icat da çıkaracağız"

Daha etmiş ve doğa dostu bir moda anlayışı mümkün mü? Sen bu anlayışın geleceğini kendi sektöründe nasıl görüyorsun?

Şimdi Paris İklim Anlaşması'yla beraber, hedef tutturmak üzere birçok marka bunu biraz pazarlama kampanyası olarak da yapmaya başladı. Ama istediğin kadar sürdürülebilirliği anlat, üretimini azaltmadığın sürece hayata geçirmiş sayılırız. Bu konuda ben çok optimist olamıyorum. Tabii ki önemli bir adımdır ama burada önemli olan kuvvet; markaların veya ticari firmaların ne boyutta uyguladığı değil, tüketicilerin bu markaları ve firmaları tüketim hareketleriyle ne boyutta zorladığı. Aslında tüketici olarak biz, markaları veonları sunduğu hizmeti dönüştürebiliriz. Bu güce sahip olan biziz. Ama şunu da biliyoruz; artık inandığımız şeyleri destekleyen markaları tercih etmeye başladık. Bu anlamda değer yaratamayan ve ortak faydayı desteklemeyen markalardan olacak.

Ekolojik ve bir o kadar da devamlılık sağlayan bu moda anlayışın hakkında yeni tasarımcılara birkaç ipucu versen bunlar neler olurdu?

Bilinen en eski yaşam formunun bulunduğu topraklardayız, ne kadim bilgiler gizli, kimler geldi geçti buradan kim bilir... Bunları çıkarıp parlatmak çok kıymetli. Kalkıp da Hindistan'daki renk festivalinden esinlenmekte, bize,bizim topraklarımızı eski hikâyeleri bulmayı, konuşmayı, onları yeniden bu dünyaya sunmayı deneyebiliriz. Hatta başkaları birer bakayın, denim bu mutlaka yaptıklarınız kolektif bir fayda sağlasın, lokal bir hareket olsun,özü kendi kıymetindengeçsin. Bana hep nasil daha iyi stil sahbi olunur diye soruyorlar, şunu söylüyorum; stil sahibi olmanın kıyafete bir alakası yok;dahaçok kitap okuyup dahaçokfilm izlersen, dahaçokmüzik dinleyip dahaçok sanatetesi görürsen, yani

Hayatını anlamlı kılan şeyler neler?

Ben hayatı anlamlı kılan şeyin kendimizi anda keşfetmek olduğunu inanıyorum. Bulduğum her ortamda, rüyalarında, korkularında,yeni tanıştığın insanlarda, rahatsız olduğun konularda... kendini keşfedebilme cesaretini göstermek olmak çok özel bir durum. Bu keşif, yaşamın sonuna kadar da devam edecek bir süreç. Dertli görürse bile yaşanan anların altından çıkan gizbeni heyecanlandırıyor.

Sen dünyaca ünlü, önemli bir tasarımcısın. Nelerden ilham alırsın?

Seni ne motive eder?

Kendimi dinleyebildiğim zamanlar. Bu artık hangi zaman olursa; spor, meditasyon yaparken, dua ederken, kendi içini duyabildiğin performans neyse, o anlardan ve alanlardan çok besleniyorum. Ki ilham diye buna diyorlar. Birçok sanatçı için bu böyle; esinlenmek denilen şey o kanalı açtığını fark etmek. Hepimiz bir yaratıcıya aslında ama bazıları bununla hizmet etmeyi tercih ediyor bazıları da etmiyor.

Şu an röportajı gerçekleştirdiğimiz bu gecekondunun hikâyesini de dinleysek senden... Hatta opera performansını da...

Burası terk edilmiş gerçek bir gecekondo. Bahçede heykeller, duvarda resimler varçünkü Kazım Karakaya adlı bir sanatçıyılarda çalıştı. Camları kırık, tavanı çürümüş, duvar kâğıtları yırtılmış... "Eskiye yeni göze bakma" disipliniyle çalışmaya başladığımdan beri aklımda deli deli fikirler var. Bir gecekonduyu showroom'a çevirmek, yaşanmışlığın üzerine bir hikâye daha koymak, sonra o gecekondudan birden çıkan bir opera sanatçısıyla performans sergilemek. Aslında "olanın kıymetini yaratmanın, bakılan gözöldüğünü" söylemekistiyorum.

Moda kelimesinin yanlış olduğunu söylüyorsun, neden yanlış?

Moda, gelip-geçen demek! Hep bir şeyin modasının gelmesi ve geçmesi üzerine kurgulanmış bir sistem var. Ve bu sistem önce bizi, sonra sizı kandırdı. Aslında yeni bir kıyafete, o kıyafetin başka bir rengine ihtiyacımız yok. Kadınlar dolabının yüzde 60'ını kullanmıyor ve bugün ben, sen ve bu yazıcı okuyan herkeşle birlikte alışveriş yapmayı bıraksak, yine de hayatımızın sonuna kadar giyecek kıyafetimiz var. Bize, yeni bir şey yaşamın sağladığı mutluluk hormonuna bağımlıyız belki de ama o paketi açıp, bir kere giydikten sonra da devam ediyor. Bu bunun için Upcycle diye bir ileri dönüşüm hizmeti başlattık.

Upcycle/ileri dönüşüm nedir?

Her şeyi elimizde olan eski şeyleri yenide dönüştürüyoruz. O dolabın kullanmadığımız yüzde60'ında anneden, teyzenden vb. kalmış kıymetli bir kıyafet varsa, onu günümüzde nasıl uyarlayacağımızı, nasıl kullanacağımızı biliyoruz olabiliriz. Biz onu kapızdan alıyoruz, stilini veseni daha iyi tanımak için sana bir anket yolluyoruzve o kullanamadığını ürünü ileri dönüştürerek, kullanılabilecek şekilde yeniden tasarlıyoruz. Hem dolabında bir parça oluyor hem de yeni bir şey almama engel oluyor. İleri dönüştürülmüş bir ürün haline geliyor. İşte bu gecekondo da tamamen böyle. Burada insanlar yaşıdı, onlarımda yaşadı, şimdi de onlarımda yaşamak zaman gerçek stil sahibi olursun.

ONCA
YILGINLIĞIMA
RAGMEN
İLLAKİ MERAK
EDİYORDUM
SENİ

SEMA KAYGUSUZ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>